

UCHWAŁA NR LXII/358/18
RADY GMINY JAŚLISKA

z dnia 14 sierpnia 2018 r.

w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016 – 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1023 z późn. zm.), po przeprowadzeniu konsultacji społecznych oraz po pozytywnym zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji **Rada Gminy Jaśliska uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016-2023, którego treść stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Załączniki graficzne przedstawiające podstawowe kierunki zmian funkcjonalno przestrzennych obszaru rewitalizacji stanowią załączniki nr 2-5 do uchwały.

§ 3. Traci moc obowiązującą uchwała nr XLIII/257/17 z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016 – 2023.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jaśliska.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Bogusław Stefan Gwiżdż

UZASADNIENIE

Rada Gminy Jaśliska podjęła uchwałę nr XLIII/257/17 z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016 – 2023. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia i podana została do publicznej wiadomości. Uchwała ta po podjęciu przez Radę Gminy Jaśliska (z uwagi na przyznaną dotację na ten cel) podlegała weryfikacji przez Zespół ds. Rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. W dniu 2 stycznia 2018r. do Urzędu Gminy Jaśliska wpłynęło negatywne stanowisko Zespołu ds. rewitalizacji w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016 – 2023, co skutkuje brakiem możliwości wpisu na listę programów rewitalizacji województwa podkarpackiego.

Wobec zapisu art. 23 ust. 1 oraz braku możliwości skorzystania z art. 23 ust. 2 pkt. 1 – zmianę GPR należy przeprowadzić w takim samym trybie jak jego uchwalenie stąd też konieczność podjęcia przedmiotowej uchwały.

Załącznik nr 1
do uchwały nr LXII/358/18
Rady Gminy Jaśliska
z dnia 14 sierpnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY JAŚLISKA

NA LATA 2016-2023

Opracowanie:

Future Green Innovations S.A.

ul. Podole 60

30 - 394 Kraków

Opracował zespół w składzie:

mgr Agnieszka Borch

mgr inż. Paulina Zadora

mgr inż. Olga Janoska

inż. Karol Pławewski

mgr Piotr Kubisiak

mgr Jarosław Dąbrowski

Koordinacja:

mgr Piotr Urban – Sekretarz Gminy Jaślicka

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
1.1 Dokumenty i uchwały	7
2. Charakterystyka Gminy Jaślika.....	15
2.1. Położenie Gminy.....	15
2.2. Podział na sołectwa	15
2.3. Historia Gminy	17
3. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego.....	21
3.1. Metoda delimitacji obszarów zdegradowanych.....	21
4. Analiza negatywnych zjawisk	26
4.1. Sfera społeczna.....	26
4.1.1. Struktura demograficzna	26
4.1.2. Oświata i wychowanie kulturalne	30
4.1.3. Rynek pracy i bezrobocie.....	32
4.1.4. Pomoc społeczna	33
4.1.5. Ochrona zdrowia	36
4.1.6. Bezpieczeństwo w Gminie.....	36
4.1.7. Turystyka i rekreacja.....	37
4.1.8. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej.....	38
4.2. Sfera gospodarcza	39
4.2.1. Struktura działalności gospodarczej.....	39
4.2.2. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych ..	41
4.2.3. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej	42
4.3. Sfera techniczno – środowiskowa	43
4.3.1. Infrastruktura techniczna	43
4.3.2. Stan środowiska.....	46
4.3.3. Diagnoza przyrodnicza.....	49
4.3.4. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze techniczno - środowiskowej.....	50
4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	51
4.4.1. Struktura przestrzenna.....	51
4.4.2. Komunikacja i łączność.....	52
4.4.3. Uwarunkowania przestrzenne.....	54
4.4.4. Przestrzeń publiczna.....	54

4.4.5. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno – funkcjonalnej.....	55
5. Mechanizmy włączenia mieszkańców i innych interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie diagnozowania.....	57
5.1. Diagnoza problemów w Gminie na podstawie spotkań otwartych z mieszkańcami	58
5.2. Diagnoza problemów w Gminie na podstawie badań ankietowych mieszkańców.....	60
5.3. Konsultacje społeczne na etapie tworzenia projektu GPR.....	71
5.4. Mechanizmy włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	74
5.5. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji	76
6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	78
6.1. Obszar zdegradowany	78
6.2. Obszar rewitalizacji.....	85
6.3. Koncentracja zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji.....	88
7. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	95
7.1. Analiza potrzeb i problemów	95
7.2. Potencjał obszaru	97
7.3. Podsumowanie.....	100
8. Wizja obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.....	102
9. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	104
10. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	108
10.1. Przedsięwzięcia podstawowe.....	109
11. System wdrażania i zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.....	127
11.1. Koszty zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji Programu	128
12. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	130
13. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji.....	131
14. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi Gminy	134
15. Komplementarność działań rewitalizacyjnych	138
15.1. Komplementarność przestrzenna	138
15.2. Komplementarność problemowa.....	138
15.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna.....	140
15.4. Komplementarność międzyokresowa	141
15.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	145
16. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji.....	150
17. Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	156

18.	Zmiany w uchwałach	157
18.1.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21. ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie Kodeksu Cywilnego.....	157
18.2.	Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3	157
18.3.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	158
18.4.	Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	158
18.5.	Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	158
	Spis rycin.....	159
	Spis tabel	159
	Spis wykresów	160

1. Wprowadzenie

Zagadnienie rewitalizacji w ostatnich latach nabrało nowego znaczenia również dla obszarów wiejskich, zostało uwzględnione w dokumentach rządowych wyznaczających kierunki rozwoju kraju, a mianowicie w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020. Narodowy Plan Rewitalizacji wymaga podejścia kompleksowego do wyprowadzania danego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i kulturowej.

Dnia 9 października 2015 r. została przyjęta ustawa o rewitalizacji która wprowadziła pojęcie Gminnego Programu Rewitalizacji. Program jest opracowywany i uchwalany przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 1023). Gminy które go uchwalą mają możliwość ubiegania się o wsparcie działań związanych z rewitalizacją. Środki można pozyskać z programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Wsparcie uzyskują projekty terenów zdegradowanych, które wynikają ze zintegrowanych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. *rewitalizacja* „stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Z *stanem kryzysowym* mamy do czynienia w wyniku „koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

Obszar zdegradowany to obszar na którym stwierdzono stan kryzysowy, oraz występuje w nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk takich jak:

- gospodarcze;
- środowiskowe;
- funkcjonalno-przestrzenne;
- techniczne.

Obszar ten może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem, że występuje sytuacja kryzysowa na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar ten można podzielić na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy, a także zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców. W skład tych obszarów mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takie jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest inicjowany, opracowywany i uchwalany przez Radę Gminy. Zakłada on wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej czy środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

1.1 Dokumenty i uchwały

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 poz. 1023). Kolejne etapy opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji wynikające z tej ustawy były następujące:

- 1) zgodnie z art. 8, ust. 1, ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1023, z późn. zm.) Rada Gminy wyznaczyła w drodze uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji
- 2) zgodnie z art. 11, ust. 1, wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zawierał wskazanie granic tych obszarów wykonane na mapie w skali co najmniej 1:5000 oraz zgodnie z ust. 2, do wniosku załączono diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszar przesłanek wyznaczenia,
- 3) zgodnie z art. 11, ust. 3, przed złożeniem wniosku Wójt przeprowadził konsultacje społeczne projektu uchwały, a następnie wprowadził zmiany wynikające z przeprowadzonych konsultacji,

- 4) zgodnie z art. 11, ust. 4, uchwała wraz z załącznikiem w postaci mapy w skali 1:5000 została podjęta Uchwałą nr XXXIV/204/17 Rady Gminy Jaślika z dnia 17 lutego 2017 r.
- 5) zgodnie z art. 13, uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, stanowi akt prawa miejscowego. Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego opublikował uchwałę dnia 23 lutego 2017 r., poz. 722.
- 6) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 1 informacja o podjęciu uchwały nr XXXV/210/2017 Rady Gminy Jaślika z dnia 10 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślika na lata 2016-2023 została umieszczona na stronie internetowej Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, a także została ogłoszona poprzez obwieszczenie na stronie internetowej Gminy Jaślika oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jaślika
- 7) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 2 sporządzono projekt gminnego programu rewitalizacji
- 8) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 3 w/w projekt został poddany konsultacjom społecznym,
- 9) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 4 w/w projekt został przekazany do zaopiniowania przez:
 - Zarząd Powiatu Krośnieńskiego
 - Zarząd Województwa Podkarpackiego
 - Wojewodę Podkarpackiego
 - Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Rzeszowie, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Rzeszowie, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej
 - Komendę Miejską Policji w Krośnie, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie
 - Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
 - Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie
 - Zarząd Dróg Powiatowych
 - Komitet Rewitalizacji
 - Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
 - Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu
 - Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną
- 10) zgodnie z art. 18, ust. 2 wyznaczono termin przedstawienia opinii nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni, nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie wiązało się z pozytywnym zaopiniowaniem gminnego programu rewitalizacji

- 11) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 5 wprowadzono zmiany wynikające z przeprowadzonych konsultacji i uzyskanych opinii oraz przedstawiono Radzie Gminy Jaślicka do uchwalenia projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023
- 12) zgodnie z art. 14, ust. 1 gminny program rewitalizacji został przyjęty uchwałą nr XXXVII/220/2017 Rady Gminy Jaślicka z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023

Proces zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023
wyglądał następująco:

- 1) podjęcie uchwały nr XLI/245/17 przez Radę Gminy Jaślicka z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaślicka na lata 2016 – 2023,
- 2) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 1 dokonana została w dniu 17 lipca 2017r. publikacja informacji o podjęciu uchwały nr XLI/245/17 przez Radę Gminy Jaślicka z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaślicka na lata 2016 – 2023, została umieszczona na stronie internetowej Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, a także została ogłoszona poprzez obwieszczenie na stronie internetowej Gminy Jaślicka oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jaślicka,
- 3) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 2 w dniu 17.07.2017r. sporządzono projekt gminnego programu rewitalizacji,
- 4) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 3 w/w projekt został poddany konsultacjom społecznym wyznaczonym zarządzeniem nr 80/2017 Wójta Gminy Jaślicka z dnia 17 lipca 2017 roku w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaślickach w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023. W zarządzeniu poinformowano o terminie, formach i sposobach konsultacji, a także wyznaczono termin i miejsce spotkania otwartego,
- 5) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 4 w/w projekt został przekazany do zaopiniowania przez:
 - Zarząd Powiatu Krośnieńskiego,
 - Zarząd Województwa Podkarpackiego,
 - Wojewodę Podkarpackiego,
 - Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Rzeszowie, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Rzeszowie, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej,

- Komendę Miejską Policji w Krośnie, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie,
 - Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
 - Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie,
 - Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie,
 - Komitet Rewitalizacji,
 - Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie,
 - Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu,
 - Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- 6) zgodnie z art. 18, ust. 2 wyznaczono termin przedstawienia opinii nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni, nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie wiązało się z pozytywnym zaopiniowaniem gminnego programu rewitalizacji,
- 7) raport z wyników konsultacji przyjęto zarządzeniem nr 91/2017 Wójta Gminy Jaślicka z dnia 17 sierpnia 2017 roku w sprawie podania do publicznej wiadomości wyników konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaślickach w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023, i podano do publicznej wiadomości,
- 8) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 5 wprowadzono zmiany wynikające z przeprowadzonych konsultacji i uzyskanych opinii oraz przedstawiono Radzie Gminy Jaślicka do uchwalenia projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023,
- 9) zgodnie z art. 14, ust. 1 gminny program rewitalizacji został przyjęty uchwałą Rady Gminy Jaślicka z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023.

Proces II zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023 wyglądał następująco:

- 1) podjęcie uchwały nr LX/349/18 przez Radę Gminy Jaślicka w dniu 12 lipca 2018 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaślicka na lata 2016 – 2023,
- 2) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 1 dokonana została w dniu 12 lipca 2018r. publikacja informacji o podjęciu uchwały nr LX/349/18 przez Radę Gminy Jaślicka w dniu 12 lipca 2018 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaślicka na lata 2016 – 2023, została umieszczona na stronie internetowej Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, a także została ogłoszona poprzez obwieszczenie na stronie

internetowej Gminy Jaśliska oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jaśliska,

3) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 2 w dniu 12.07.2018r. sporządzono projekt gminnego programu rewitalizacji,

4) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 3 w/w projekt został poddany konsultacjom społecznym wyznaczonym zarządzeniem nr 71/2018 Wójta Gminy Jaśliska z dnia 12 lipca 2018 roku w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaśliskach w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023. W zarządzeniu poinformowano o terminie, formach i sposobach konsultacji, a także wyznaczono termin i miejsce spotkania otwartego,

5) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 4 w/w projekt został przekazany do zaopiniowania przez:

- Zarząd Powiatu Krośnieńskiego,
- Zarząd Województwa Podkarpackiego,
- Wojewodę Podkarpackiego,
- Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Rzeszowie, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Rzeszowie, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej,
- Komendę Miejską Policji w Krośnie, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie,
- Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie,
- Komitet Rewitalizacji,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie,
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu,
- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej.

6) zgodnie z art. 18, ust. 2 wyznaczono termin przedstawienia opinii nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni, nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie wiązało się z pozytywnym zaopiniowaniem gminnego programu rewitalizacji,

7) raport z wyników konsultacji przyjęto zarządzeniem nr 82/2018 Wójta Gminy Jaśliska z dnia 14 sierpnia 2018 roku w sprawie podania do publicznej wiadomości wyników konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaśliskach w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023, i podano do publicznej wiadomości,

- 8) zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt 5 wprowadzono zmiany wynikające z przeprowadzonych konsultacji i uzyskanych opinii oraz przedstawiono Radzie Gminy Jaśliśka do uchwalenia projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliśka na lata 2016-2023,
- 9) zgodnie z art. 14, ust. 1 gminny program rewitalizacji został przyjęty uchwałą Rady Gminy Jaśliśka z dnia 14 sierpnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliśka na lata 2016-2023.

Wykaz opinii uzyskanych na podstawie art. 17, ust. 2, pkt 4 i art. 18, ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017, poz. 1023) do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliśka na lata 2016-2023

Tabela 1. Wykaz opinii uzyskanych do projektu GPR Gminy Jaśliśka

Lp.	Organ opiniujący	Adres organu opiniującego	Streszczenie opinii 1	Streszczenie opinii 2	Streszczenie opinii 3	Uwzględnienie uwag
1.	Starostwo Powiatowe w Krośnie Zarząd Powiatu	ul. Bieszczadzka 1 38-400 Krosno	Opinia pozytywna Uchwała Nr 400/2017 Zarządu Powiatu Krośnieńskiego z dnia 30 marca 2017 r.	Opinia pozytywna Uchwała Nr 446/2017 Zarządu Powiatu Krośnieńskiego z dnia 1 sierpnia 2017 r.	Opinia pozytywna. Uchwała Nr 598/2018 Zarządu Powiatu Krośnieńskiego z dnia 25 lipca 2018 r.	-
2.	Zarząd Województwa Podkarpackiego	al. Ł. Cieplickiego 4 35-010 Rzeszów	Opinia pozytywna Uchwała Nr 290/5803/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 kwietnia 2017 r.	Opinia pozytywna Uchwała Nr 328/7035/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 8 sierpnia 2017 r.	Opinia pozytywna Uchwała Nr 456/9520/18 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 24 lipca 2018 r.	-
3.	Wojewoda Podkarpacki	ul. Grunwaldzka 15 35-959 Rzeszów	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna I-IV.743.3.6.2018	-
4.	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Rzeszowie	ul. Dąbrowskiego 30 35-036 Rzeszów	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	-
5.	Wojewódzki i Sztab Wojskowy w Rzeszowie	ul. Lwowska 4 35-301 Rzeszów	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna.	-

6.	Komenda Miejska Policji w Krośnie	ul. Lwowska 28 38-400 Krosno	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	-
7.	Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej	ul. Mickiewicza 34 37-700 Przemyśl	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	-
8.	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie	ul. Niepodległości 6 38-402 Krosno	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	-
9.	Podkarpacki Państwowy Wojewódzki i Inspektor Sanitarny	ul. Wierzbowa 16 35-959 Rzeszów	Opinia pozytywna - odstępnie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Opinia pozytywna - odstępnie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Opinia pozytywna SNZ.9020.1.73.201 8.JM - odstępnie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	-
10.	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	ul. Hetmańska 9 35-959 Rzeszów	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna	-	-
11.	Powiatowy Zarząd Dróg w Krośnie	ul. Bieszczadzka 1 38-400 Krosno	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	-
12.	Komitet Rewitalizacji	-	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna.	-
13.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	al. Józefa Piłsudskiego 38 35-001 Rzeszów	Opinia pozytywna – odstępnie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Opinia pozytywna – odstępnie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Opinia pozytywna – odstępnie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	-
14.	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyśle Delegatura Tamobrzeska	ul. Jagiellońska 29 37 - 700 Przemyśl	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna.	Zarządzenie nr 49/2017 Wójta Gminy Jaślika z dnia 10 kwietnia

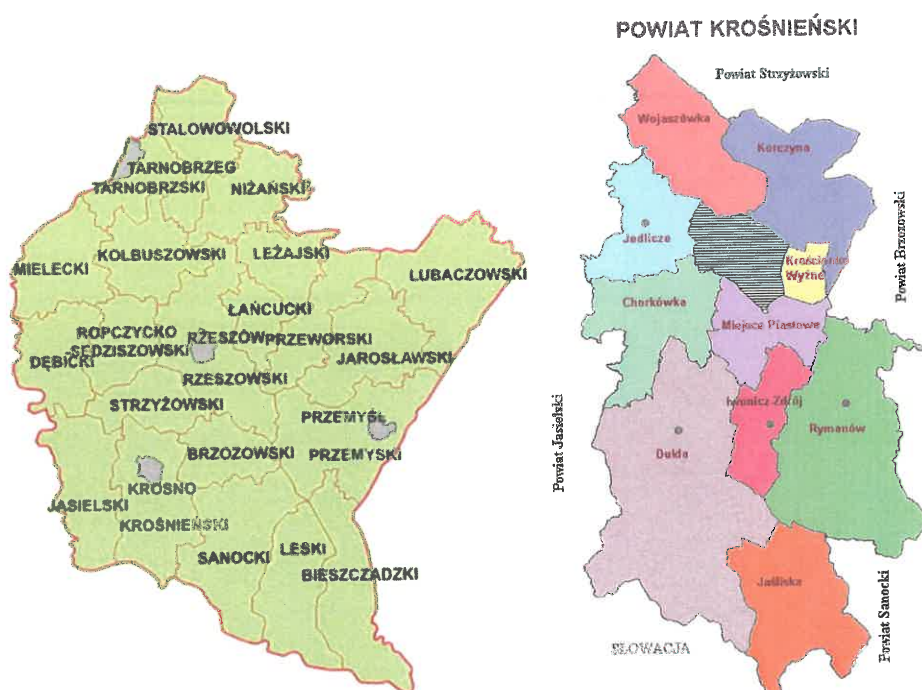

						a 2017 r.
15.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna Rzeszów	ul. Wierzbo wa 16 35-959 Rzeszów	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna	Opinia pozytywna - SNZ.9020.15.5.201 8.Jm	-
16.	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich	ul. Boya Żeleńskiego 19a, 35-105 Rzeszów	-	-	Opinia pozytywna	-
17.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	ul. Hetmańska 9, 35- 959 Rzeszów	-	-	Opinia pozytywna (art. 18, ust.3 Ustawy o rewitalizacji)	-

2. Charakterystyka Gminy Jaślika

2.1. Położenie Gminy

Gmina Jaślika jest gminą wiejską znajdującą się w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego oraz w południowej części powiatu krośnieńskiego (rycina 1). Od południa Gmina graniczy z Republiką Słowacją, od wschodu z gminami Komańcza i Rymanów, natomiast od zachodu z gminą Dukla. Siedzibą władz gminnych jest miejscowość Jaślika. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 165,93 km².

Rycina 1. Powiat krośnieński na tle województwa podkarpackiego i Gmina Jaślika na tle powiatu
Źródło: <https://www.osp.org.pl/> i <http://bip.powiat.krosno.pl/>

2.2. Podział na sołectwa

Pod względem administracyjnym Gmina dzieli się na sołectwa:

- Jaślika, w tym Lipowiec i Czeremcha;
- Posada Jaślika;
- Wola Niżna, w tym Wola Wyżna;
- Daliowa;
- Szklary;

- Moszczaniec, w tym Darów, Surowica, Polany Surowiczne, Rudawka Jaśliska, Jasiel.

W skład Gminy wchodzi miejscowości: Czeremcha, Daliowa, Darów, Jasiel, Jaśliska, Lipowiec, Moszczaniec, Polany Surowiczne, Posada Jaśliska, Rudawka Jaśliska, Surowica, Szklary, Wola Niżna, Wola Wyzna. Sołectwo Moszczaniec do 31.12.2016 r. należało do Gminy Komańcza w powiecie sanockim. Podział Gminy na poszczególne miejscowości przedstawia rycina 2.

Rycina 2. Podział Gminy Jaśliska na miejscowości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map geoportal.gov.pl

Gmina Jaśliska jest terenem wiejskim o łącznej powierzchni 165,93 km² i liczbie ludności 2306 osób (2014 r.). Średnia gęstość zaludnienia dla całej Gminy wynosi 90 os./km². Największy obszar zajmuje miejscowość Daliowa (11,38% powierzchni Gminy), a najmniejszy Rudawka Jaśliska (2,59%) i Jaśliska (3,69%). Najwięcej osób mieszka w Posadzie Jaśliskiej, co stanowi 36,17% wszystkich mieszkańców Gminy, a najmniej w miejscowościach Czeremcha, Lipowiec i Darów, gdzie mieszka zaledwie po kilka osób. W tych miejscowościach występuje najniższa gęstość zaludnienia, najwyższa gęstość wyróżnia Jaśliska 75 os./km² oraz Posadę Jaśliską 57 os./km². Miejscowości Surowica, Polany

Surowiczne, Rudawka Jaśliska i Jasiel należą do obszarów niezamieszkałych. Poniższa tabela poniżej ilustruje przedstawioną sytuację.

Tabela 2. Miejscowości Gminy Jaśliska wraz z powierzchnią, liczbą ludności i gęstością zaludnienia

L.p.	Jednostka terytorialna	Powierzchnia (km ²)	Udział w powierzchni ogólnej gminy (%)	Liczba ludności (osoba)	Udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)	Gęstość zaludnienia (os./km ²)
Jednostki terytorialne Gminy						
1	Daliowa	18,88	11,38	278	12,06	14,72
2	Jaśliska	6,13	3,69	460	19,95	75,06
3	Lipowiec	13,37	8,06	5	0,22	0,37
4	Posada Jaśliska	14,58	8,78	834	36,17	57,21
5	Szklary	8,67	5,22	207	8,98	23,89
6	Wola Niżna	14,19	8,55	276	11,97	19,45
7	Wola Wyżna	11,71	7,06	18	0,78	1,54
8	Czeremcha	11,00	6,63	2	0,09	0,18
9	Moszczaniec	15,04	9,06	216	9,37	14,36
10	Darów	9,60	5,79	10	0,43	1,04
11	Surowica	10,02	6,04	0	0,00	0,00
12	Polany Surowiczne	15,1	9,10	0	0,00	0,00
13	Rudawka Jaśliska	4,3	2,59	0	0,00	0,00
14	Jasiel	13,35	8,05	0	0,00	0,00
Razem		165,93	100,00	2306	100,00	13,90

Źródło: Dane z Urzędu Gminy. Stan 2014 r.

2.3. Historia Gminy

Gmina Jaśliska posiadała prawa miejskie do 1934 r. Gmina zbiorowa Jaśliska została utworzona w 1934 r. w powiecie sanockim w województwie lwowskim z istniejących jednostkowych gmin wiejskich. Jako Gmina zbiorowa funkcjonowała w latach 1934-1954 i 1973-1976 z siedzibą w Jaśliskach. W 1954 r. Gmina została zniesiona wraz z reformą wprowadzającą gromady zamiast gmin. Jaśliska stały się siedzibą gromady Jaśliska w powiecie sanockim, a w 1972 r., gdy zniesiono tenże powiat, gromada znalazła się w powiecie krośnieńskim. W 1973 r. podział na gromady został zniesiony na rzecz gmin, trzy lata później zdecydowano o zniesieniu Gminy Jaśliska, a tereny włączono do gmin Dukla i Komańcza. Od 2006 r. rozpoczęto starania o reaktywowanie Gminy Jaśliska, co początkowo spotkało się z

negatywną opinią Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, trzecia próba przyniosła pozytywny dla Gminy skutek zgodnie z którym 1 stycznia 2010 r.

Gmina Jaśliska została reaktywowana. Na obszar Gminy złożyły się następujące wsie z Gminy Dukla: Czeremcha, Daliowa, Jaśliska, Lipowiec, Posada Jaśliska, Szklary, Wola Niżna, Wola Wyżna. Z dniem 01.01.2017 r. włączono Moszczaniec w tym Darów, Surowica, Polany Surowiczne, Rudawka Jaśliska, Jasiel z Gminy Komańcza.

Bogata historia i kultura obszaru Gminy Jaśliska potwierdza Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Jaśliska założona zarządzeniem nr 86/2017 Wójta Gminy Jaśliska z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego również zawiera obiekty z terenu Gminy Jaśliska.

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Podkarpackim na lata 2014-2017 zwraca uwagę na wyjątkowe walory kulturowe i historyczne oraz zabytkach na terenie Gminy. Założenia tego Programu odnoszą się do potrzeby ochrony i świadomego kształtowania krajobrazu kulturowego ujęte w priorytecie I, kierunku działania skupionym na rewaloryzacji i rewitalizacji układów urbanistycznych i ochronie układów ruralistycznych. Działanie 2 bezpośrednio odnosi się do historycznego układu urbanistycznego proponowanego, m.in. w miejscowości Jaśliska. Dokument Programu Opieki nad Zabytkami w Województwie Podkarpackim, zwraca uwagę na cenne założenia urbanistyczne i potrzebę porządkowania przestrzeni rynkowych, będących często najtrwalszym w przestrzeni śladem początków danej miejscowości, a w przypadku miejscowości, które w ciągu dziejów utraciły prawa miejskie – dobitnym znakiem ich niegdysiejszego znaczenia. Na terenie województwa podkarpackiego znajduje się bardzo duża liczba miast i miasteczek, których powstanie wiązać można z lokacją średniowieczną, najczęściej z zakładaniem miast na prawie magdeburskim począwszy od poł. XIV w. Spośród miejscowości o układach o średniowiecznej proveniencji na szczególną uwagę – z racji wciąż dobrze czytelnego średniowiecznego rozplanowania – zasługują m.in. Jaśliska. Nieliczne miejscowości zachowały swój dawny charakter małomiasteczkowy, którego wyznacznikiem była głównie niska, na ogół drewniana, stypizowana zabudowa skoncentrowana głównie wokół prostokątnego placu rynkowego. W gronie tego typu miejscowości wymienić można m.in. Jaśliska. Z zasobu drewnianego budownictwa małomiasteczkowego koniecznie trzeba wymienić jego wyjątkowo interesujące zespoły lub enklawy występujące w Jaśliskach. Ponadto miejscowość ze względu na zabytki w postaci

kościół leży na polsko-słowackim szlaku świątyń karpaccich Stropkov-Krosno, który został pomyślany jako nowy transgraniczny produkt turystyczny.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego na swej liście zawiera m.in. następujące obiekty:

Jaśliska

- zespół kościelny, kościół par. p.w. św. Katarzyny, 1732-56, nr rej.:A-1171 z 27.11.1952,
- plebania „stara”, 1890, nr rej.:A-93 z 13.07.2004,
- piwnice ratusza, Rynek 59, 2 poł. XVI/XVII, nr rej.:A-291 z 11.03.1972,
- dom nr 24, drewn., 2 poł. XIX w., nr rej.:A-165 z 10.03.1972,
- dom nr 26, drewn., 2 poł. XIX w., nr rej.:A-166 z 11.03.1972,
- dom nr 28, drewn., 2 poł. XIX w., nr rej.:A-167 z 11.11.1971,
- dom nr 30, drewn., 2 poł. XIX w., nr rej.:A-168 z 11.11.1971,
- dom ze stajnią, nr 126, drewn., XVIII/XIX w., 1930, nr rej.:A-169 z 13.03.1972,
- kamienne piwnice przyrynkowe w Jaśliskach, XV-XVI w., nr rej. A-1473 z 13.07.2017r.,
- kurhan szwedzki z 1669r., C-90 z 31.03.2016r. oraz kapliczka słupowa na kurhanie szwedzkim z 1669r., B-764 z 31.03.2016r.

Daliowa

- cerkiew grecko-kat. p.w. św. Paraskewii, drewn., 1928, nr rej.:A-1293 z 28.09.1989.

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Jaśliska zawiera wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych oraz wykaz stanowisk archeologicznych z podziałem na poszczególne miejscowości. Obszar Gminy Jaśliska charakteryzuje się mnogością zabytków w postaci: przydrożnych krzyży, kapliczek przydrożnych, cmentarzy grekokatolickich, rzymskokatolickich, żydowskich, ale także drewnianych budynków czy kamiennych piwnic przyrynkowych.

Najwięcej obiektów, które zostały wpisane do gminnej ewidencji zabytków posiada sołectwo Jaśliska. Do najstarszych należy kamienna kapliczka słupowa na kurhanie szwedzkim z 1669 r. Godnymi uwagi są również inne murowane kapliczki – Kapliczka na łamańcach z 1800-1850 r., Kapliczka Boga Ojca z 1892 r. oraz Kapliczka Boża Męka z 1775-1825 r.

Zabytkiem jest również drewniana kostnica przy cmentarzu parafialnym z lat 1900-1930. W Jaśliskach znajduje się Zespół kościelny: kościół parafialny pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej wokół murowane ogrodzenie oraz lipy na cmentarzu kościelnym z lat 1724-1732. Na terenie sołectwa znajdują się liczne zabytkowe domy drewniane z XIX oraz początku XX wieku. Wiele jest również zabytkowych kamiennych piwnic z XVI wieku. Obok plebanii znajduje się zabytkowa stara studnia z 1850-1899 r. Obydwa te obiekty są zabytkami. Znajdują się m.in. dwa cmentarze, jeden cmentarz rzymskokatolicki - parafialny z kwaterą wojskową z I Wojny Światowej, a drugi żydowski. Na terenie Gminy oznaczone są 34 stanowiska archeologiczne z czego 23 znajduje się w granicach sołectw, objętych procesem rewitalizacji. Najważniejsze z nich to Zespół staromiejski w granicach murów obronnych w miejscowości Jaśliska.

Podjęcie działań na obszarze objętym ścisłą ochroną konserwatorską wymaga uzyskanie pozwoleń konserwatorskich zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 Nr 162 poz. 1568). Ustawa ta reguluje zagospodarowanie zabytków, prowadzenie badań, prac i robót oraz podejmowanie innych działań przy zabytkach. Zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza: dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku, uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym, określającego zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazującego niezbędne do zastosowania materiały i technologie, a także uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości (art. 25). Ponadto zgodnie z art. 36, pkt. 1, pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymagają działania prowadzone przy zabytku lub w jego bezpośrednim otoczeniu.

3. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego

3.1. Metoda delimitacji obszarów zdegradowanych

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na *Ustawie z dnia 9 października o rewitalizacji* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023) i Instrukcji Przygotowania Programów Rewitalizacji w Zakresie Wsparcia w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy *rewitalizacja* to „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w art. 9 ust. 1 ustawy i w ww. Wytycznych, który wskazuje na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Celem dla którego sporządza się Gminny Program Rewitalizacji jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie, opis oraz analiza problemów na obszarze zdegradowanym następuje na podstawie zestawienia wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych przede wszystkim z Urzędu Gminy Jaślicka oraz jednostek organizacyjnych: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaślickach, Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie oraz danych statystycznych ogólnie dostępnych. Działania rewitalizacyjne skierowane są przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców za pomocą spójnych działań. Diagnozę problemów przeprowadzono na poziomie wydzielonych dziesięciu miejscowości.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego umożliwiła metoda analizy wskaźnikowej składająca się z kilku etapów:

- wyznaczenie jednostek urbanistycznych, tj. najmniejsze, niepodzielne obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych

Gmina Jaślicka została podzielona na 10 jednostek dla których zebranie danych było możliwe:

1. Daliowa	6. Wola Niżna
2. Jaślicka	7. Wola Wyżna
3. Lipowiec	8. Czeremcha
4. Posada Jaślicka	9. Moszczaniec
5. Szklary	10. Darów

- pozyskanie niezbędnych danych statystycznych (tabela poniżej) oraz przeprowadzenie analizy wskaźnikowej za pomocą wskaźnika syntetycznego

Tabela 3. Lista zebranych wskaźników wraz z wartością dla Gminy Jaślicka¹

l.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość dla gminy	Źródło danych
1.	Liczba mieszkańców w 2014r.	2306	UG Jaślicka
2.	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w 2014r.	146	PUP Krosno
3.	Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2014r.	1396	UG Jaślicka
4.	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych w 2014r.	60	KM Policji Krosno
5.	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych w 2014r.	112	GOPS Jaślicka
6.	Świadczenia pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w 2014r.	28	GOPS Jaślicka
7.	Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym w 2014r.	10	GOPS Jaślicka
8.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w 2014r.	404	UG Jaślicka
9.	Liczba organizacji pozarządowych w 2013r.	7	baza NGO
10.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2014r.	5,48	UG Jaślicka
11.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2014r.	50,93	UG Jaślicka
12.	Liczba podmiotów gospodarczych w 2014r.	366	baza REGON
13.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2014 r.	11	baza REGON
14.	Liczba przystanków komunikacji publicznej w 2014r.	12	UG Jaślicka
15.	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych w 2011 r.	434	UG Jaślicka
16.	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych wybudowanych przed rokiem 1989	389	UG Jaślicka
17.	Powierzchnia (km ²)	165,93	UG Jaślicka

- wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki, dla których w wyniku analizy zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w pozostałych sferach. Spośród zdegradowanych jednostek urbanistycznych wybrano obszar rewitalizacji.

Wyznaczono jednostki urbanistyczne zgodnie z przebiegiem granic poszczególnych miejscowości zamieszkałych. Miejscowości Surowica, Polany Surowiczne, Rudawka Jaślicka i Jasiel są terenami niezamieszkałymi dlatego nie były brane pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego, gdzie podstawą jest degradacja sfery społecznej. Na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji oraz diagnozy sytuacji społeczno-ekonomiczno-przestrzennej w Gminie Jaślicka wybrano kilka najważniejszych wskaźników na podstawie których przeprowadzono obliczenia oraz późniejszą analizę wyników. Proces diagnostyczny

¹Wartość zawiera również sołectwo Moszczaniec, które zostało przyłączone do gminy 01.01.2017 r.

został przeprowadzony we współpracy pracowników Urzędu Gminy Jaślicka i jednostek organizacyjnych gminy wraz z zespołem ekspertów. Na proces delimitacji obszaru zdegradowanego złożono różnorodne źródła informacji, co zapewnia kompleksowość i wykorzystanie zarówno metod ilościowych jak i jakościowych. Dla przyjętych jednostek urbanistycznych pozyskano dane statystyczne gromadzone w zasobach Urzędu Gminy Jaślicka, Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaślickach oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie, a także dane z Banku Danych Lokalnych GUS. Tabela poniżej przedstawia poszczególne wskaźniki wybrane dla każdej ze sfer.

Tabela 4. Wskaźniki jakimi posłużono się do analizy sytuacji w Gminie Jaślicka w poszczególnych sferach

sfera	cechy szczegółowe sfery	L.p.	Nazwa wskaźnika
SPOLECZNA	bezrobocie	1	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania
	przestępczość	2	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców
	ubóstwo	3	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
	problemy społeczne	4	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
		5	Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców
	demografia	6	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania
	aktywność społeczeństwa	7	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania
TECHNICZNA OŚRODOWISKOWA	infrastruktura techniczna	8	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
		9	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
GOSPODARZA	aktywność gospodarcza	10	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania
		11	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2014 r.
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	poziom obsługi komunikacyjnej	12	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców
	uwarunkowania przestrzenne	13	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych
	dostępność przestrzenna	14	Gęstość zaludnienia (os./km ²)
	przestrzeń publiczna	15	Jakość przestrzeni publicznej

Po wyznaczeniu jednostek urbanistycznych dla których dane wskaźnikowe mogą zostać zebrane zbudowano wskaźnik syntetyczny. Pierwszym krokiem do jego stworzenia była normalizacja zmiennych czyli sprowadzenie do porównywalnej skali, która nie będzie związana z jednostką miary. Zabieg ten ma na celu niwelację nadawania wagi czynnikom przyjmującym wartości z wyższych przedziałów. W trakcie takiej normalizacji przekształcono również destymulanty w stymulanty. Jako stymulanty przyjęto zmienne, których wyższa wartość świadczyła o zjawisku negatywnych, natomiast destymulantami uznawano zmienne, których niższa wartość oznaczała bardziej problemowy obszar. W przypadku gdy wysoka wartość wskaźnika oznaczała zjawisko pozytywne, wskaźnik po normalizacji pomnożono przez -1. Następnie wskaźniki znormalizowane wyliczono według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

x_{ij} - wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

\bar{x}_j - średnia arytmetyczna wskaźnika j

S_j - odchylenie standardowe miernika j

$$S_j = \frac{(x_{1j} - \bar{x}_j)^2 + (x_{2j} - \bar{x}_j)^2 + \dots + (x_{nj} - \bar{x}_j)^2}{2}$$

Zestawiono i wyznaczono wskaźnik syntetyczny dla każdej sfery jako suma poszczególnych wskaźników we wszystkich jednostkach urbanistycznych.

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

P_i - syntetyczny wskaźnik negatywnego wpływu i zjawisk

n - liczba wskaźników

t_{ij} - wartość wskaźnika j jednostki urbanistycznej i

Efektom tak przeprowadzonych obliczeń jest tabelaryczne zestawienie poszczególnych miejscowości wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami syntetycznymi w poszczególnych sferach. Docelowo wskaźnik syntetyczny przyjmujący wartość powyżej zera oznaczono jako 1, a poniżej zera jako 0. Obszar dla którego w sferze społecznej otrzymano wynik 1 oraz przynajmniej w jednej ze sfer pozostałych również wynik 1, uznano za obszar zdegradowany. Spośród obszarów zdegradowanych wybrano obszar rewitalizacji, który musi spełniać kilka warunków.

Diagnozy obszaru rewitalizacji dokonano przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”. Stąd wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów, a także nawiązanie do gminnych dokumentów strategicznych i planistycznych, w których wybrany obszar będzie ujęty jako ośrodek koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w gminie.

4. Analiza negatywnych zjawisk

4.1. Sfera społeczna

4.1.1. Struktura demograficzna

Według danych na dzień 31 grudnia 2015 r. liczba mieszkańców Gminy Jaśliska (bez wsi Moszczaniec i Darów) wynosiła 2072 (tabela poniżej). Średnia gęstość zaludnienia wyniosła zatem około 21 osób na 1 km², przy średniej województwa i powiatu wynoszącej 118 osoby na 1 km². Gminę można uznać za słabo zaludnioną. Najwięcej ludzi skupia się w centralnej części Gminy, w Jaśliskach i Posadzie Jaśliskiej (około połowa mieszkańców).

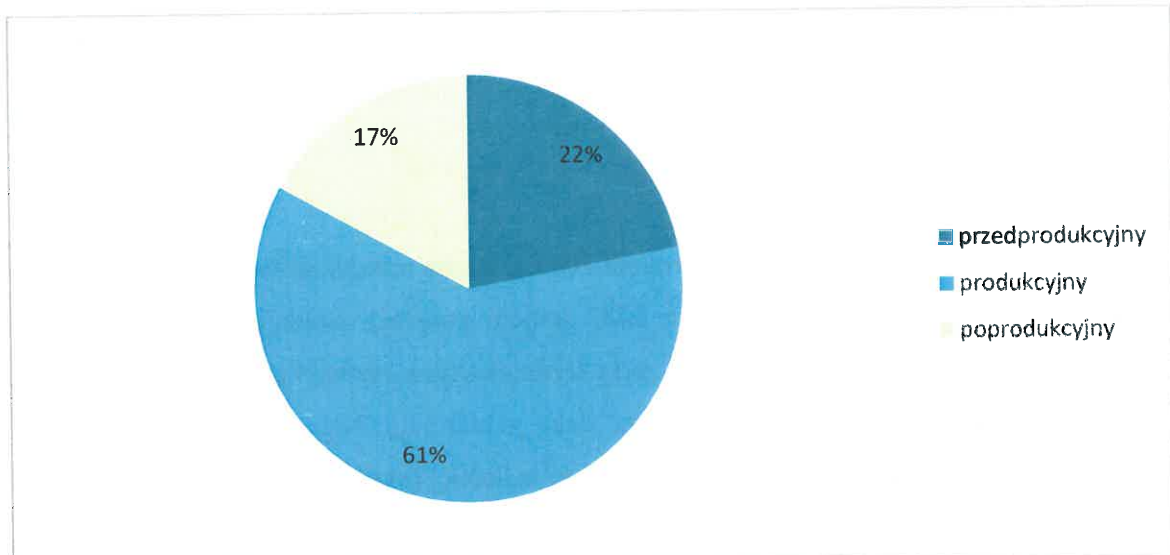
Tabela 5. Liczba ludności w Gminie

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Daliowa	276
Jaśliska	467
Lipowiec	6
Posada Jaśliska	825
Szklary	202
Wola Niżna	277
Wola Wyżna	18
Czeremcha	1

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Jaśliska. Stan 31.12.2015 r.

Liczba ludności w Gminie Jaśliska wykazuje tendencję malejącą w latach 2010-2015. Stosunek kobiet do mężczyzn jest wyrównany, 51% kobiet i 49% mężczyzn w związku z tym współczynnik feminizacji nie jest wysoki. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla województwa podkarpackiego w 2014 r. wynosił 27,9%, w Gminie Jaśliska w tym samym czasie wyniósł 28,94%, co oznacza, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 29 osób w wieku poprodukcyjnym.

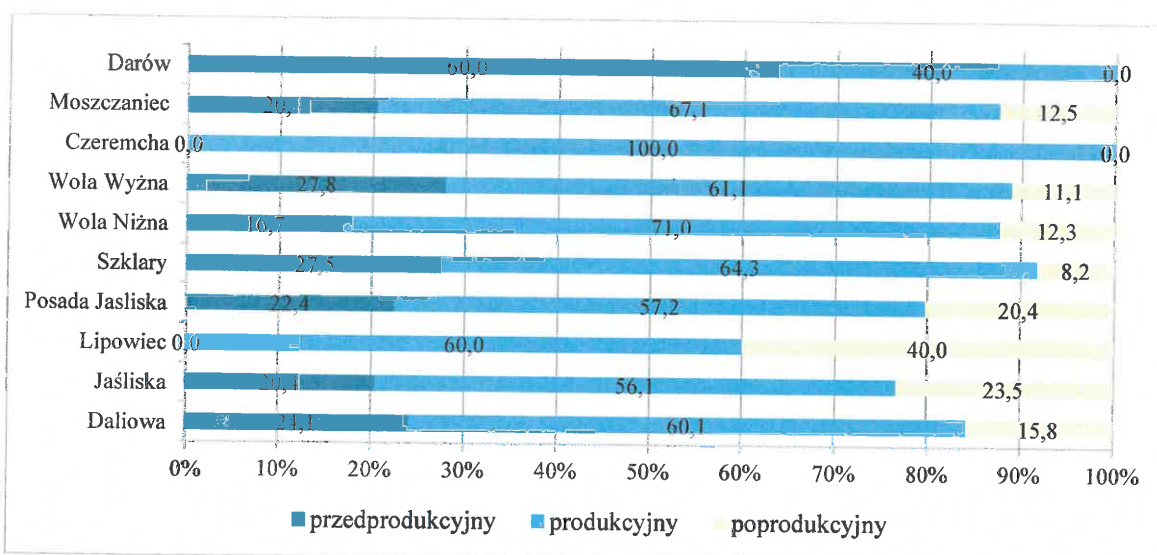
Przyrost naturalny w Gminie charakteryzuje się nieznacznie ujemną wartością, według danych UG Jaśliska, w 2015 r. miało miejsce 18 urodzeń i 19 zgonów. W całej Gminie odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższy od odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, co daje szansę na rozwój Gminy. W wieku produkcyjnym jest 61% mieszkańców, przedprodukcyjnym 22%, a poprodukcyjnym 17%, co przedstawia wykres poniżej.

Wykres 1. Ludność Gminy Jaśliska w poszczególnych przedziałach wiekowych

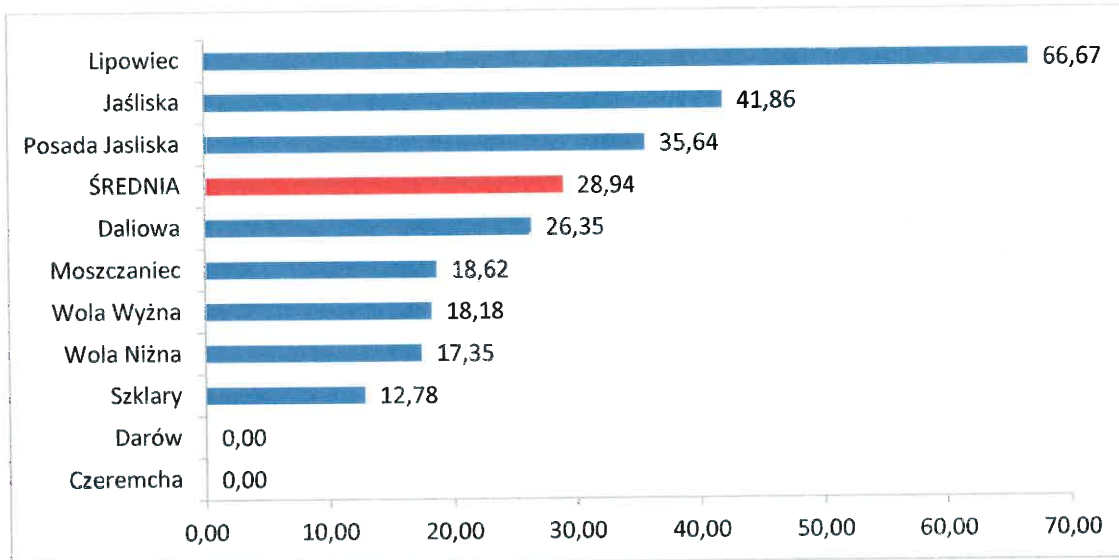
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Jaśliska (2014 r.)

Rozkład grup wiekowych w poszczególnych jednostkach Gminy nie jest równomierny, co przedstawia wykres poniżej. Ze względu na niską liczbę mieszkańców miejscowości Darów, Czeremcha i Lipowiec, charakteryzują się mocno zaburzonymi proporcjami pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi. Miejscowość Darów charakteryzuje się brakiem osób w wieku poprodukcyjnym, na rzecz osób w wieku przedprodukcyjnym, które stanowią 60% mieszkańców. W miejscowości Czeremcha wszyscy mieszkańcy należą do grupy osób w wieku produkcyjnym, natomiast miejscowość Lipowiec charakteryzuje się brakiem osób w wieku przedprodukcyjnym. Spośród pozostałych miejscowości najbardziej niekorzystną strukturą wiekową charakteryzuje się miejscowość Jaśliska, gdzie osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 23,5% mieszkańców, a osoby w wieku przedprodukcyjnym 20,4%.

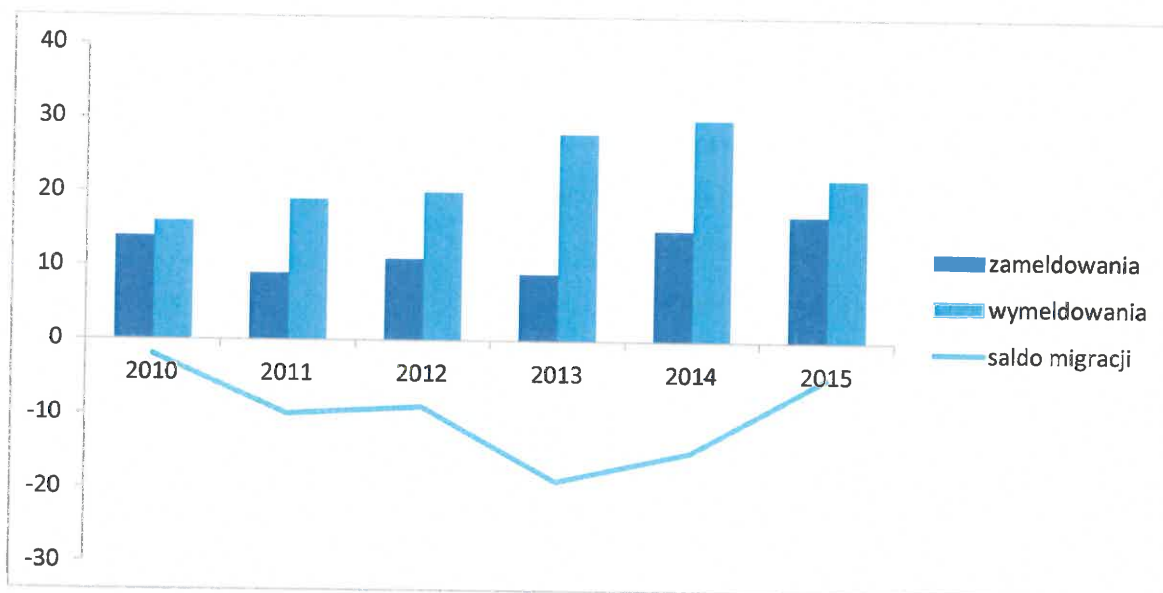
Wykres 2. Rozkład grup wiekowych w poszczególnych jednostkach Gminy Jaślicka w 2014 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jaślicka

Wskaźnik ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym pokazuje negatywne zjawisko demograficzne jakim jest starzenie się społeczeństwa. Im wyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym tym większe obciążenie demograficzne na danym terenie. Poniższy wykres obrazuje wskaźnik ten w przeliczeniu dla poszczególnych jednostek Gminy Jaślicka przy średniej wartości dla całej Gminy wynoszącej 28,94. W miejscowościach słabo zaludnionych jak Czeremcha i Darów nie zanotowano ludności w wieku poprodukcyjnym stąd wskaźnik ten wynosi zero. Miejscowość Lipowiec również należy do bardzo słabo zaludnionych, gdzie przeważająca część ludności należy do grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Najbardziej zaludnione miejscowości Gminy Jaślicka charakteryzują się wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. Miejscowość Jaślicka będąca siedzibą Gminy i skupiająca niemal 20% mieszkańców charakteryzuje się wysokim obciążeniem demograficznym, co świadczy o postępujących negatywnych zjawiskach demograficznych. Podobnie sytuacja wygląda w Posadzie Jaślicka, gdzie udział osób w wieku produkcyjnym w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym jest wysoki. Sytuację obrazuje poniższy wykres.

Wykres 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Jaśliska (2014 r.)

Na strukturę demograficzną danego obszaru ogromny wpływ ma migracja jego mieszkańców. Przewaga wymeldowań nad zameldowaniami w Gminie Jaśliska sygnalizuje niepokojące zjawiska w sferze społecznej związane z ubytkiem ludności. Wykres poniżej ilustruje sytuację w latach 2010-2015, gdzie w każdym roku ubytek ludności zaznaczał się coraz mocniej. W 2013 r. z Gminy wymeldowało się trzy razy więcej osób niż napłynęło, a rok później dwa razy więcej. W ostatnim roku podanego przedziału różnica między napływem, a odpływem uległa nieznacznemu wyrównaniu. Emigracja może wiązać się z powodami ekonomicznymi lub edukacyjnymi, co dotyczy przede wszystkim ludzi młodych w wieku produkcyjnym. Migracja jest przyczyną zwiększania się obciążenia demograficznego w Gminie, a także ujemnego przyrostu naturalnego. Działania strategiczne mają za zadanie ograniczyć odpływ mieszkańców.

Wykres 4. Saldo migracji w Gminie Jaśliska w latach 2010-2015

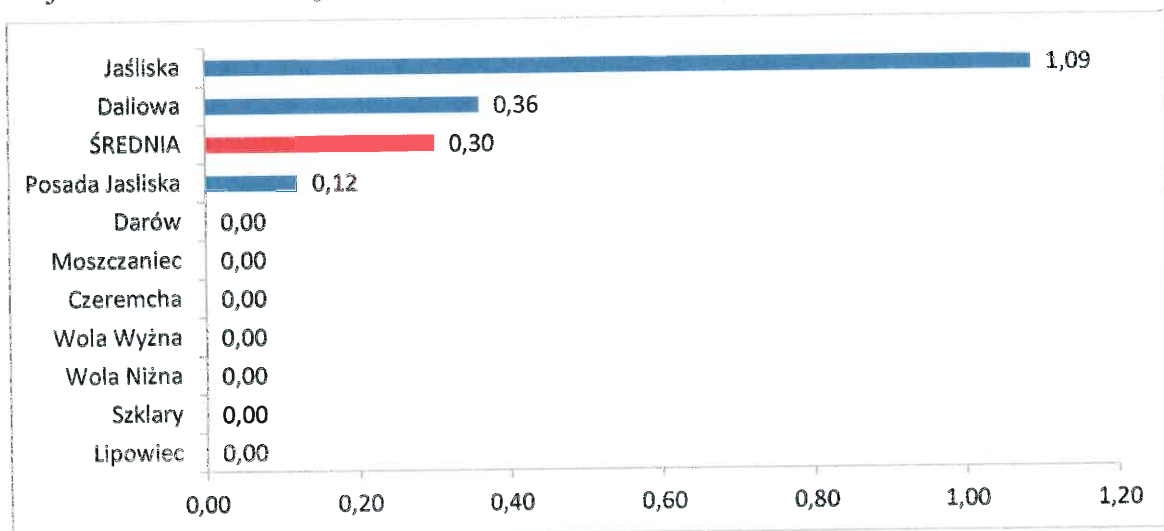
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jaśliska

4.1.2. Oświata i wychowanie kulturalne

W Gminie Jaśliska funkcjonuje Szkoła Podstawowa do której w 2014 r. uczęszczało 125 uczniów oraz Gimnazjum z 70 uczniami. Ponadto jedno przedszkole do którego uczęszczało 39 dzieci w 2014 r. (Dane GUS). W szkole podstawowej wszystkie dzieci objęte są nauką języka angielskiego, a w gimnazjum angielskiego i niemieckiego. W szkołach poza obowiązkowym programem nauczania prowadzone są zajęcia dodatkowe, na których uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania, organizowane są również wyjazdy do powszechnie dostępnych instytucji kulturalnych i oświatowych. Uczniowie i wychowankowie uczestniczą nie tylko w życiu swoich szkół, ale również integrują się z życiem społeczeństwa. Placówki posiadają odpowiednie i wystarczające zaplecze dydaktyczne i socjalne w stosunku do liczby uczniów. Lokalizacja Gminy pozwala również w dogodny sposób realizować naukę w wybranych placówkach oświatowych powiatu. Placówki posiadają odpowiednie i wystarczające zaplecza dydaktyczne i socjalne w stosunku do liczby uczniów poszczególnych szkół. Przy szkole znajduje się pełnowymiarowa hala sportowa oraz boisko ORLIK. Na terenie Gminy Jaśliska działa Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Jaśliskach. W ramach szkolnej działalności uczniowie nauczycieli działają koła: Szkolne Koło Ligi Ochrony Przyrody oraz szkolne Koło Polskiego Czerwonego Krzyża. Na terenie całej Gminy działają stowarzyszenia, towarzystwa, kluby i koła:

- Stowarzyszenie Rozwoju Jaślik i Okolic;
- Stowarzyszenie Na Styku Kultur;
- Stowarzyszenie Na Trakcie Węgierskim;
- Towarzystwo Ratowania i Opieki nad Zabytkami Beskidu Niskiego;
- Ludowy Klub Sportowy "Jasiołka" Jaśliska;
- Uczniowski Klub Sportowy "Żarniak";
- Koło Gospodyń Wiejskich w Jaśliskach.

Aktywność społeczna lokalnej ludności danego obszaru może zostać przedstawiona za pomocą frekwencji w wyborach samorządowych czy parlamentarnych, ale także za pomocą liczby organizacji pozarządowych czy liczbą ich członków. Wskaźniki te świadczą o zaangażowaniu społeczności w sprawy lokalne. W analizie sytuacji w Gminie Jaśliska posłużono się wskaźnikiem odnoszącym do liczby organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców. Uzyskane dane wskazują na skupienie działających organizacji na obszarze miejscowości Jaśliska oraz Daliowa i Posada Jaśliska. W pozostałych miejscowościach nie zarejestrowano działania organizacji pozarządowych.

Wykres 5. Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NGO (2013 r.)

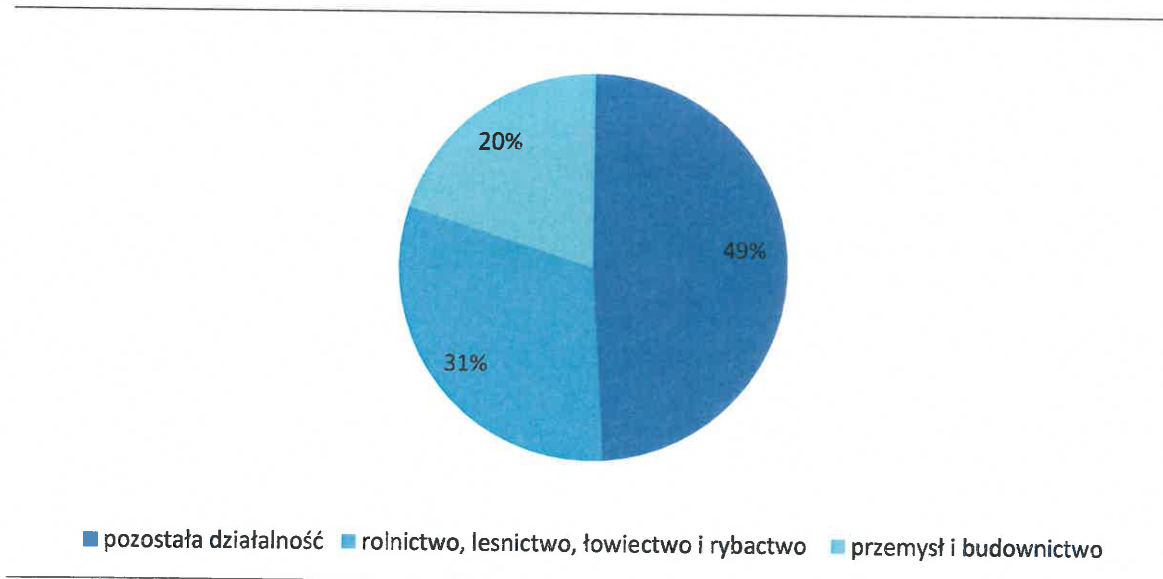
Miejscowości Gminy położone są w znacznych odległościach od centrów kulturalnych, które zlokalizowane są przede wszystkim przy miastach. Mimo tego mieszkańcy wykazują bardzo dużą aktywność i chęć do rozwoju kulturalnego swojego regionu, wiedząc jak bogata jest historia Gminy. W Gminie istnieje kilka świetlic pełniących rolę domów kultury, jednak nie ma jednego większego ośrodka kultury, który wpłynąłby na polepszenie bazy zajęciowej, a także pozwolił na zgromadzenie większej liczby chętnych. Gmina nie posiada także stałej

sceny lub hali widowiskowej, który służyłaby pokazywaniu efektów i postępów w pracy aktywnych mieszkańców.

W Gminie funkcjonuje jedna biblioteka publiczna pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Jaśliskach, która mieści się obecnie w budynku Domu Ludowego w Jaśliskach.

4.1.3. Rynek pracy i bezrobocie

Według danych Gminy Jaśliska w 2014 r. połowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w sektorze usług pozostałych, około 31% w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, a pozostałe 20% działa w ramach przemysłu i budownictwa (wykres poniżej).

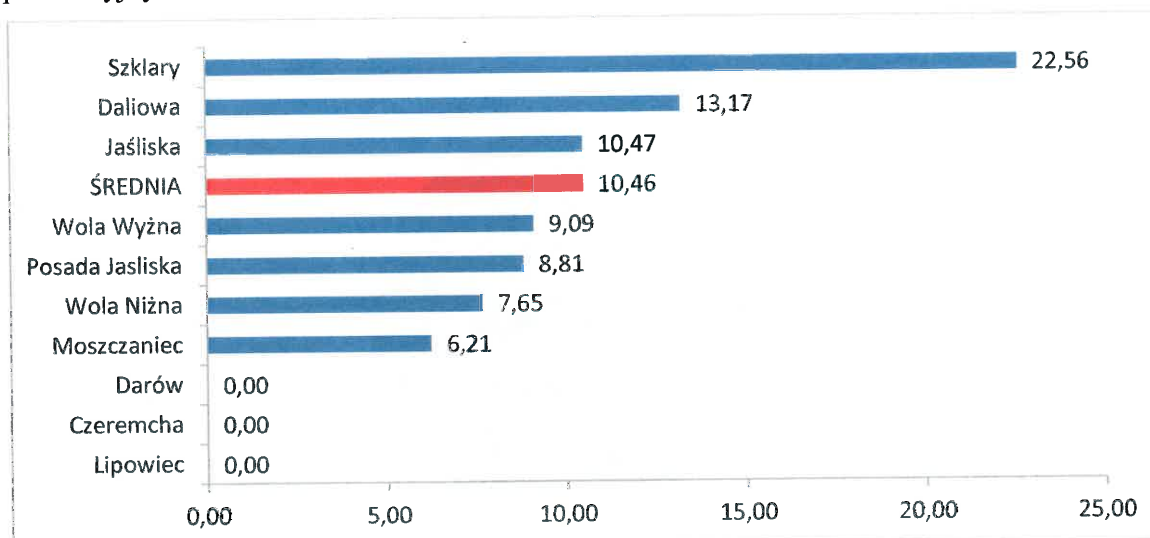

Wykres 6. Przedsiębiorstwa w Gminie Jaśliska w 2014 r. w podziale na sektory

Źródło: Według danych GUS

W Gminie Jaśliska na 100 mieszkańców pracuje 47 osób, a bezrobocie w 2014 roku wyniosło 21,1%, co daje wartość wyższą od wartości 14,6% dla województwa podkarpackiego. W Gminie 57,1% aktywnych zawodowo mieszkańców pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,8% w przemyśle i budownictwie, 7,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), a 0,6% w sektorze finansowym (działalność finansowa i

ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Bezrobocie jest poważnym problemem Gminy. W ciągu ostatnich lat (2012-2014) widoczny jest stały wzrost liczby rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu. Liczba bezrobotnych (stan na 2014 r.) w Gminie wyniosła 137 osób, z czego nieznaczną większość (53%) stanowiły kobiety. Udział osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym pokazuje zróżnicowanie między poszczególnymi miejscowościami Gminy Jaśliska, gdzie w Szklarach odsetek ten wynosi 22,6, co stanowi dwukrotność średniej województwa podkarpackiego. Poniższy wykres przedstawia powyższą sytuację, gdzie negatywnie zaznacza się również miejscowość Daliowa (13,17) i Jaśliska (10,47). Miejscowości najslabiej zaludnione jak Lipowiec, Czeremcha i Darów odznaczają się zerowym udziałem osób bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym również ze względu na brak lub niski udział osób w tej grupie wiekowej.

Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na 100 osób

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie

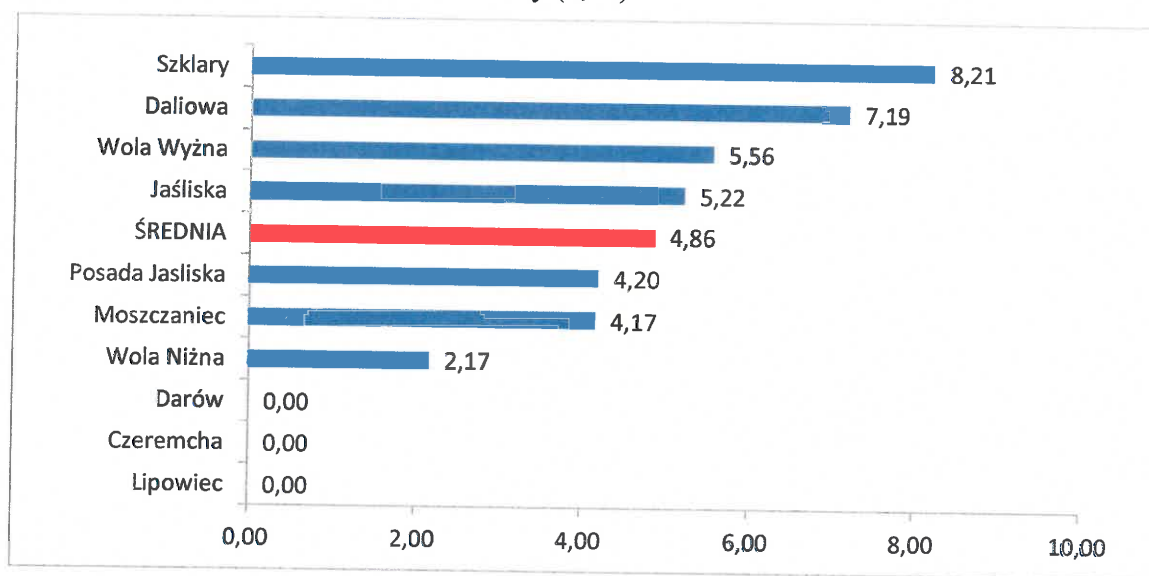
4.1.4. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśliskach jest jedyną tego typu instytucją w Gminie. Celem jego działania jest wspieranie mieszkańców Gminy w dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ze względu na małą liczbę mieszkańców teren Gminy nie jest podzielony na rejony. GOPS udziela mieszkańcom pomocy zarówno pieniężnej, jak i niefinansowej w formie pracy socjalnej. Instytucja ta współpracuje z Policją, Sądem, Szkołą, organizacjami pozarządowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy

Rodzinie w Krośnie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym oraz innymi (Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2024).

Na przestrzeni lat 2012-2015 liczba osób korzystających z pomocy społecznej stale wzrastała. Wśród osób, którym przyznano świadczenie ok. 95% stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy. Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc finansową było bezrobocie, wielodzietność, niepełnosprawność czy długotrwała lub ciężka choroba.

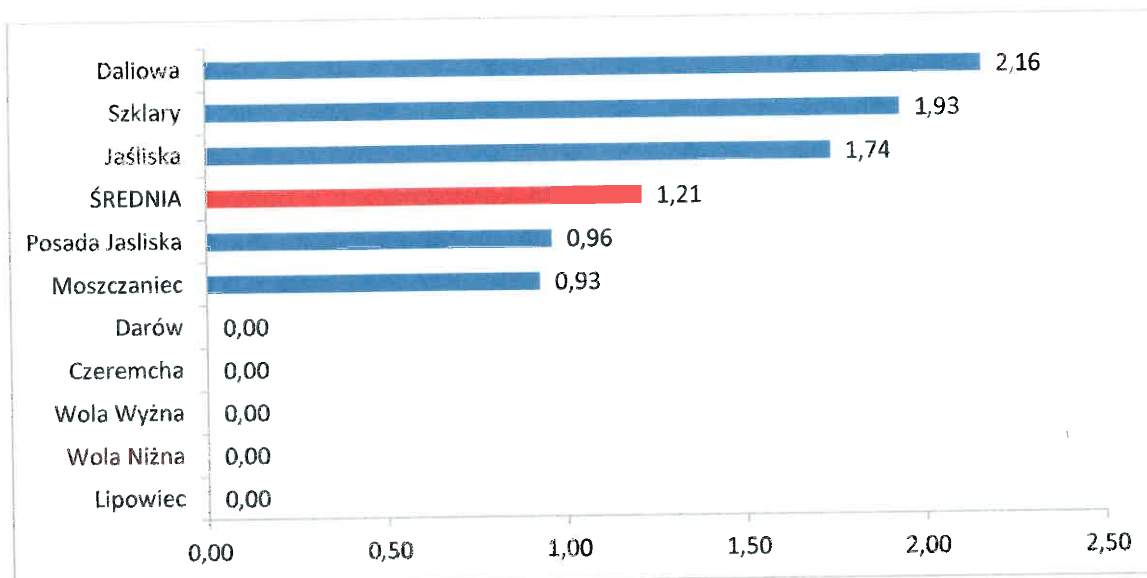
Wykres poniżej przedstawia liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania, która średnio w Gminie Jaśliska wynosi 4,86. W miejscowości Darów, Czeremcha i Lipowiec wartość wskaźnika wynosi 0. Sytuacja świadcząca o negatywnym zjawisku, gdzie wartość wskaźnika jest mniej korzystna od średniej dla Gminy została zanotowana w miejscowości Jaśliska (5,22), Wola Wyżna (5,56), Daliowa (7,19) oraz Szklary (8,21).

Wykres 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania

Źródło: Dane GOPS Jaśliska

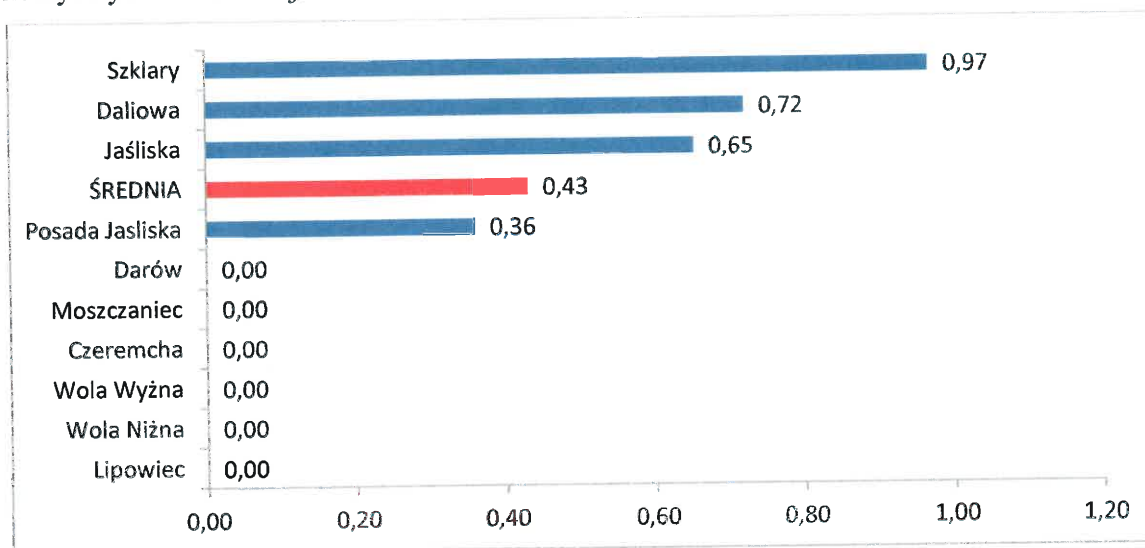
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania średnio w Gminie Jaśliska wynosi 1,21. Z tego tytułu w miejscowościach Darów, Czeremcha, Wola Wyżna, Wola Niżna i Lipowiec, nie korzystała żadna osoba. W miejscowości Daliowa wartość wskaźnika wynosiła 2,16, Szklary 1,93, a Jaśliska 1,74.

Wykres 9. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania

Źródło: Dane GOPS Jaśliska

Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców średnio w Gminie Jaśliska wynosi 0,43. Miejscowości Szklary (0,97), Daliowa (0,72) i Jaśliska (0,65) charakteryzują się wartościami mniej korzystnymi od średniej.

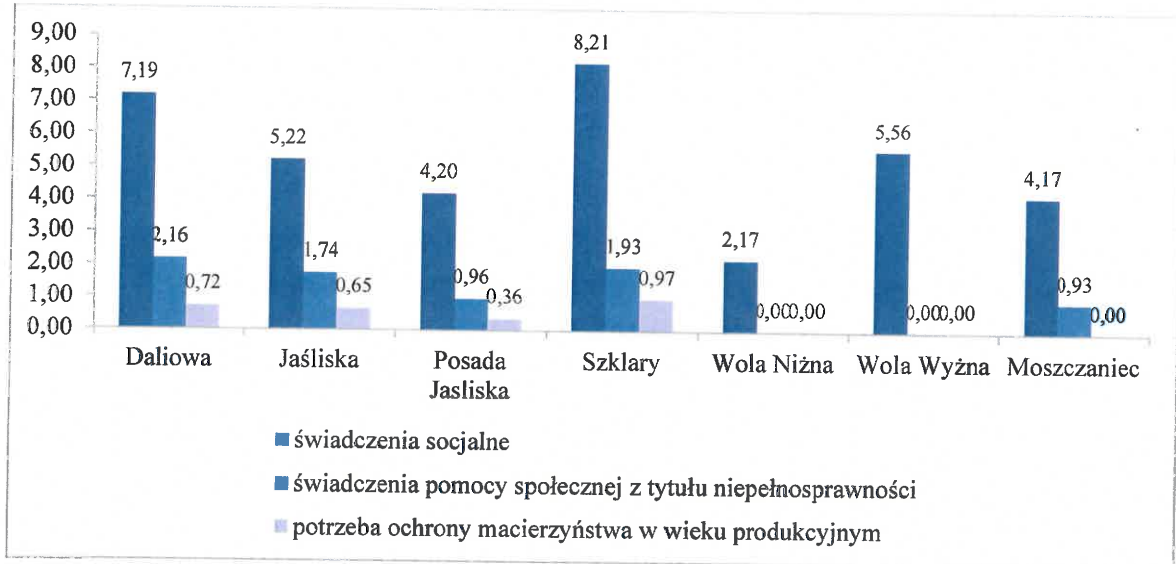

Wykres 10. Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców

Źródło: Dane GOPS Jaśliska

Według danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśliskach, najwyższa liczba udzielonych świadczeń socjalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców miała

miejsce w miejscowości Szklary, Daliowa i Jaśliska, analogicznie sytuacja wyglądała w przypadku świadczeń z tytułu niepełnosprawności oraz potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym. W miejscowości Wola Wyżna i Moszczaniec należy zwrócić uwagę na wysoki odsetek udzielanych świadczeń socjalnych (wykres poniżej). W przypadku wsi Czeremcha, Darów i Lipowiec, dane wskazują na brak odbiorców takich świadczeń, co może być spowodowane niewielką liczbą mieszkańców.

Wykres 11. Odsetek osób korzystających z poszczególnych form pomocy społecznej
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśliskach

4.1.5. Ochrona zdrowia

W Gminie opiekę zdrowotną świadczy NZOZ VIVA Sp. z o.o. Prowadzona jest profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem medycznym (szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane, badania bilansowe, fluoryzacja zębów). Główne problemy zdrowotne mieszkańców to choroby układu krążenia (m.in. nadciśnienie) oraz zwyrodnienia i choroby kręgosłupa.

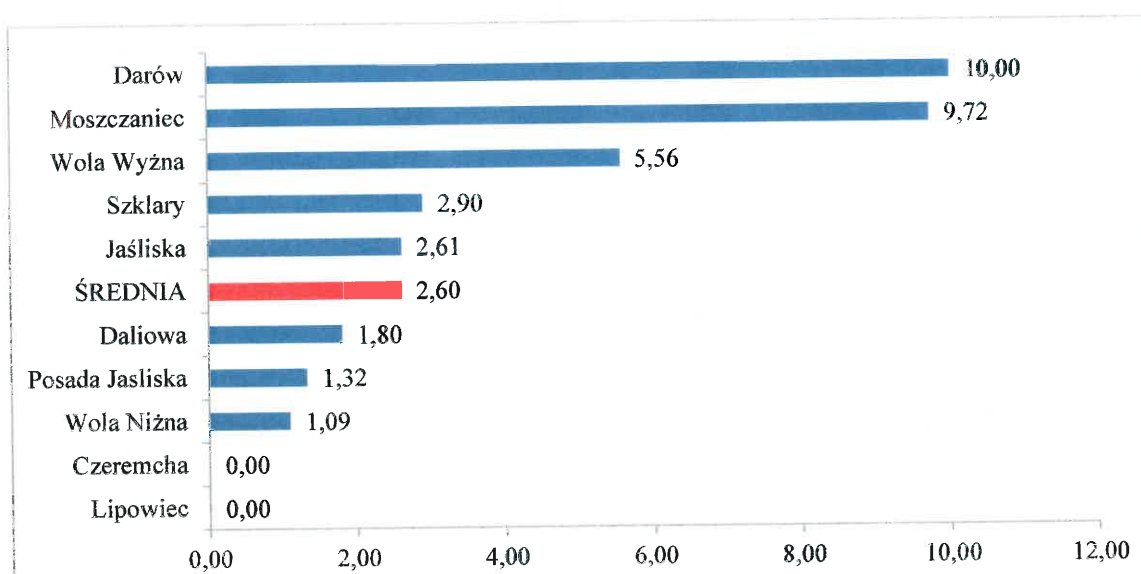
Na terenie Gminy Jaśliska działa jeden punkt apteczny.

4.1.6. Bezpieczeństwo w Gminie

Za bezpieczeństwo na terenie Gminy odpowiada przede wszystkim Komisariat Policji w Dukli oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Jaśliskach i Ochotnicza Straż Pożarna w Posadzie Jaśliskiej. Z zagrożeń bezpieczeństwa, które miały miejsce w Gminie w latach 2010-2015,

można wymienić przede wszystkim drobne kradzieże, bójki, awantury domowe czy prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu.

W 2014 r. odnotowano 60 czynów zabronionych i interwencji policji, natomiast jeśli chodzi o zagrożenie pożarowe – 25 interwencji. Poniższy wykres przedstawia liczbę czynów zabronionych i interwencji policyjnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w poszczególnych miejscowościach, gdzie średnia dla Gminy Jaśliska wynosi 2,60. W przypadku tego wskaźnika negatywnie odznaczają się miejscowości słabo zaludnione, gdzie liczba zanotowanych czynów była stosunkowo wysoka: Darów (10,00), Moszczaniec (9,72) czy Wola Wyżna (5,56), ale także Szklary (2,90) i Jaśliska (2,61).

Wykres 12. Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców
Źródło: Dane Komendy powiatowej Policji w Krośnie

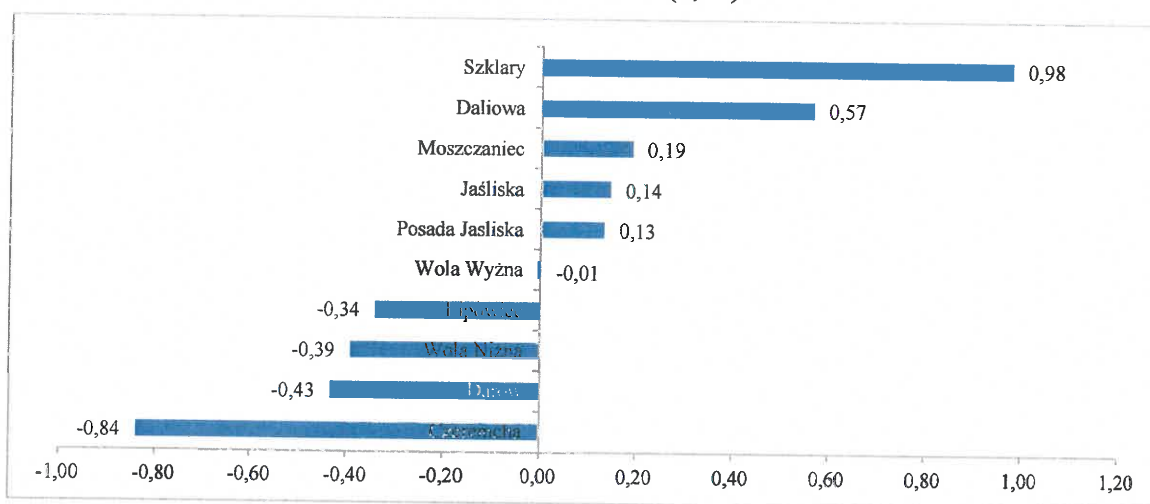
4.1.7. Turystyka i rekreacja

Gmina Jaśliska należy do atrakcyjnych turystycznie ze względów historycznych, kulturowych i przyrodniczych. Najcenniejsze wartości przyrodnicze zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody, przede wszystkim Natura 2000 i Jaśliski Park Krajobrazowy. Obszar Gminy w ok. 65% pokrywa las, co stanowi główny atut tego terenu, ponadto ponad 425 ha zajmują obszary chronione, a deniwelacje terenu dochodzą do 480 m. Według danych na stronie turystyka w gminie, długość szlaków pieszych i rowerowych na terenie Gminy wynosi 331 km. Strategia Rozwoju Gminy Jaśliska zwraca uwagę na to iż szlaków turystycznych jest wciąż za mało w stosunku do możliwości jakie stwarza ten teren. Jako największe atrakcje

kulturowe uznaje się kościół parafialny w Jaśliskach pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, cerkiew pw. św. Mikołaja w Woli Niżnej (obecnie funkcjonująca jako kościół filialny) i cerkiew św. Paraskewy w Daliowej. Brak jest jednak atrakcji, które przyciągałyby turystów na szerszą skalę. Jako potencjał można uznać piwnice z XVI w. w Jaśliskach, zniszczone budynki przy rynku jak i sam rynek. Gmina nie posiada produktu charakterystycznego dla regionu, a promocja jest niewielka. Ogromnym atutem Gminy jest dzika, nieskażona przyroda, stwarzająca wyjątkowy potencjał do ekoturystyki. Występują tutaj liczne, rzadkie gatunki flory i fauny, tworząc bogaty, karpacki ekosystem, co stanowi unikatową atrakcję dla fotografów i obserwatorów przyrody. Baza noclegowa Gminy opiera się na usługach agroturystycznych.

4.1.8. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej

Na podstawie analizy wskaźników w sferze społecznej, stworzono wskaźnik syntetyczny charakteryzujący tę sferę. Wynik przedstawia poniższy wykres, gdzie wartość powyżej zera oznacza nagromadzenie zjawisk kryzysowych. Negatywne zjawiska kryzysowe w sferze społecznej zdiagnozowano w miejscowościach Szklary (0,98), Daliowa (0,57), Moszczaniec (0,19), Jaśliska (0,14) i Posada Jaśliska (0,13).

Wykres 13. Wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej

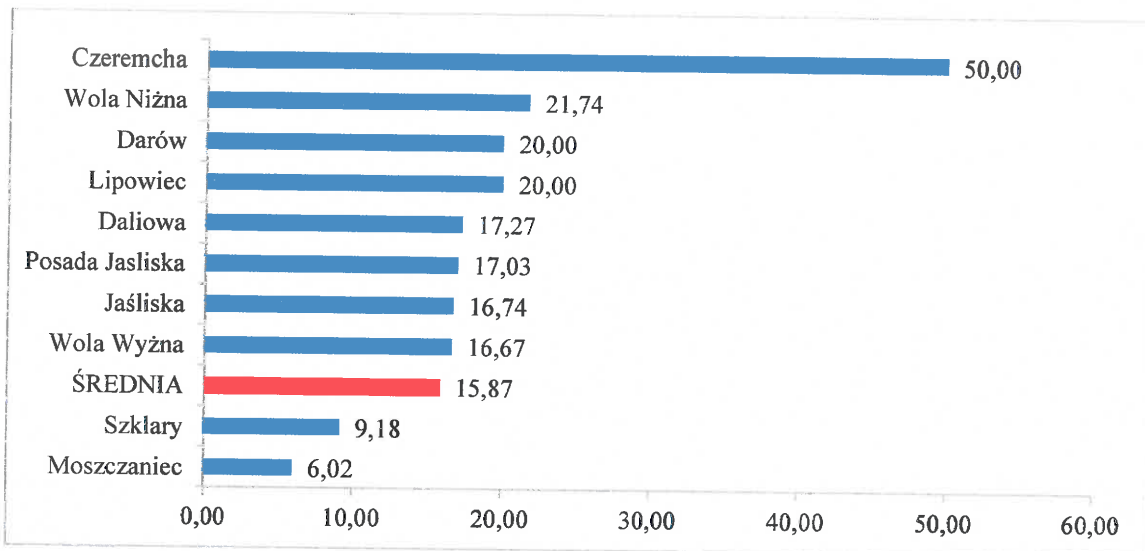
4.2.Sfera gospodarcza

4.2.1. Struktura działalności gospodarczej

Gmina Jaśliska na charakter rolniczo-turystyczny. Do podstawowych gałęzi należy rolnictwo, turystyka, usługi - prowadzenie działalności gospodarczej, a także działalność związana z leśnictwem i pozyskiwaniem drewna.

W 2014 r. według danych GUS na terenie Gminy zarejestrowanych było 111 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Spośród nich 7 należało do sektora publicznego, a 104 do sektora prywatnego. Zestawiając wszystkie przedsiębiorstwa 31% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, 20% działają w ramach przemysłu i budownictwa, a 49% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą. Spośród 7 podmiotów sektora publicznego 5 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Sektor publiczny to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółki handlowe, a także stowarzyszenia i organizacje. Dane te jednak nie uwzględniają podmiotów zarejestrowanych na terenie przyłączonych miejscowości sołectwa Moszczaniec.

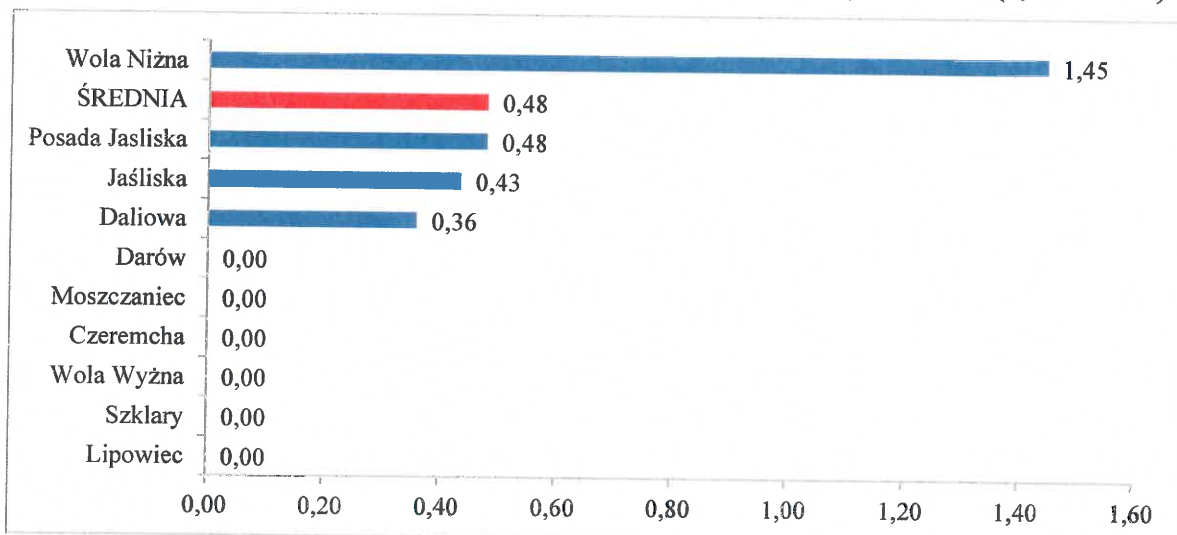
W Gminie Jaśliska średnio przypada 15,87 podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób. Wartość ta jest dużo wyższa od średniej wartości referencyjnej dla województwa podkarpackiego na terenie wiejskim. Nieproporcjonalnie wysoka wartość charakteryzuje miejscowość Czeremcha, gdzie funkcjonuje jeden podmiot gospodarczy, ale w stosunku do niskiej liczby ogólnej mieszkańców. Pozostałe miejscowości, również te najgęściej zaludnione charakteryzuje wskaźnik na poziomie 16 - 20 podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców, co jest wartością wyższą od średniej Gminy. Relatywnie niską wartość zanotowano dla miejscowości Moszczaniec (6,02) i Szklary (9,18), co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy REGON

Poziom rozwoju gospodarczego danej Gminy charakteryzuje dynamika zmian oraz jej kierunek, co można zobrazować liczbą nowo zarejestrowanych oraz liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych. W analizie wskaźnikowej wzięto pod uwagę wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według rejestru REGON w 2014 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru. Wynik przedstawia wykres poniżej, gdzie w 2014 r. zarejestrowano nowe podmioty gospodarcze w czterech miejscowościach: Wola Niżna (1,45/100 os.), Posada Jaśliska (0,48/100 os.), Jaśliska (0,43/100 os.) i Daliowa (0,36/100 os.).

Wykres 15. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy REGON

4.2.2. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

Według danych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Jaślicka na lata 2016-2022 w latach 2010-2013 notowano nadwyżki budżetowe, natomiast w 2014 r. wynik finansowy był ujemny. Powstały deficyt został pokryty nadwyżką z lat ubiegłych.

Podstawowymi źródłami dochodów budżetu Gminy są dochody z subwencji ogólnej, dochody z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące oraz dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych. W latach 2010-2014 najczęściej środków budżetowych przeznaczono na oświatę i wychowanie, niewiele mniej na pomoc społeczną, a około 15% budżetu Gminy na administrację publiczną. Zauważa się także relatywnie duży udział środków wydawanych przez Gminę na cele inwestycyjne, co dowodzi zabiegania Gminy o własny rozwój.

Dochody w Gminie Jaślicka w 2014 r. wynosiły łącznie 8 597 867,28 zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 4 169,67 zł. W latach 2011-2015 dochody Gminy sukcesywnie rosły, w 2013 r. były mniejsze niż w roku poprzednim (tabela poniżej). Dochody własne Gminy również rosły, w 2014 r. wyniosły 2 511 768,10 zł, a rok później niemal o dwa miliony więcej. Zestawienie dochodów wykazuje dużą aktywność w kwestii pozyskiwania środków w ramach programów i projektów unijnych, w 2013 r. kwota ta wynosiła 15 686,00 zł, a rok później była to kwota ponad milion złotych większa. W 2014 r. wydatki z budżetu Gminy wynosiły 8 832 937,86 zł, co dało 4 283,68 zł na jednego mieszkańca.

Tabela 6. Finanse publiczne w Gminie Jaślicka w latach 2011-2014

Finanse publiczne w Gminie Jaślicka w latach 2010 - 2014					
	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody ogółem	5 974 443,84	8 067 443,15	7 253 996,33	8 597 867,28	10 161 546,50
Dochody na 1 mieszkańca	2 836,87	3 852,65	3 490,85	4 169,67	4 959,27
Dochody własne	1 629 961,92	1 888 573,44	1 523 973,19	2 511 768,10	4 417 950,48
Dotacje	1 526 816,92	2 633 224,71	2 160 810,14	2 502 974,18	2 096 354,02
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	12 931,87	32 114,30	15 686,00	1 246 915,31	2 938 442,86
Wydatki z budżetu ogółem	5 765 162,22	7 365 249,92	6 504 981,36	8 832 937,86	9 868 044,35

Wydatki na 1 mieszkańca	2 737,49	3 517,31	3 130,40	4 283,68	4 816,03
Subwencja ogólna	2 817 665,00	3 545 645,00	3 569 213,00	3 583 125,00	3 647 242,00

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela poniżej przedstawia strukturę wydatków budżetu Gminy Jaślicka w 2014 r. z podziałem na działy budżetowe. Największą ilość środków pochłania oświata i wychowanie, co stanowi 25% budżetu Gminy. Kolejnym działem, na który wydano 17,44% środków była pomoc społeczna. Kolejne trzy działy rolnictwo i łowiectwo, administracja publiczna oraz transport i łączność zajmują około 10% budżetu Gminy.

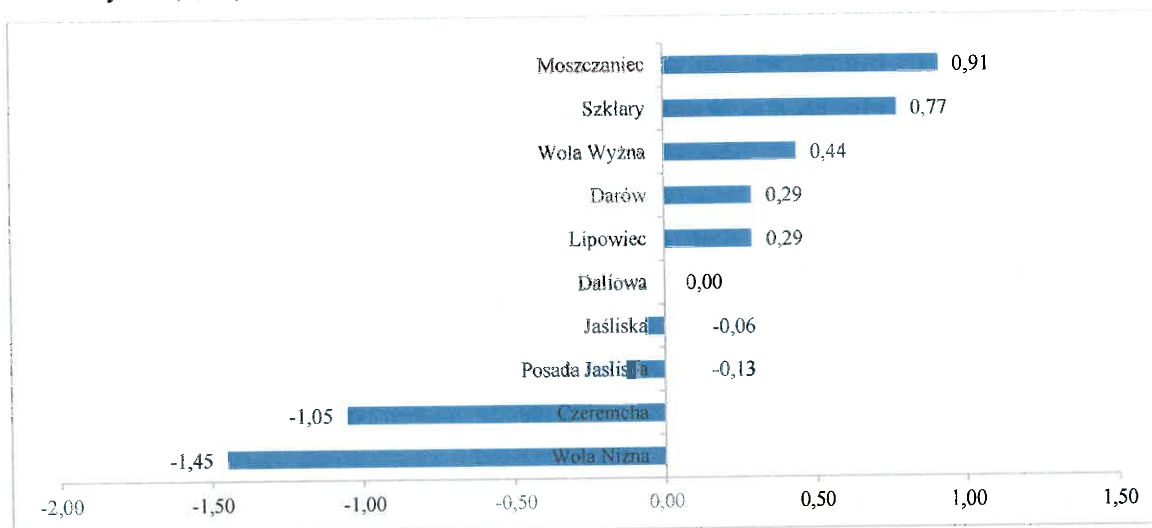
Tabela 7. Wydatki budżetu Gminy Jaślicka w 2014 r.

Wydatki budżetu Gminy w 2014 r.		
Dział	[zł]	[%]
Oświata i wychowanie	2170952,52	24,58
Pomoc społeczna	1540592,54	17,44
Rolnictwo i łowiectwo	1179769,92	13,36
Administracja publiczna	986267,87	11,17
Transport i łączność	923086,4	10,45
Gospodarka mieszkaniowa	493901,96	5,59
Informatyka	359323,72	4,07
Kultura fizyczna	321538,35	3,64
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	312529,04	3,54
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	239924	2,72
Edukacyjna opieka wychowawcza	115433,75	1,31
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	75162,21	0,85
Działalność usługowa	59700	0,68
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	20559,67	0,23
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	14222,8	0,16
Ochrona zdrowia	13318,09	0,15
Leśnictwo	6655,02	0,08
Suma	8832937,86	100,00

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

4.2.3. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

Na podstawie analizy wskaźników w sferze gospodarczej, stworzono wskaźnik syntetyczny charakteryzujący tę sferę. Wynik przedstawia poniższy wykres, gdzie wartość powyżej zera oznacza nagromadzenie zjawisk kryzysowych. Negatywne zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej zdiagnozowano w miejscowościach Moszczaniec (0,91), Szklary (0,77), Wola Wyzna (0,44), Darów (0,29) i Lipowiec (0,29).

Wykres 16. Wskaźnik syntetyczny w sferze gospodarczej

4.3.Sfera techniczno – środowiskowa

4.3.1. Infrastruktura techniczna

Infrastrukturę techniczną stanowią urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty świadczące usługi dla danej jednostki przestrzenno-gospodarczej, a także zasoby mieszkaniowe. Dostępność tej sfery jest podstawą dla wzrostu poziomu życia mieszkańców, równocześnie mając wpływ na atrakcyjność Gminy w zakresie inwestycyjnym.

Mieszkańcy Gminy zaopatrują się w wodę przede wszystkim z indywidualnych ujęć. Sieć wodociągową posiadają jedynie: Szklary, Moszczaniec, Jaśliska oraz niewielka część Posady Jaśliskiej. Sieć wodociągowa pokrywa zapotrzebowanie 26% wszystkich mieszkańców Gminy. Woda do sieci wodociągowej dostarczana jest z ujęć powierzchniowych i poddawana podstawowym procesom technologicznym, mającym na celu dezynfekcję i uzdatnienie. Na terenie Gminy Jaśliska, funkcjonuje sieć kanalizacyjna jedynie w miejscowościach po PGR-owskich (małe osiedla) czyli Szklary oraz Moszczaniec, które posiadają własne oczyszczalnie ścieków. W pozostałych miejscowościach ścieki bytowe odprowadzane są do przydomowych zbiorników odpływowych i bezodpływowych.

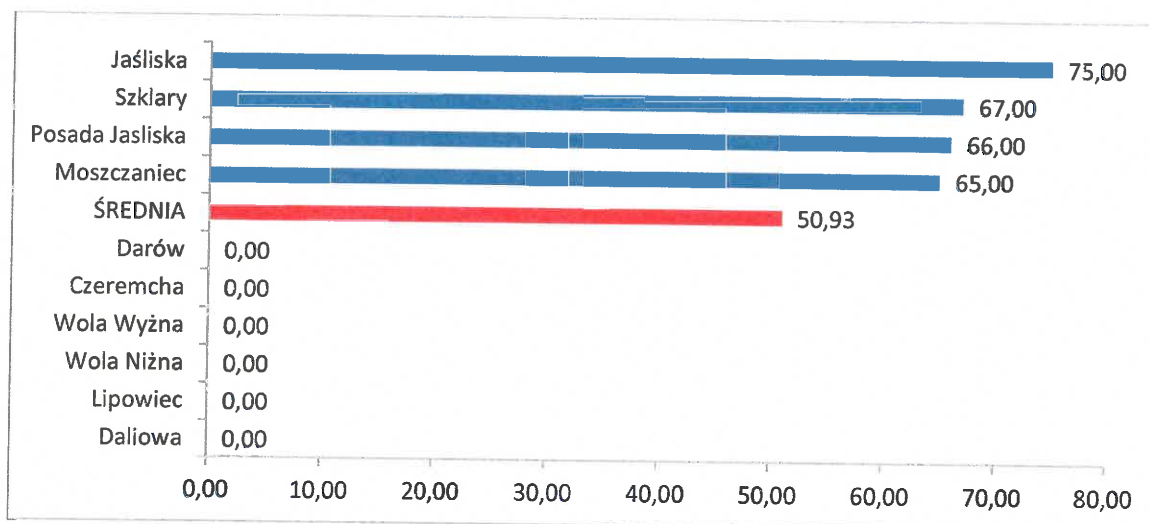
Poniższa tabela przedstawia odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w Gminie.

Tabela 8. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w Gminie Jaśliska

Obszar	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Daliowa	0,00	0,00
Jaśliska	75,00	0,00
Lipowiec	0,00	0,00
Posada Jaśliska	66,00	0,00
Szklary	67,00	61,00
Wola Niżna	0,00	0,00
Wola Wyżna	0,00	0,00
Czeremcha	0,00	0,00
Moszczaniec	65,00	0,00
Darów	0,00	0,00

Źródło: Dane UG Jaśliska

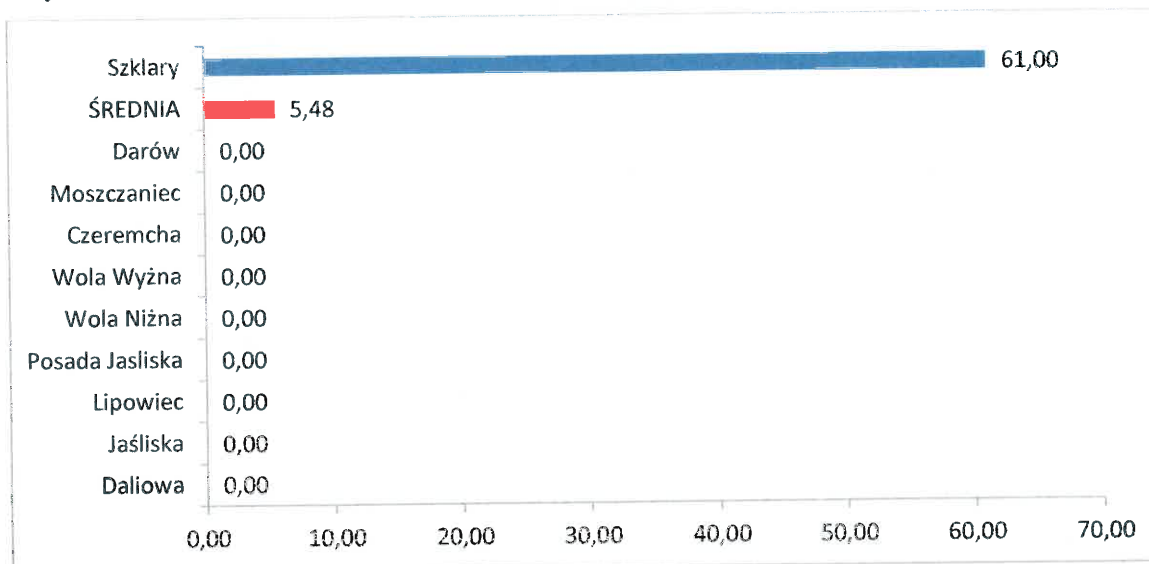
W Gminie Jaśliska z sieci wodociągowej średnio korzysta 50,93% mieszkańców, przy czym w miejscowościach Darów, Czeremcha, Wola Wyżna, Wola Niżna, Lipowiec i Daliowa nie są podłączone do sieci. Najwyższym poziomem zwodociągowania odznacza się miejscowość Jaśliska (75%), Szklary (67%), Posada Jaśliska (66%), Moszczaniec (65%). Powyższą sytuację obrazuje poniższy wykres.

Wykres 17. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej

Źródło: Dane UG Jaśliska

W przypadku sieci kanalizacyjnej, Gmina Jaśliska charakteryzuje się bardzo niskim odsetkiem osób korzystających, która wynosi 5,48%. Odsetek ten stanowią mieszkańcy miejscowości Szklary, gdzie 61% osób ma możliwość podłączenia do sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy pozostałych miejscowości nie są podłączeni do sieci pomimo istnienia oczyszczalni ścieków w miejscowości Daliowa ze względu na brak sieci kanalizacyjnej.

Wykres 18. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Źródło: Dane UG Jaśliska

Gmina Jaśliska nie posiada systemu zaopatrzenia w ciepło sieciowe na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, jak również brak jest systemu rozprzewadzającego gaz sieciowy. Głównymi paliwami do wytwarzania energii cieplnej są węgiel, drewno i olej opałowy. W niektórych budynkach zainstalowano kolektory słoneczne, których zadaniem jest podgrzewanie wody.

Energia elektryczna dostarczana jest napowietrznie przez Polską Grupę Energetyczną S.A. W Gminie nie funkcjonuje sieć gazownicza.

Na obszarze Gminy znacząco przeważa budownictwo jednorodzinne i zagrodowe. Zabudowę stanowią także mieszkania w obiektach wielorodzinnych pochodzących z lat 60-tych i 70-tych, a ich powierzchnia użytkowa wynosi 498,70 m². Wszystkie mieszkania na terenie Gminy przeznaczone są na użytek własny, nie występują mieszkania wynajmowane.

4.3.2. Stan środowiska

Gmina położona jest w Obszarze Dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej Wisły. Przez obszar Gminy przepływa rzeka Jasiołka wraz z dopływami, której długość wynosi 76 km, a powierzchnia dorzecza: 513,2 km². W górnym biegu, jako rzeka górską, silnie eroduje, natomiast w dolnym posiada koryto mocno meandrujące. Wyniki oceny stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych ocenianych w województwie podkarpackim w 2015 r. pokazują, że stan chemiczny wód na terenie całej Gminy jest dobry. Biorąc natomiast pod uwagę wyniki klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego w JCWP ocenianych w województwie podkarpackim w 2015 r., można zauważyć, że potencjał ekologiczny jest również dobry.

Na podstawie pomiarów ze stacji monitoringu powietrza, wyników modelowania wojewódzkiego oraz wyników modelowania krajowego dokonano oceny jakości powietrza w regionie oraz klasyfikacji stref. Klasa A została przyznana tym strefom, dla których zostały dotrzymane poziomy odniesienia, natomiast przyznanie klasy C oznacza przekroczenie poziomów i potrzebę prowadzenia działań naprawczych (tabela poniżej).

Tabela 9. Ocena jakości powietrza w strefie podkarpackiej

Ocena/strefa	Klasyfikacja stref według kryteriów ochrony zdrowia								
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2.5	Metale ciężkie	B(a)P	O ₃
Strefa podkarpacka	A	A	A	A	C	C	A	C	A

Ocena/strefa	Klasyfikacja stref według kryteriów ochrony roślin		
	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa podkarpacka	A	A	A

Ogólny stan jakości powietrza w województwie, a tym samym w Gminie Jaśliska, można uznać jako dobry. Jedynym przekroczeniem jest niezmiennie ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłami drobnymi i zawartym w nich benzo(a)pirenem. Źródłem zanieczyszczenia pyłami jest emisja niska. Dlatego tak ważne jest rozwijanie sieci ciepłowniczej oraz stopniowe zastępowanie paliw stałych paliwami alternatywnymi.

W latach 2010-2015 stężenia średnioroczne dwutlenku siarki w województwie podkarpackim utrzymywały się na niskim poziomie. Na żadnej stacji pomiarowej nie

zanotowano przekroczeń ustalonych dla ditlenku siarki norm dobowej i 1-godzinnej. W okresie zimowym notowano wartości podwyższone, jednak nieprzekraczające 20% wartości dopuszczalnej.

Podobnie jak w przypadku dwutlenku siarki najwyższe stężenia dla NO₂ notowano w styczniu i lutym, jednak stężenie nie przekroczyło 15%.

Średnioroczne stężenia pyłu PM₁₀ na stacjach pomiarowych zawierały się w przedziale 30-44 ug/m³. Dobowe przekroczenia zanotowano jedynie w sezonie grzewczym, a maksymalne przekroczenie tego wskaźnika nastąpiło w październiku (312% normy). Analizując wyniki pomiarów w kontekście czasu, w którym wystąpiło narażenie ludzi na ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłem można zauważyć, że zjawisko to utrzymywało się przez około 20% roku. Pomiary pyłu zawieszonego PM_{2.5} wykazały przekroczenia obowiązującego poziomu dopuszczalnego na obszarach miejskich. Wartości stężeń dla całego województwa zawierały się w przedziale 3,7-42,9 ug/m³.

Badania benzo(a)pirenu wykazały przekroczenie wartości docelowej we wszystkich punktach pomiarowych. Wyniki modelowania wykazały przekroczenia obowiązującego poziomu docelowego na znacznych obszarach województwa, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich.

Obszar Gminy nie został objęty pomiarami poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podkarpackiego przeprowadzonymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Biorąc jednak pod uwagę stopień rozwinięcia systemu komunikacyjnego na terenie Gminy, liczbę mieszkańców uprawnionych do kierowania pojazdami, a także liczbę tych pojazdów, można ocenić, że wpływ hałasu komunikacyjnego na środowisko jest niewielki. Przez Gminę nie przebiega żadna linia kolejowa, co eliminuje także hałas kolejowy jako zanieczyszczenie. Zagrożenie wynikające z komunikacji może wystąpić przede wszystkim wzdłuż dróg wojewódzkich nr 887 i nr 897 oraz wzdłuż pozostałych dróg powiatowych.

Odpady komunalne na terenie Gminy Jaśliśka powstają głównie w gospodarstwach domowych, jednak część z nich ma swoje źródło na terenach nieruchomości niezamieszkałych takich jak obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych, takie jak odpady z koszy ulicznych.

Miejscem zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów

w Krośnie. Trafiają tam zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, odpady ulegające biodegradacji, a także nieulegające biodegradacji (cementarne) oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Na terenie Gminy Jaślicka znajdują się punkty odbioru zużytych baterii (Urząd Gminy Jaślicka, FHU „Latka”, ZSP w Jaślickach, „Handel” Kuśnierz Tomasz), przeterminowanych leków (Punkt Apteczny w Jaślickach), przepracowanych olejów (Urząd Gminy Jaślicka) oraz Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Jaślickach. Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie Gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie Gminy Jaślicka w 2015 r.

Lp.	Kod odpadu	Nazwa	Masa [Mg]
1.	20 03 01	Nieselegrowane (zmieszane) odpady komunalne	120,37
2.	15 01 07	Opakowania ze szkła	25,52
3.	15 01 01	Odpady z papieru i tektury	1,8
4.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	22,03
5.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	3,73
6.	20 03 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	7,6
7.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,69
	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż 20 01 21 i 20 01 23, zawierające niebezpieczne składniki	0,5
	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,1
8.	15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	0,24
9.	16 01 03	Zużyte opony	3,44
Razem			186,02

Zródło: Strategia Rozwoju Gminy Jaślicka na lata 2016-2022

Ruchy masowe na terenie Polski są zróżnicowane w odniesieniu do rodzaju, częstotliwości występowania oraz zasięgu przestrzennego. Na ich powstawanie ma wpływ budowa geologiczna, warunki geomorfologiczne, opady atmosferyczne, a także działalność antropogeniczna tj. niewłaściwe użytkowanie gruntów, zbytne ich obciążenie, podcinanie stoków powoduje uaktywnianie procesów osuwiskowych. Nagłe przemieszczanie się mas ziemi spowodować może utrudnienia w funkcjonowaniu obszaru, wywołując duże straty materialne oraz społeczne. Większość z dotychczas zaobserwowanych osuwisk na obszarze kraju skupia się na obszarze Karpat, związane jest to z występowaniem utworów fliszowych. Wysoką podatność Gminy Jaślicka na procesy ruchów masowych warunkuje jej położenie geograficzne. Według danych zamieszczonych przez Państwowy Instytut Geologiczny na jej terenie zostało udokumentowanych 136 przypadków osuwisk.

Na podstawie *Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi dla gminy Jaśliska* zidentyfikowane zostało jedno osuwisko aktywne ciągle o numerze 43136, znajdujące się na obszarze rewitalizacji. Wyszczególnione zostały również tereny zagrożone ruchami masowymi – 5800 oraz 5796, które leżą w bezpośrednim sąsiedztwie. Do zadania gminy należy realizacja obiektów budowlanych na zagrożonych obszarach przy zachowaniu odpowiednich przepisów wynikających z rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r., w sprawie ustalenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r. poz. 463).

Uszkodzenie przyszłych obiektów budowlanych lub zagrożenia oddziaływaniem osuwisk, powinny być przewidywane i eliminowane na etapie rozpoznawania podłoża gruntowego pod przyszłe inwestycje, które mają powstać w niesprzyjających warunkach geotechnicznych.

4.3.3. Diagnostyka przyrodnicza

Wysokość pasm górskich tworzących obszar na którym położona jest Gmina Jaśliska, nie przekracza 1000 metrów n.p.m. Jaśliska leżą w paśmie Gór Dukielskich (średnia wysokość to około 680 m n.p.m.). Góry te przecina dolina Jasiołki i jej dopływów. Najwyższe szczyty w Gminie to: masyw Kamienia (857 m n.p.m.), pasmo Kamarka (695 m n.p.m.), pasmo Piotrusia (731 m n.p.m.) oraz gniazdo Jawornika (761 m n.p.m.). Najniższym punktem tego obszaru jest koryto Jasiołki.

Ponad połowę obszaru Gminy zajmują lasy i zadrzewienia objęte dwoma Nadleśnictwami: Dukla i Rymanów. Na obszarze tym dominują drzewostany bukowe, jodłowe i sosnowe. Najliczniej występującymi rodzajami są: buk, jodła, sosna, dąb, brzoza, klon, olsza i grab.

Formy ochrony przyrody:

2. Obszar Specjalnej Ochrony Beskid Niski (Natura 2000)

Data wyznaczenia: 2007-10-13

Kod obszaru: PLB180002

Rodzaj ochrony: Dyrektywa ptasia

Powierzchnia [ha]: 151966,61

3. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego

Data wyznaczenia: 1998-01-01

Powierzchnia [ha]: 82946,00

Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego leży w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego. Łączy się z Magurskim Parkiem Narodowym, Jaśliskim Parkiem Krajobrazowym i Wschodniobeskidzkim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

4. Jaśliski Park Krajobrazowy

Data utworzenia: 1992-03-27

Powierzchnia [ha]: 25878,00

5. Rezerwat Przełom Jasiołki

Data uznania: 1976-12-15

Powierzchnia [ha]: 123,41

6. Rezerwat Kamień nad Jaśliskami

Data uznania: 2000-05-27

Powierzchnia [ha]: 302,32

7. Specjalny Obszar Ochrony Ostoja Jaśliska (Natura 2000)

Data wyznaczenia: 2009-03-06

Kod obszaru: PLH180014

Rodzaj ochrony: Dyrektywa siedliskowa

Powierzchnia [ha]: 29252,10

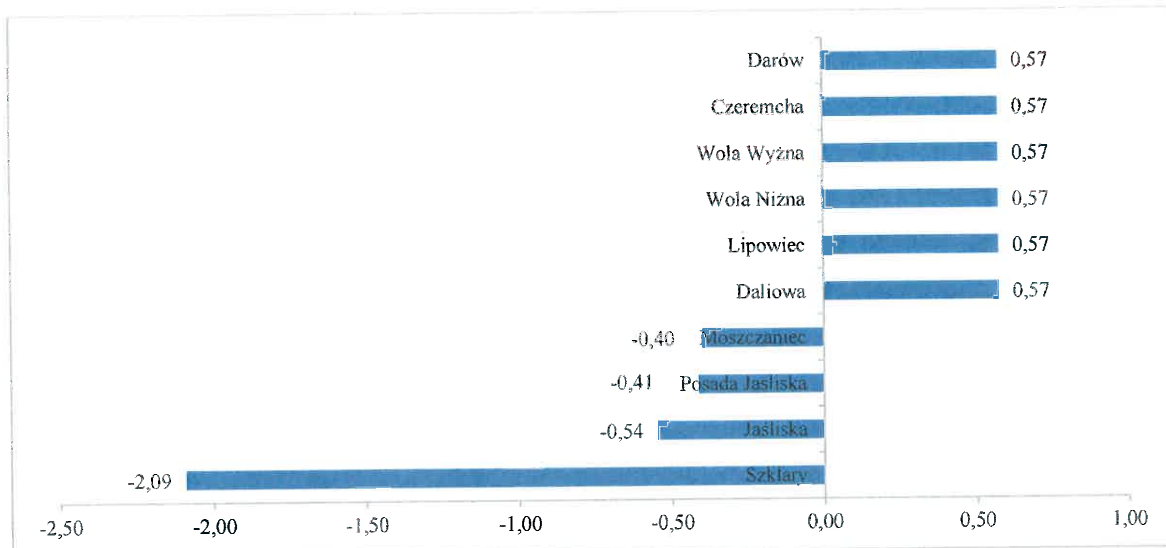
8. Rezerwat Źródlika Jasiołki

Data uznania: 1994-02-15

Powierzchnia [ha]: 1585,01

4.3.4. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze techniczno - środowiskowej

Na podstawie analizy wskaźników w sferze techniczno-środowiskowej, stworzono wskaźnik syntetyczny charakteryzujący tę sferę. Wynik przedstawia poniższy wykres, gdzie wartość powyżej zera oznacza nagromadzenie zjawisk kryzysowych. Negatywne zjawiska kryzysowe w sferze techniczno-środowiskowej zdiagnozowano w miejscowościach Darów, Czeremcha, Wola Wyżna, Wola Niżna, Lipowiec i Daliowa.

Wykres 19. Wskaźnik syntetyczny w sferze techniczno - środowiskowej

4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

4.4.1. Struktura przestrzenna

Struktura przestrzenna Gminy uwarunkowana jest ukształtowaniem terenu oraz odsetkiem powierzchni zalesionej. Lasy ogółem w 2015 r. według danych GUS zajmowały nieco ponad 5% powierzchni Gminy, od 2017 r. po przyłączeniu kolejnych miejscowości, proporcje te mogły ulec nieznacznym zmianom. Kompleksy leśne skupiają się głównie przy granicy polsko-słowackiej w południowej części Gminy.

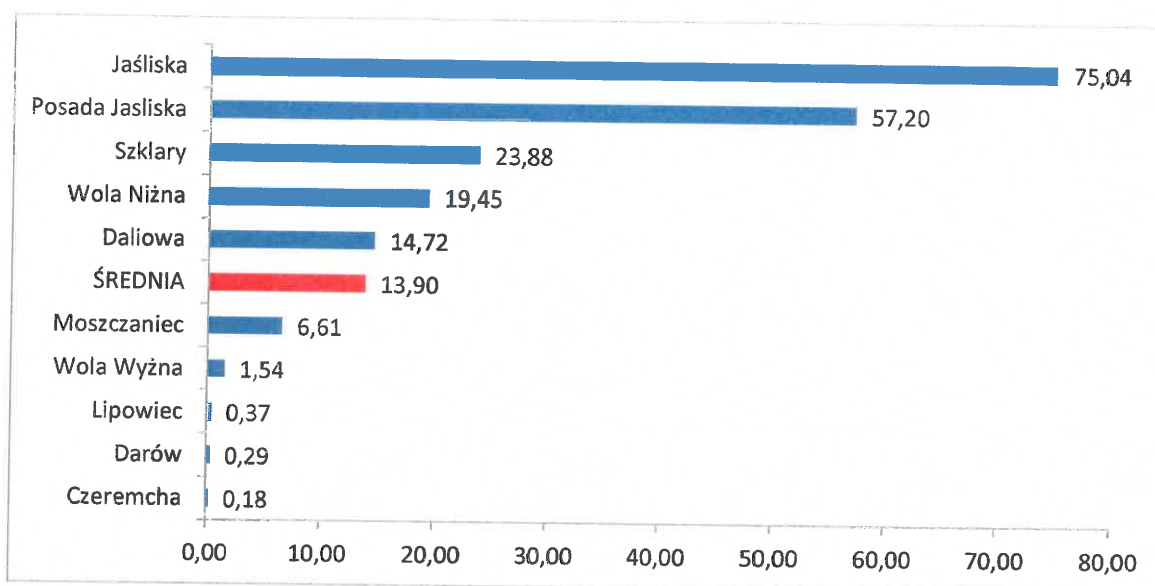
Gmina składa się z dziesięciu miejscowości, w centralnej części położona jest wieś Jaśliska, która pełni funkcję siedziby lokalnych władz. Miejscowość ta charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia 75 os./km². Sprawia to, że wieś jest centrum administracyjnym oraz publicznym Gminy.

Na obszarze Gminy przeważa zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, uzupełniona jednak o mieszkania znajdujące się w obiektach wielorodzinnych (na terenach dawnych osiedli PGR). Zasoby mieszkaniowe Gminy znajdują się w 4 budynkach o łącznej powierzchni około 500 m². W Gminie dominują gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, które stanowią prawie 90% wszystkich gospodarstw. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 3,61 ha.

Niewielka ilość obiektów użyteczności publicznej, których stan techniczny i wizualny określono jako zdegradowany i które nie spełniają warunków funkcjonalnych wpływa na niezadowolenie mieszkańców, a także na złe odbieranie przestrzeni Gminy przez turystów

i przyjezdnych. Najbardziej zniszczone są obiekty znajdujące się w rynku Jaślisk, w tym: płyta rynku, budynek Domu Ludowego, budynek starszkoły wraz z zabytkowymi piwnicami, budynek po byłym GS, budynek zabytkowej zagrody, czyli obiekty, które powinny stanowić o promocji Gminy.

Średnia gęstość zaludnienia w Gminie Jaśliska wynosi 13,90 os./km², przy czym rozkład wskaźnika jest bardzo zróżnicowany w rozbiciu na poszczególne obszary. Najgęściej zaludnione są miejscowości Jaśliska (75,04 os./km²) i Posada Jaśliska (57,20 os./km²) skupiające znaczną część mieszkańców Gminy. Najniższą gęstością zaludnienia ze względu na niską liczbę mieszkańców oraz wysoki odsetek powierzchni leśnych charakteryzują się miejscowości Czeremcha, Darów, Lipowiec, Wola Wyżna oraz Moszczaniec. Sytuację ilustruje poniższy wykres.

Wykres 20. Gęstość zaludnienia (os./km²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Jaśliska i danych przestrzennych geoportal.pl

4.4.2. Komunikacja i łączność

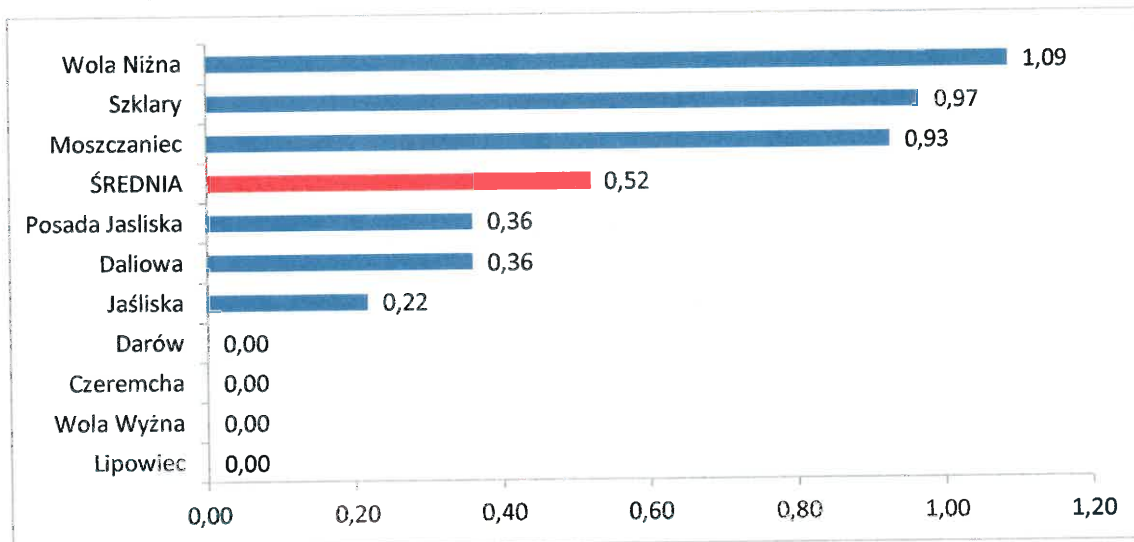
Przez teren Gminy Jaśliska przebiegają dwie drogi wojewódzkie:

- nr 887 (Brzozów - Rymanów - Daliowa)
- nr 897 (Tylawa - Komańcza - Cisna - Ustrzyki Górne - Wołosate - Granica Państwa). Sieć drogowa nie jest równomiernie rozmieszczona ze względu na ukształtowanie terenu. Północna część Gminy, gdzie gęstość zaludnienia jest wyższa, sieć drogowa również jest gęsta, natomiast południową część terenu stanowią lasy o mniejszej gęstości zaludnienia, a co za tym

idzie słabszej infrastrukturze drogowej. Nowe połączenia drogowe nie są konieczne, ale obecne wymagają modernizacji i podniesienia standardu utrzymania. Drogi powiatowe są w znacznej mierze drogami utwardzonymi bitumicznymi, ale wymagającymi zmiany bądź ulepszenia nawierzchni.

Na terenie Gminy poziom dostępności komunikacyjnej jest bardzo różnorodnie rozłożony i opiera się tylko na komunikacji autobusowej, w miejscowości Lipowiec, Wola Wyżna i Darów nie posiadają żadnych przystanków komunikacji publicznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych wsi, w Szklarach, Woli Niżnej i Moszczanцу przypada po niemal jednym przystanku (wykres poniżej). Ze względu na brak opłacalności kursów zbiorowej komunikacji oraz rozrzuconą zabudowę z niewielką ilością mieszkańców, niektóre obszary Gminy charakteryzują się utrudnionym dojazdem do większych miejscowości.

Gmina znajduje się w zasięgu nadajników radiowych, które stanowią źródło dostawy Internetu. W miejscowościach o dużych deniwelacjach terenu nadal istnieją problemy z łączem internetowym. W miejscowości Jaśliska można korzystać z sieci światłowodowej lecz ze względu na infrastrukturę o niskiej prędkości przesyłu. Gmina posiada maszt w którym umieszczono anteny umożliwiające korzystanie z Internetu oraz korzystanie z telefonii komórkowej.

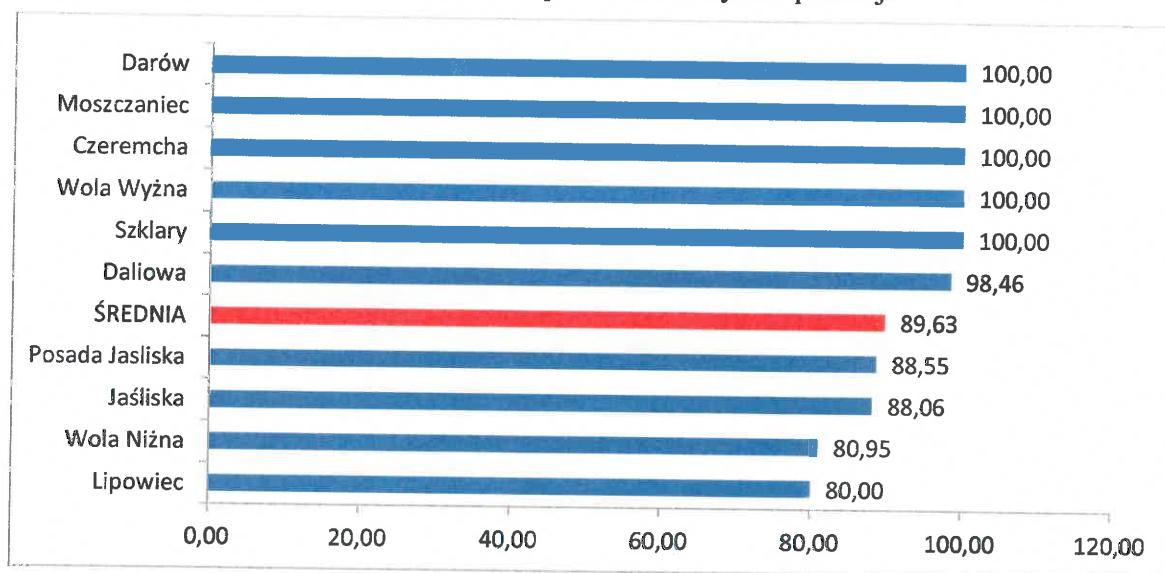

Wykres 21. Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców

Źródło: Dane UG Jaśliska

4.4.3. Uwarunkowania przestrzenne

Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych pokazuje warunki mieszkalne w Gminie, ogólny stan budynków oraz tendencje związane z budownictwem na danym obszarze. Średnio w Gminie Jaśliska 89,63% budynków mieszkalnych zostało wybudowanych przed rokiem 1989. Miejscowości Darów, Moszczaniec, Czeremcha, Wola Wyżna i Szklary charakteryzuje budownictwo w całości pochodzące sprzed 1989 r. Miejscowości najgęściej zaludnione tj. Jaśliska i Posada Jaśliska charakteryzuje 88% udział budynków wybudowanych przed 1989 r. Rozkład wartości wskaźnika przedstawia wykres poniżej.

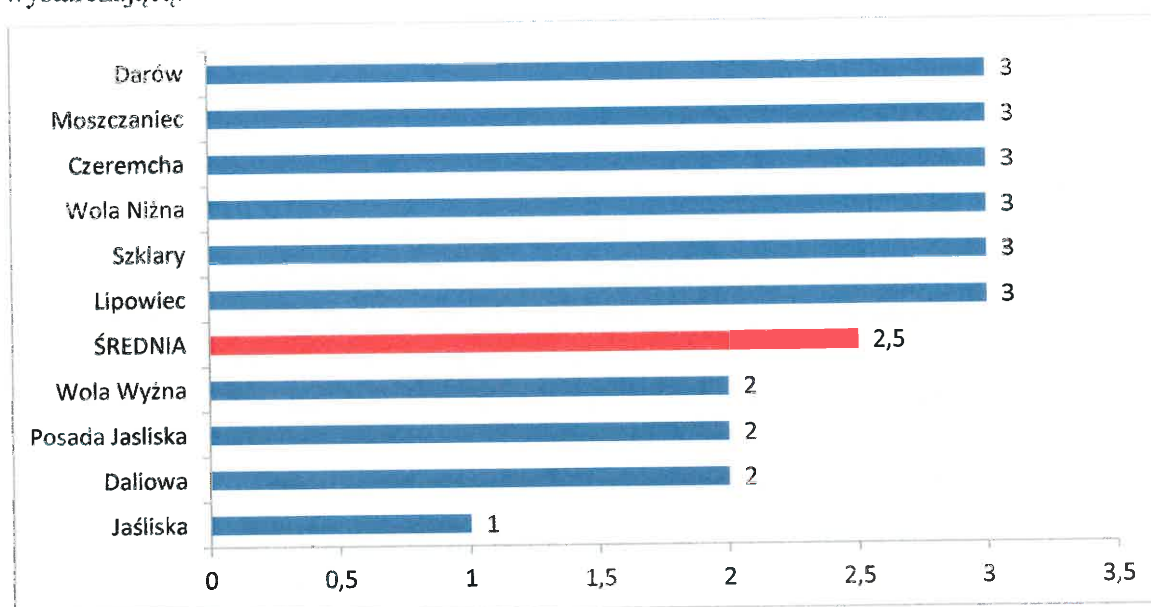
Wykres 22. Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych

Źródło: dane Urzędu Gminy w Jaśliskach

4.4.4. Przestrzeń publiczna

Jakość przestrzeni publicznej rozumiana jako stan estetyczny oraz funkcjonalny obiektów użyteczności publicznej wraz z otaczającym obszarem służący mieszkańcom danego terenu. Ocena została sporządzona na podstawie opinii zebranych wśród mieszkańców, na podstawie potrzeb i problemów zdiagnozowanych w Strategii Rozwoju Gminy Jaśliska. Jakość przestrzeni publicznej w poszczególnych jednostkach Gminy wymaga działań zarówno poprawiających funkcjonalność jak i estetykę. Najczęściej wskazywano obszary najgęściej

zaludnione, gdzie potrzeby są mocniej uwytatniane. Najwięcej problemów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym wskazywano w miejscowości Jaśliska. Rynek Jaślisk charakteryzują zdegradowane obiekty w postaci budynków, płyty rynku oraz przylegającego otoczenia. W miejscowości Daliowa również wskazywano potrzeby inwestycyjne związane z obiektami użyteczności publicznej m.in. Dom Ludowy w Daliowej. Wskazuje się ponadto niski standard i brak rozwiązań ułatwiających korzystanie z obiektów przez osoby niepełnosprawne. Jakość przestrzeni publicznej ilustruje wykres poniżej, gdzie oceny dokonano przyznając wartości punktowe od 1 do 3, gdzie wartość 1 oznaczała słabą jakość, 2 umiarkowaną, a 3 wystarczającą.

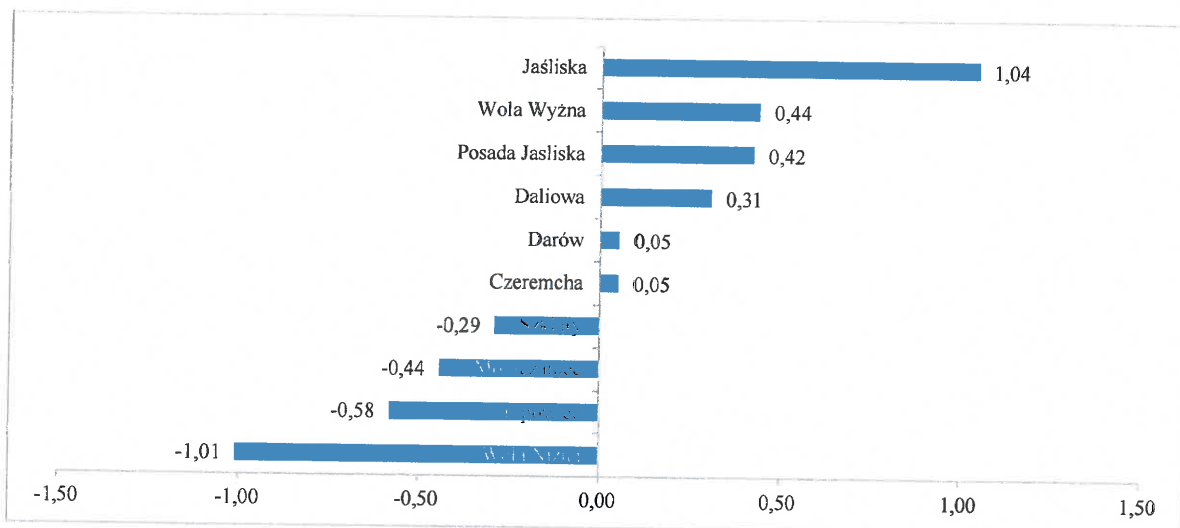

Wykres 23. Jakość przestrzeni publicznej

Źródło: opracowanie własne

4.4.5. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno - funkcjonalnej

Na podstawie analizy wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, stworzono wskaźnik syntetyczny charakteryzujący tę sferę. Wynik przedstawia poniższy wykres, gdzie wartość powyżej zera oznacza nagromadzenie zjawisk kryzysowych. Negatywne zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano w miejscowościach Jaśliska (1,04), Wola Wyżna (0,44), Posada Jaśliska (0,42), Daliowa (0,31), Darów (0,05) i Czeremcha (0,05).

Wykres 24. Wskaźnik syntetyczny w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

5. Mechanizmy włączenia mieszkańców i innych interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie diagnozowania

W procesie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023 przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami oraz innymi interesariuszami. Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbyły się w dniach 12.01.2017 r. - 10.02.2017 r. o czym poinformowano 05.01.2017 r. za pomocą obwieszczenia na stronie internetowej gminy Jaślicka, Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jaślicka oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jaślicka. Spotkanie otwarte w ramach konsultacji odbyło się 03.02.2017 r. o czym powiadomiono 7 dni wcześniej wyżej określoną ścieżką.

Podczas konsultacji społecznych posłużono się następującymi formami:

1. zbieranie uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego
 - a. drogą elektroniczną
 - b. drogą korespondencyjną
 - c. bezpośrednio do Urzędu Gminy Jaślicka
2. spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji,
3. zbieranie uwag ustnych przez Sekretarza Gminy
4. badanie ankietowe mieszkańców Gminy Jaślicka

Na etapie diagnozy sytuacji Gminy oraz wyznaczenia obszaru zdegradowanego, konsultacje społeczne odbyły się w formie spotkania 14.12.2016 r. w Urzędzie Gminy w Jaślickach w ramach roboczej komisji ds. opracowania programu rewitalizacji. W czasie tego spotkania zostały przedstawione zagadnienia związane z diagnozą sytuacji Gminy oraz początkowymi etapami opracowania Programu. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Gminy, Rady Gminy, mieszkańcy oraz członkowie organizacji pozarządowych. Uczestnicy spotkania zaproponowali obszary rewitalizacji - propozycje obejmowały obszary miejscowości Jaślicka z naciskiem na obszar w obrębie dawnych murów obronnych. Wskazano potrzebę uporządkowania przestrzeni publicznej oraz zachowanie ładu przestrzennego w centralnej części miejscowości Jaślicka. Uczestnicy zaproponowali głównie działania mające na celu poprawę stanu budynków, tak aby możliwa była ich adaptacja na cele kulturalno-publiczne, a w efekcie powstałe zaplecze mogło przyczynić się do niwelacji negatywnych problemów społecznych. W kolejnym etapie po przeprowadzeniu delimitacji obszaru Gminy i

zdiagnozowaniu problemów oraz obszarów, których dotyczą, wybrano jednostki zdegradowane. Zakres konsultacji społecznych obejmował wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Jaślicka. Wspólnie ustalono problemy jakie dotyczą Gminy oraz jej poszczególnych części. Skupiono się przede wszystkim na potrzebach dotyczących uporządkowania przestrzeni publicznej oraz poprawie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej. Działania inwestycyjne mają docelowo stanowić bazę do rozwoju gospodarczego oraz pobudzenia aktywności lokalnej społeczności. Spotkanie miało na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przeprowadzono ankietyzację, która obejmowała mieszkańców Gminy, przedsiębiorców oraz organizacje.

5.1. Diagnoza problemów w Gminie na podstawie spotkań otwartych z mieszkańcami

Spotkanie otwarte z mieszkańcami Gminy Jaślicka odbyło się 3 lutego 2017 r. o godzinie 17:00 w sali Domu Ludowego w Jaślickach, o czym mieszkańcy i interesariusze zostali powiadomieni 24 stycznia 2017 r. przez Biuletyn Informacji Publicznej. Na spotkanie otwarte z mieszkańcami Gminy Jaślicka, przybyło 9 osób będących przedstawicielami lokalnej społeczności: sołtys, sekretarz gminy, radny oraz mieszkańcy. W trakcie spotkania omówiono projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Jaślicka oraz najważniejsze tematy związane z Gminnym Programem Rewitalizacji. Na spotkaniu przedstawiono wyznaczone obszary rewitalizacji oraz omówiono proponowane działania rewitalizacyjne. W ramach spotkania odbyła się również otwarta dyskusja na temat działań rewitalizacyjnych. Prowadzono także otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych w formie „fiszek projektowych”. Nabór ten był prowadzony poprzez formularze udostępnione na stronie internetowej Gminy i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jaślicka oraz przekazywane na spotkaniach z interesariuszami. Zgłoszono projekty z Urzędu Gminy, organizacji pozarządowych oraz prywatnych przedsiębiorców. W wyniku dyskusji w projekcie uchwały zostały wprowadzone zmiany zgodnie z sugestiami zgromadzonych osób. W projekcie w miejscowościach w których zdiagnozowano negatywne problemy, wyznaczono obszar zdegradowany w obrębie działek zabudowanych. Mieszkańcy zwrócili uwagę na fakt, iż działki obecnie niezabudowane, a znajdujące się bezpośrednio w pobliżu skupisk ludzkich również należy uznać za zdegradowane w celu uzyskania jednolitych obszarów. Określając teren

zdegradowany nie można pomijać terenów obecnie niezabudowanych ponieważ mają one bezpośredni wpływ na degradację całego terenu. Uwaga ta była zasadna stąd wprowadzono odpowiednie poprawki na mapach będących załącznikami do projektu uchwały. Proponowano aby zwrócić uwagę na objęcie terenem zdegradowanym również parking wraz z infrastrukturą rekreacyjną w Daliowej ponieważ obecnie jest to miejsce w stanie ruiny, a dawniej było ważnym miejscem rekreacyjno – postojowym w Gminie – jedyne tego typu, z którego korzystało wiele osób i służyło ono integracji społecznej mieszkańcom oraz turystom. Po dyskusji uznano to za zasadne i włączono ten obszar do rewitalizacji.

Kolejną omawianą i dyskutowaną kwestią było wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Sekretarz Gminy Jaśliska przedstawił pomysły Gminy Jaśliska na rewitalizację Jaślisk wskazując m.in. jakie inwestycje są w tym zakresie konieczne. Wskazał m.in. konieczność adaptacji Domu Ludowego w Jaśliskach, budynku starej szkoły oraz zabytkowej chałupy zlokalizowanych przy rynku w Jaśliskach na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelnictwa w Jaśliskach oraz centrum muzealno-promocyjnego nawiązującego do tradycji handlu winem na szlaku węgierskim oraz dawnego rzemiosła jaśliskiego. Ponadto wskazał konieczność przeniesienia Urzędu Gminy Jaśliska i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z położenia peryferyjnego do budynku gminnego zlokalizowanego na środku rynku w Jaśliskach – jako centrum życia społecznego Gminy. Dopelnieniem tych zabiegów infrastrukturalnych musi być rewitalizacja płyty rynku oraz ciągów komunikacyjnych prowadzących do rynku wraz z infrastrukturą techniczną. Obecni na zebraniu nie zgłaszali uwag do takich propozycji rewitalizacji Jaślisk ze strony Gminy – potrzeba takich inwestycji jest kwestią znaną i wielokrotnie poruszaną przez mieszkańców.

W projekcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Jaśliska wskazano jako obszar rewitalizacji miejscowość Jaśliska. Jednak w trakcie spotkania otwartego ze strony zebranych osób wypłynęło kilka propozycji mających na celu zmianę obszaru rewitalizacji. Dyskusja nawiązała się w zakresie wskazania konkretnych projektów służących rewitalizacji Gminy realizowanych przez osoby prywatne. Pojawiła się propozycja włączenia terenu od skrzyżowania w Posadzie Jaśliskiej z drogą powiatową w pasie obecnych zabudowań biegnących przy drodze wojewódzkiej ze względu na plany inwestycji prywatnego przedsiębiorcy, wyrażającego chęć pozyskania wsparcia w jej realizacji. Ponadto teren ten przylega do obszaru rewitalizacji Jaśliska i tworzy z nim spójną całość, co stwarza możliwość budowania pozytywnego wizerunku i działań kompleksowych w ramach projektów rewitalizacyjnych.

Kolejną propozycję włączenia do obszaru rewitalizacji przedstawił mieszkaniec miejscowości Daliowa, którzy obecnie realizują inwestycje pro-społeczne na tym obszarze. Padła propozycja, aby obszar rewitalizacji obejmował całą miejscowość Daliowa w obrębie zabudowań. Miejscowość Jaśliska, niewielki obszar Posady Jaśliskiej oraz miejscowość Daliowa jako obszar rewitalizacji przekraczają łącznie ograniczenia ustawowe w zakresie liczby ludności zamieszkującej na tym obszarze. W związku z tym rozwinęła się dyskusja nad obszarami w Daliowej mającymi szczególne znaczenie dla rewitalizacji, posiadające największy potencjał oraz wskazania ze strony interesariuszy. Ze strony Gminy zaproponowano włączenie okolic tartaku i stacji paliw w Daliowej jako obszary o kluczowym znaczeniu dla rewitalizacji. Wzięto pod uwagę włączenie parkingów wraz z infrastrukturą w Daliowej oraz teren, na którym położona jest oczyszczalnia ścieków.

Końcowym efektem po przeprowadzeniu dyskusji i wprowadzeniu uwag było wprowadzenie poprawek do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Jaśliska i ustalenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z propozycjami mieszkańców i interesariuszy. Zgodnie z sugestiami i opiniami zebranych osób, po dyskusji, wprowadzono zmiany odnoszące się do granic obszaru rewitalizacji. Miejscowość Jaśliska została ujęta w granicach obszaru zabudowanego włączając działki przylegające o dużym znaczeniu z punktu widzenia możliwości rozwoju oraz przeprowadzenia ewentualnych działań rewitalizacyjnych. Ponadto zgodnie z uwagami włączono obszary przylegające do obszaru zabudowanego, dążąc do ujednoczenia i wyeliminowania pojedynczych działek niewchodzących w granicę obszaru, co tworzyło nieregularną i postrzępioną granicę.

Zgodnie z art. 6, ust. 7 i 9, niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych, została opracowana informacja podsumowująca jej przebieg oraz zamieszczona na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Gmina Jaśliska wydała Zarządzenie nr 24/2017 Wójta Gminy Jaśliska z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie podania do publicznej wiadomości informacji o przebiegu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaśliskach w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Jaśliska.

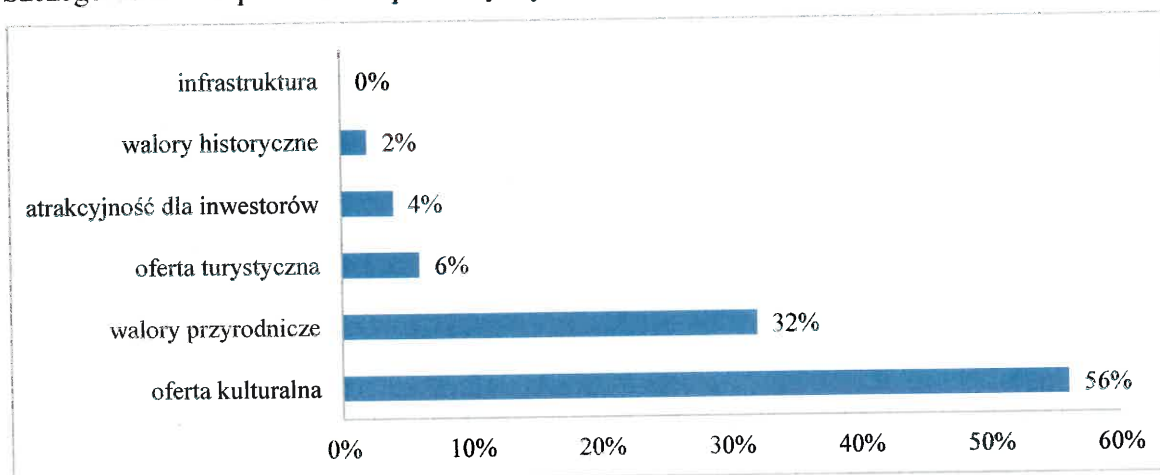
5.2. Diagnoza problemów w Gminie na podstawie badań ankietowych mieszkańców

Badania ankietowe mieszkańców Gminy stanowią jeden z elementów włączenia społeczeństwa w przygotowanie procesu rewitalizacji. W celu zapewnienia aktywnego udziału społeczeństwa w opracowywaniu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016-2023, przeprowadzono badanie ankietowe. Obejmowało ono mieszkańców Gminy, przedsiębiorców oraz organizacje. Ankiety udostępniono na stronie internetowej Gminy, Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jaśliska, a także rozestano w formie papierowej oraz rozdano bezpośrednio w domostwach przy okazji rozdysponowania kalendarzy strażackich na nowy rok. Całe badanie trwało 30 dni i w rezultacie otrzymano 51 wypełnionych ankiet. Badanie opinii społecznej miało na celu zapoznanie się z opinią mieszkańców, którzy odpowiadali na pytania:

- Co stanowi o atrakcyjności gminy?
- Czy gmina wymaga rewitalizacji?
- Jakie obszary powinny zostać poddane rewitalizacji?
- W jakiej sferze obszary te są zdegradowane?
- Jakie problemy społeczne, gospodarcze, ekonomiczne oraz przestrzenne występują na danych obszarach?
- Jakie przedsięwzięcia/inwestycje/projekty należałoby zrealizować w ramach rewitalizacji?

Wyniki ankietyzacji przedstawiono poniżej.

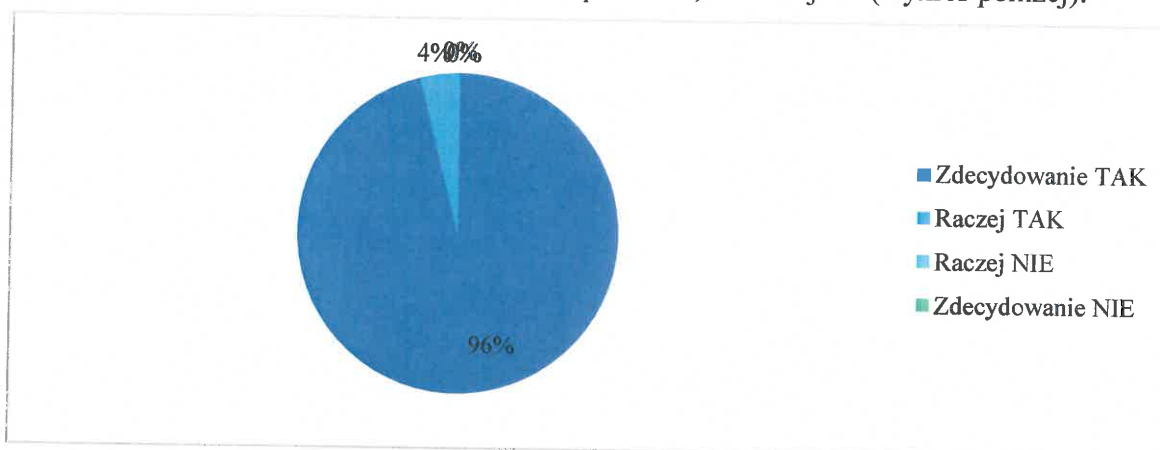
Osoby, które wzięły udział w badaniu ankietowym jako najważniejszy czynnik wpływający na atrakcyjność Gminy Jaśliska wskazały ofertę kulturalną (56%), a następnie walory przyrodnicze (32%). Oferta turystyczna, atrakcyjność terenu pod względem inwestycyjnym oraz walory historyczne wskazało po kilka procent ankietowanych. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25. Atrakcyjność Gminy Jaśliska wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

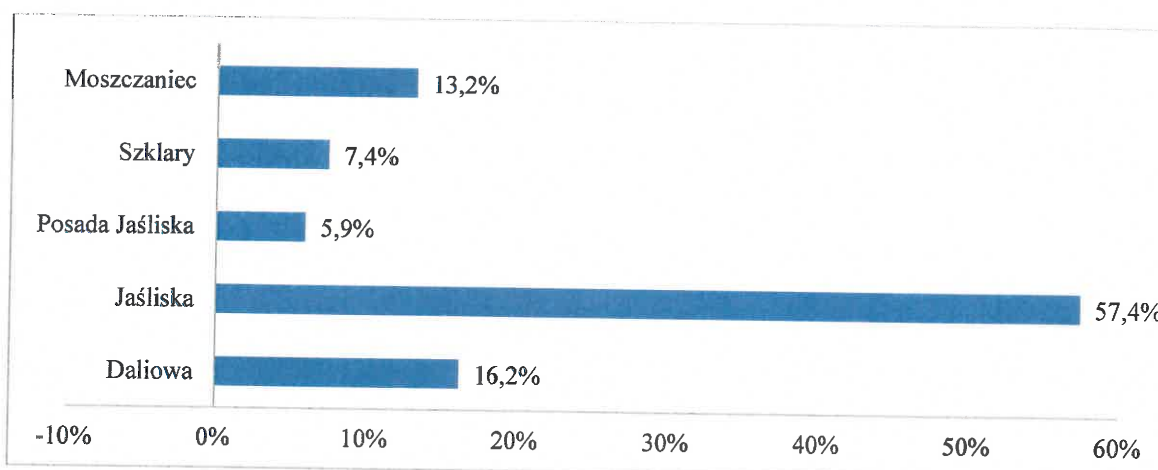
Na pytanie czy Gmina Jaśliska potrzebuje działań rewitalizacyjnych, znakomita większość (96%) odpowiedziało, że zdecydowanie tak, a pozostali, że raczej tak (wykres poniżej).

Wykres 26. Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby opracowania programu na rzecz żywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego Gminy

Źródło: Opracowanie własne

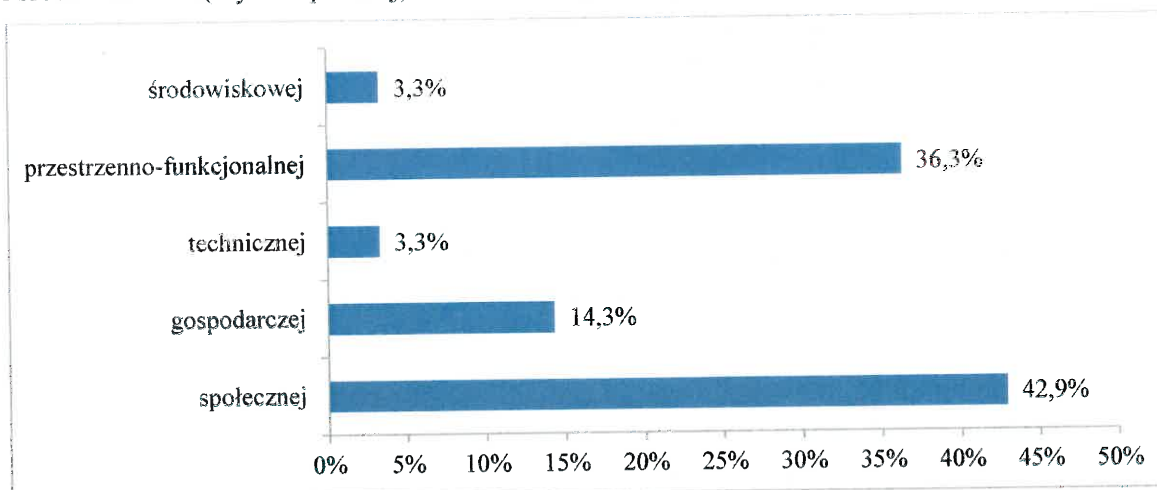
Kolejne pytanie dotyczyło obszaru w Gminie Jaśliska, które zdaniem ankietowanych, wymaga rewitalizacji. Według badanych, obszarem, który najbardziej wymaga działań rewitalizacyjnych jest miejscowość Jaśliska (57,4%), kolejnym wskazanym obszarem była Daliowa (16,2%). Wynik ten przedstawia wykres poniżej i jednoznacznie wskazuje na zdecydowaną potrzebę podjęcia działań mających na celu niwelowanie negatywnych zjawisk na obszarze Jaślisk.

Wykres 27. Obszary, które wymagają rewitalizacji wg osób ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

Obszar zdegradowany charakteryzuje się negatywnymi zjawiskami w sferze społecznej oraz przynajmniej w jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej. Obszar Jaśliska, Daliowa, Posada Jaśliska, Szklary i Moszczaniec zostały wybrane ze względu na zdiagnozowane problemy. Według ankietowanych sferą, która w największym stopniu wymaga działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna (42,9%) oraz sfera przestrzenno-funkcjonalna (36,3%). Pozostałe sfery zostały wskazane znacznie rzadziej: gospodarcza - 14,3% badanych, a 3,3% uznało, że sfera techniczna i środowiskowa (wykres poniżej).

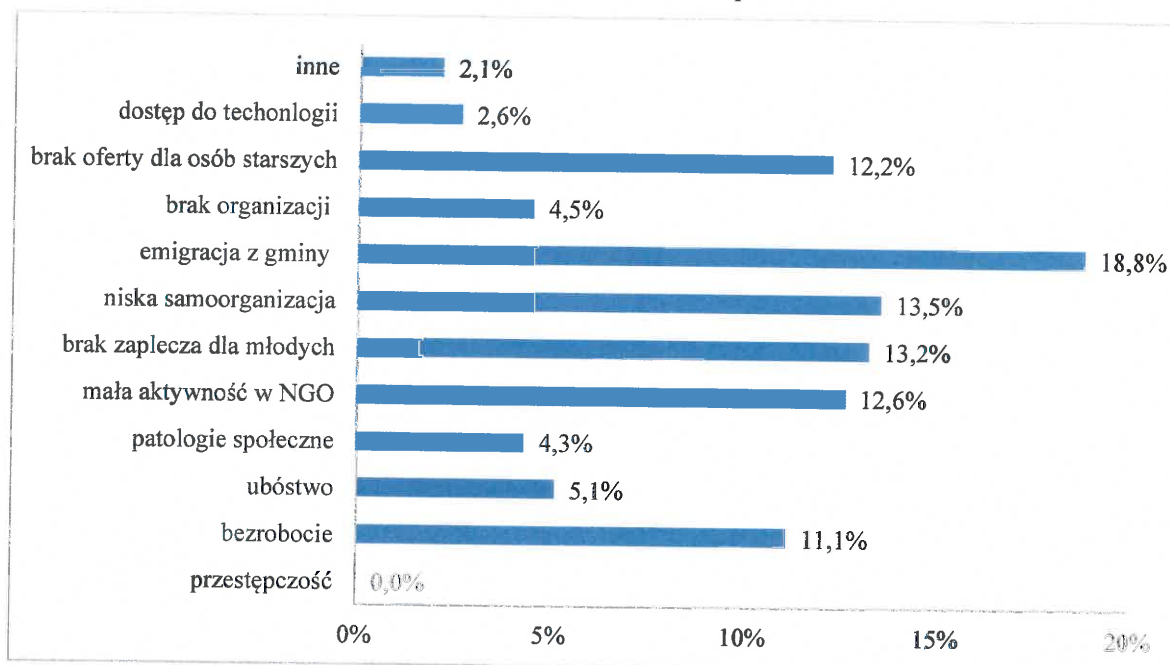

Wykres 28. Sfera, która najbardziej potrzebuje rewitalizacji wg osób ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

Kolejne pytania ankiety otrzymanej przez mieszkańców, dotyczyły poszczególnych sfer oraz szczegółowych problemów, jakie ich zdaniem wpływają na degradację podanych obszarów. Na pytanie czy w sferze społecznej Gmina potrzebuje rewitalizacji, wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że tak, wskazując problemy jakie dostrzegają. Najczęściej wskazywano emigrację z Gminy ludzi młodych i wykształconych (18,8%), następnie 13,5% ankietowanych dostrzegło problem w niskiej samoorganizacji i aktywności mieszkańców oraz 13,2% w braku zaplecza dla ludzi młodych. Mała aktywność w organizacjach pozarządowych została wskazana przez 12,6% badanych, a brak oferty dla osób starszych 12,2%. Stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców wskazuje bezrobocie (11,1%) jako problem społeczny dotyczący Gminy. Kilka procent ankietowanych wskazało ubóstwo, patologie społeczne oraz brak organizacji integrujących mieszkańców. Niewielki odsetek uważa, że brak dostępu do nowoczesnej technologii również może być problemem degradującym obszar. Kwestionariusz uwzględniał możliwość wskazania również innych problemów, gdzie pojawiały się uwagi

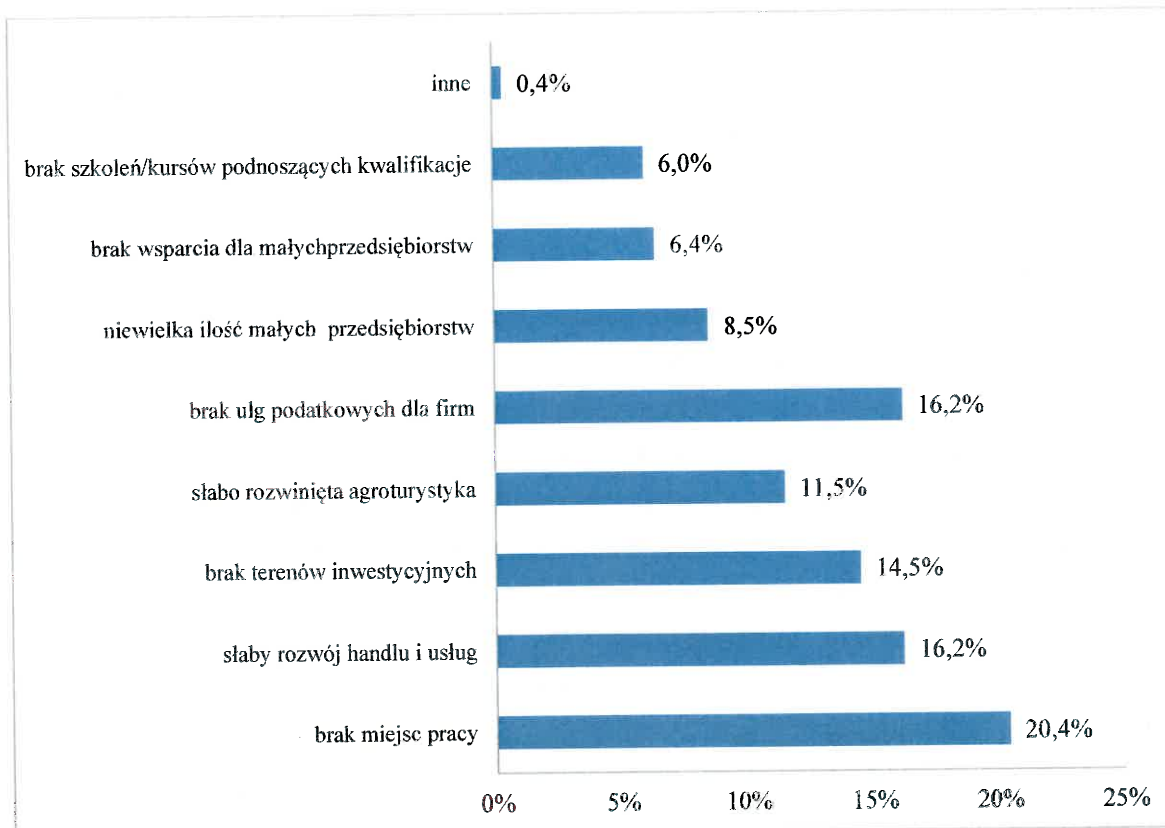
dotyczące alkoholizmu, braku organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, potrzebie organizacji czasu wolnego dla mieszkańców oraz braku przedszkola. Poniższy wykres przedstawia problemy społeczne oraz odsetek wskazań respondentów.

Wykres 29. Problemy jakie występują w sferze społecznej wg ankietowanych

Zródło: Opracowanie własne

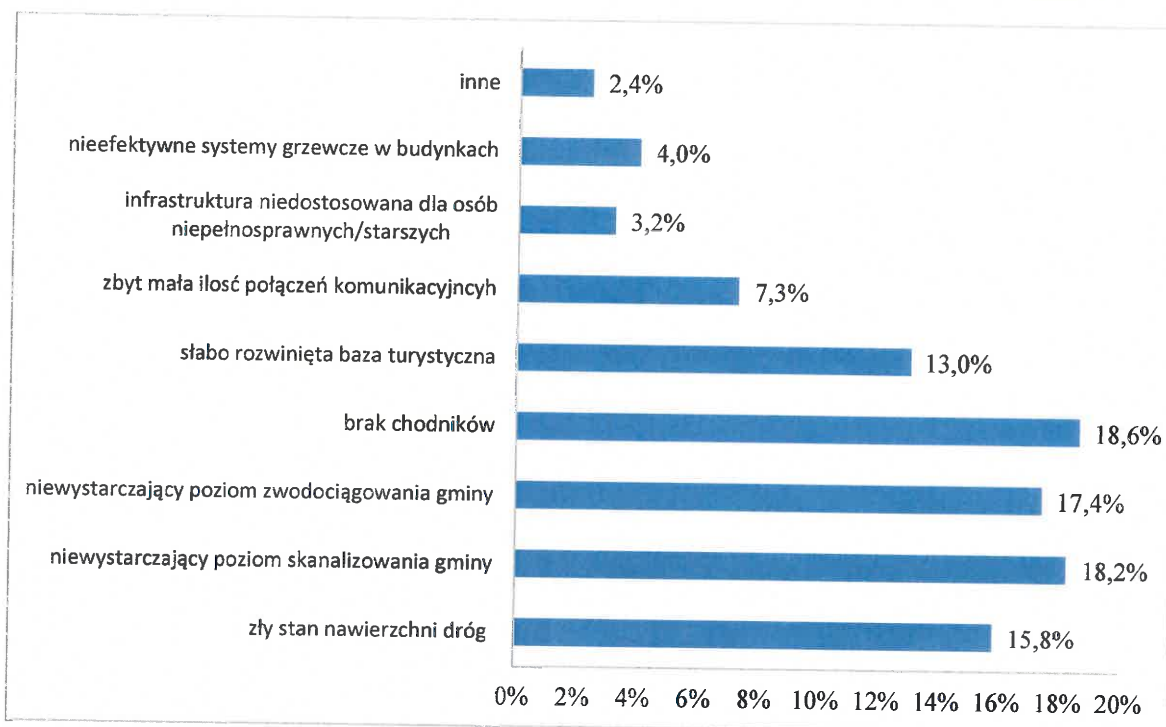
Kolejną sferą o jaką zapytano ankietowanych była sfera gospodarcza i potrzeba jej rewitalizacji, którą wskazało 96% zapytanych osób. Najwięcej osób (20,4%) wskazało brak miejsc pracy jako problem w tej sferze. Kolejno 16,2% uznało słaby rozwój handlu i usług oraz brak ulg podatkowych dla firm. Brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych zdaniem 14,5% badanych wpływa negatywnie na sferę gospodarczą w Gminie Jaśliska. 11,5% dostrzega problem w słabo rozwiniętej agroturystyce. Pozostałe problemy wskazało po kilka procent ankietowanych: niewielka ilość małych i średnich przedsiębiorstw (8,5%), brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (6,4%), brak szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje (6%). W kategorii inne, jedna osoba wskazała na problem braku wyspecjalizowanych kultur rolnych w Gminie. Szczegółowe wyniki prezentuje wykres poniżej.

Wykres 30. Problemy jakie występują w sferze gospodarczej wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

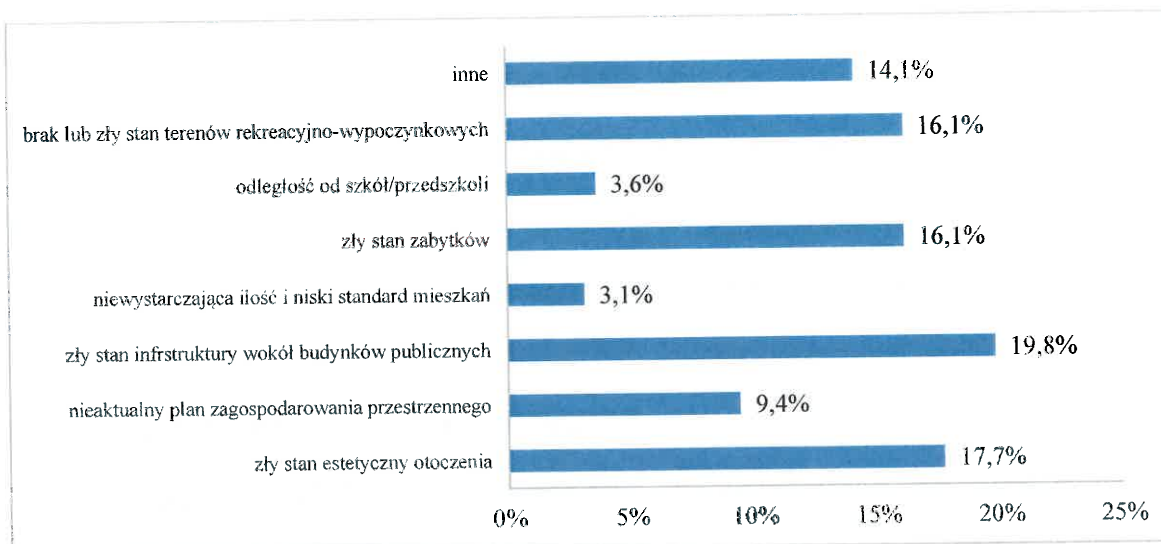
Wszystkie osoby biorące udział w badaniu uważają, że Gmina wymaga działań w sferze technicznej. Uważają oni, iż najistotniejszymi problemami związanymi ze sferą techniczną, wpływającymi na jakość życia mieszkańców, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji jest: brak chodników (18,6% ankietowanych), niewystarczający poziom skanalizowania Gminy (18,2%), niewystarczający poziom zwodociągowania Gminy (17,4%) oraz zły stan nawierzchni dróg (15,8%). Słabo rozwinięta baza turystyczna została uznana za problem przez 13% badanych osób, zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami wskazało 7,3% osób. Pozostałe problemy: nieefektywne bądź przestarzałe systemy grzewcze w budynkach (4%) oraz niedostosowana infrastruktura do osób niepełnosprawnych (3,2%). Jako inne problemy wskazano: zanieczyszczone ujęcie wody oraz brak wypożyczalni sprzętu sportowego. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 31. Problemy jakie występują w sferze technicznej wg ankietowanych

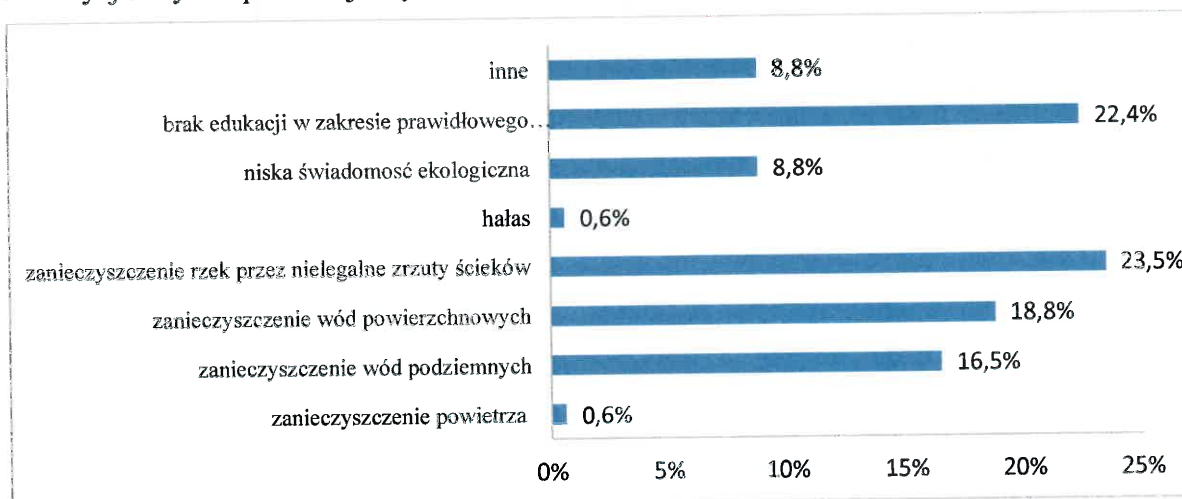
Źródło: Opracowanie własne

Na pytanie o potrzebę rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, 96% osób odpowiedziało wskazującą. Ankietowani, którzy brali udział w badaniu stwierdzili, że najważniejszymi problemami wymagającymi poprawy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są przede wszystkim zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych (wskazane przez 19,8% badanych), następnie zły stan estetyczny otoczenia (17,7%) oraz zły stan zabytków (16,1%) i brak lub zły stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (16,1%). W kategorii inne 14,1% ankietowanych wskazało potrzebę uporządkowania przestrzeni rynku w Jaśliskach. Wszystkie wartości przedstawiono na wykresie.

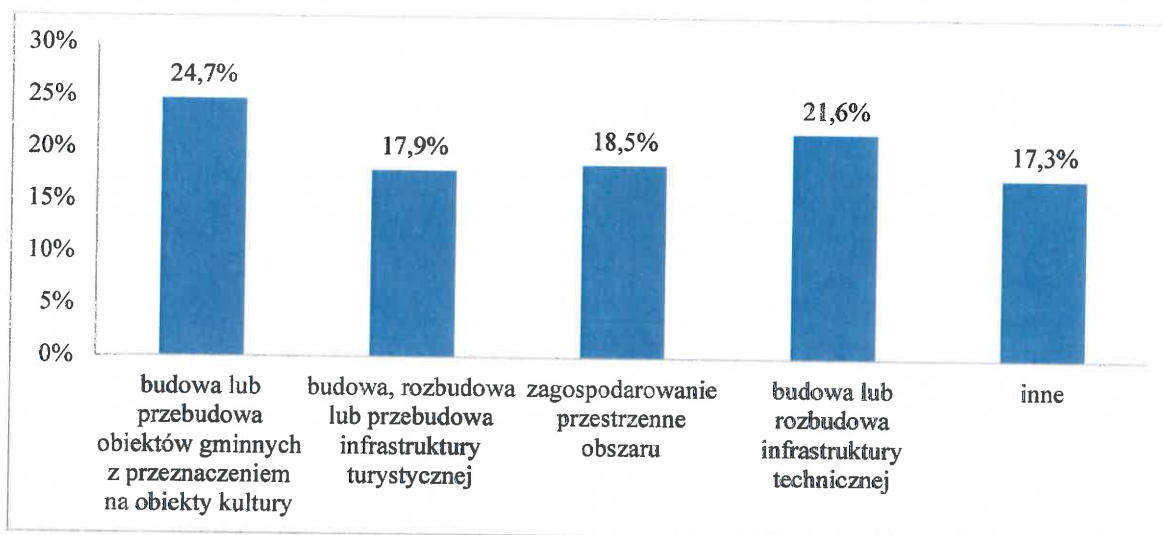
Wykres 32. Problemy jakie występują w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wg ankietowanych
Źródło: Opracowanie własne

Zdaniem 82% ankietowanych Gmina potrzebuje rewitalizacji w sferze środowiskowej, gdzie głównie wskazywano zanieczyszczenie rzek przez nielegalne zrzuty ścieków (23,5%) oraz brak edukacji w zakresie prawidłowego gospodarowania ściekami (22,4%). Stosunkowo dużo osób wskazywało problem z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych (18,8%) oraz zanieczyszczenie wód podziemnych (16,5%). Niską świadomość ekologiczną mieszkańców Gminy wskazało 8,8% respondentów. W kategorii inne ankietowani wskazywali na zbyt duże ograniczenia w związku z obszarami chronionymi, co ich zdaniem ogranicza możliwości inwestycji. Wyniki prezentuje wykres.

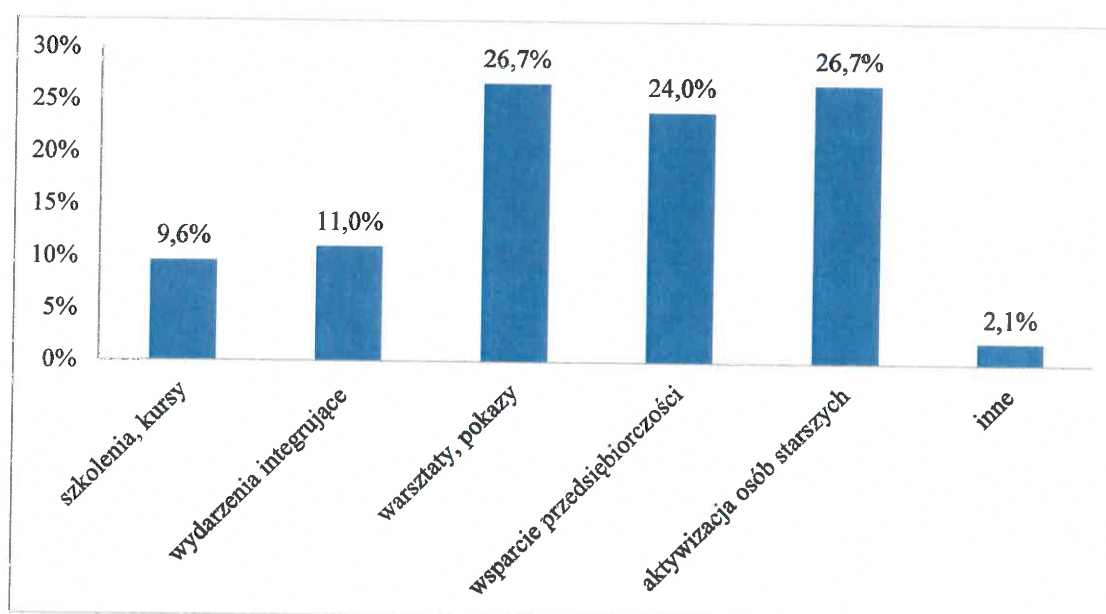

Wykres 33. Problemy jakie występują w sferze środowiskowej wg ankietowanych
Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani, którzy brali udział w badaniu wskazali, że władze Gminy Jaślika powinny najbardziej skupić się na przedsięwzięciach i projektach inwestycyjnych (wykres poniżej) dotyczących budowy lub przebudowy obiektów gminnych z przeznaczeniem na obiekty kultury (24,7%) oraz budowy lub rozbudowy infrastruktury technicznej (21,6%). W ramach projektów społecznych (wykres poniżej) najważniejsze według badanych są warsztaty i pokazy (26,7%) oraz aktywizacja osób starszych (26,7%). Dla ankietowanych ważne jest również wsparcie przedsiębiorczości (24%).

Wykres 34. Proponowane przedsięwzięcia i projekty inwestycyjne wg osób ankietowanych
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 35. Proponowane przedsięwzięcia i projekty społeczne wg osób ankietowanych
Źródło: Opracowanie własne

Ponadto osoby ankietowane również przedstawiały własne propozycje dotyczące przedsięwzięć, projektów, działań inwestycyjnych i społecznych, które należałoby zrealizować w ramach programu rewitalizacji. Najczęściej pojawiające się propozycje to przebudowa rynku Jaślisk wraz z wprowadzeniem nowych funkcji, remont i przebudowa parkingu w Daliowej, budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa chodników oraz stworzenie klubu dla osób starszych. Wszystkie pomysły zostały zestawione w tabelach poniżej.

Tabela 11. Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIA/PROJEKTY INWESTYCYJNE
budowa lub przebudowa obiektów gminnych z przeznaczeniem głównie na obiekty kultury
remont starej szkoły z przeznaczeniem na UG
remont starej szkoły z przeznaczeniem na działalność kulturalną GOK w Jaśliskach
remont domu ludowego z przeznaczeniem na działalność GOK w Jaśliskach
remont budynku GS i dzierżawa instytucjom pozarządowym
remont budynku GS z przeznaczeniem na Urząd Gminy, GOPS, Poczte
scalenie gruntów
stworzenie działek pod zabudowę indywidualną
remont płyty rynku w Jaśliskach
remont starej zabytkowej chaty w Jaśliskach
stworzenie klubiku dla małych dzieci
organizacja świetlicy wiejskiej
uatrakcyjnienie ośrodka GOK
rewitalizacja piwnic i targu węgierskiego (nawiązanie do targowych tradycji)
budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury turystycznej
remont i przebudowa parkingu w Daliowej
stworzenie restauracji w rynku Jaślisk
punkt informacji turystycznej
organizacja domów agroturystycznych
budowa pensjonatów, hoteli
stworzenie wypożyczalni rowerów
budowa basenu
zagospodarowanie przestrzenne obszaru
ujednolicenie zabudowy rynku
zagospodarowanie przestrzeni zielonej w rynku
budowa chodników przy rynku Jaślisk
budowa tężni solnych
odbudowa murów obronnych wraz z basztą
budowa lub rozbudowa infrastruktury technicznej
budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej
budowa chodników

przebudowa ujęcia wody
organizacja transportu Dukla/Rymanów/Krosno
inne
stworzenie klubu dla emerytów
zlikwidowanie bądź adaptacja ruin po byłych PGR-ach

Zródło: Opracowanie własne

Tabela 12. Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć społecznych

PRZEDSIĘWZIĘCIA/PROJEKTY SPOŁECZNE
szkolenia, kursy
informatyczne
kurs j. angielskiego
kurs taneczny dla seniorów
kursy przygotowujące do pracy
rękodzieła
zawodowe
kulinarne
zdrowego odżywiania
rehabilitacyjne
aerobik
księgowości
wydarzenia integrujące mieszkańców
organizacja dni Jaślisk
biesiady letnie, festyny, spektakle, pikniki, zawody
wykreowanie produktu regionalnego
wystawy lokalnych artystów
organizacja targu rolnego w Jaśliskach
warsztaty, pokazy
kamieniarskie, bednarskie, kuśnierskie, rękodzieła
warsztat krawiecki
warsztaty dla osób starszych
warsztaty dla dzieci
warsztaty teatralne
wikliniarstwo
ziołolecznictwo
gimnastyka
gra na instrumentach
kurs tańca
obsługa komputera dla osób starszych
kącik teatralny, spektakle, warsztaty starych cechów
wsparcie przedsiębiorczości
zwolnienia i ulgi podatkowe
zmniejszenie podatków lub opłat za śmieci
ulgi podatkowe dla rozpoczynających działalność
przychylność inwestycyjna
preferencyjne dzierżawy
pomoc w sprzedaży produktów
aktywizacja osób starszych
klub seniora w GOK

zajęcia i spotkania w GOK i NGO
świetlica dziennego pobytu z wyżywieniem
spotkania integracyjne
rehabilitacja
dom czasowego pobytu z opieką
Internet dla seniorów
INNE
koło gospodyń wiejskich

5.3. Konsultacje społeczne na etapie tworzenia projektu GPR

Dodatkowym mechanizmem zapewniania udziału w procesie rewitalizacji było zamieszczenie opracowanego projektu Programu Rewitalizacji na stronie internetowej Gminy i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jaśliska wraz z formularzem konsultacyjnym, umożliwiającym składanie uwag.

Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023 odbyły się w dniach 10.03.2017 r. -09.04.2017 r. o czym zawiadomiono 03.03.2017 r. za pomocą obwieszczenia na stronie internetowej gminy Jaśliska, Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jaśliska oraz sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jaśliska. Spotkanie otwarte w ramach konsultacji odbyło się 21.03.2017 r. o czym powiadomiono 7 dni wcześniej.

Podczas konsultacji społecznych posłużono się następującymi formami:

1. zbieranie uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego
 - a. drogą elektroniczną
 - b. drogą korespondencyjną
 - c. bezpośrednio do Urzędu Gminy Jaśliska
2. spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji,
3. zbieranie uwag ustnych przez Sekretarza Gminy

Spotkanie otwarte z mieszkańcami odbyło się w dniu 21.03.2017 r. o godzinie 17:00 w sali Domu Ludowego w Jaśliskach. Na spotkaniu było możliwe składanie uwag, opinii i propozycji do projektu uchwały. W spotkaniu uczestniczyło 6 osób. Podczas spotkania zauważono konieczność ujęcia przedsięwzięć dotyczących udziału Gminy Jaśliska w modernizacji drogi wojewódzkiej relacji Daliowa - Moszczaniec w szczególności w zakresie chodników oraz wykonanie nowego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla całej Gminy ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju tego obszaru. Pytania

mieszkańców dotyczyły inwestycji prywatnych i zasadności ich wprowadzenia w przypadku braku uzyskania dofinansowania. Wniosek z dyskusji wskazywał na potrzebę wprowadzenia tych działań ze względu na uzupełniający charakter w stosunku do działań Gminy, a tym samym możliwość pełniejszej interwencji prospołecznej na obszarze rewitalizacji stwarzając większą szansę na wyprowadzenie obszaru z kryzysu. Projekty prywatne zostaną zrealizowane bez względu na wielkość współfinansowania, zatem zostaną ujęte w Programie ze względu na spójny charakter z działaniami Gminy.

W trakcie konsultacji społecznych była możliwość wnoszenia uwag ustnych zbieranych przez Sekretarza Gminy, z czego skorzystały dwie osoby. Zwrócono się z zapytaniem o możliwość zgłaszania prywatnych inwestycji realizowanych poza obszarem rewitalizacji, jedna z nich dotyczyła rozbudowy sklepu budowlanego. Po wspólnej dyskusji zdecydowano o nie ujmowaniu przedsięwzięcia w Programie ze względu na brak wyraźnej spójności z dotychczasowymi działaniami oraz braku oddziaływania na obszar rewitalizacji. Druga osoba chciała zwrócić się z zapytaniem dotyczącym tego samego problemu lecz po wysłuchaniu wyjaśnień, zrezygnowała. Uwagi papierowe i elektroniczne nie wpłynęły.

Po przeprowadzeniu oceny Gminnego Programu Rewitalizacji przez Urząd Marszałkowski w Rzeszowie, Wójt Gminy Jaśliska zarządzeniem nr 80/2017 z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaśliskach w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023 ogłosił ponowne konsultacje projektu. Zakres konsultacji społecznych obejmował zagadnienia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji na lata 2016-2023, a w szczególności weryfikację działań i projektów mających na celu rozwiązanie zidentyfikowanych problemów i zjawisk kryzysowych. Konsultacje społeczne przeprowadzone były w terminie od dnia 24.07.2017r. do dnia 16.08.2017 r. w następujących formach:

- 1) Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej. Uwagi można było dostarczyć:
 - a) drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@jasliska.info - uwagi nie wpłynęły,
 - b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy Jaśliska, Jaśliska 171, 38-485 Jaśliska, z dopiskiem „Konsultacje społeczne – projekt Uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023” – uwagi nie wpłynęły (za wyjątkiem tych w trybie art. 17 ust. 2 ustawy o rewitalizacji),

- c) bezpośrednio (osobiście) do sekretariatu Urzędu Gminy Jaślika, Jaślika 171, 38-485 Jaślika, w godzinach pracy Urzędu – uwagi nie wpłynęły.
- 2) Spotkania otwartego z mieszkańcami w dniu 27 lipca o godzinie 14:00 w Sali Konferencyjnej Urzędu Gminy w Jaśliskach. Na spotkaniu możliwe było, przedstawianie uwag, opinii i propozycji do projektu uchwały. Na spotkaniu obecni byli Sekretarz Gminy oraz członkowie Komitetu Rewitalizacji.
- 3) zbierania uwag ustnych przez Sekretarza Gminy. Uwagi zgłosił telefonicznie mieszkaniec Czeremchy. Mieszkaniec wnosił, aby ująć w GPR kwestię budowy obwodnicy Jaślisk oraz miejsc parkingowych przed rynkiem. Sygnalizował, że w sytuacji zrealizowania przedsięwzięć zawartych w GPR w szczególności tych związanych z rynkiem i zabudową przyrynkową koniecznym jest zapewnienie objazdu (obwodnicy) tak aby w szczególności samochody ciężarowe (głównie często przeładowane samochody z drewnem) nie jeździły przez rynek w Jaśliskach ponieważ teren rynku powinien mieć ograniczenia w ruchu pojazdów, aby po rewitalizacji tego obszaru nie zniszczyć tego co się odnowi (np. poprzez pęknięcie kościoła i innych budynków w skutek drgań), a także aby zapewnić bezpieczeństwo dla mieszkańców i turystów dla których rynek w Jaśliskach stanie się centrum rozrywki, kultury, turystyki i odpoczynku. Ponadto zwracał uwagę na zapewnienie miejsc parkingowych przed rynkiem aby nie przeładować samochodami rynku ponieważ straci on na swoim uroku. W rozmowie telefonicznej mieszkaniec został poinformowany, że obwodnica rynku Jaślisk w kierunku Lipowca jest ujęta w obecnie obowiązującym MPZP, a ponadto w terenie jest wyodrębniony geodezyjnie pas gruntu na ten cel, jednakże w ostatnim czasie Starostwo Powiatowe przekazało środkową część tego obszaru parafii więc obecnie bez zgody z parafii nie będzie możliwa realizacja obwodnicy. Odnośnie parkingu przed rynkiem poinformowano, że podobnie jak w przypadku obwodnicy Jaślisk można tą inwestycję wpisać w przedsięwzięciu pn. Udział w remoncie i przebudowie – drogi powiatowej – jako uszczegółowienie zakresu zadań i obszaru przedsięwzięcia, co też uczyniono dopisując odpowiednie zadania.

Jedno z przedsięwzięć – Stanisław Hausner – tablica pamiątkowa nie spełniało kryterium spójności i nie dawało możliwości bezpośredniego powiązania z celami GPR, a ponadto w ramach RPO WP nie można skorzystać z dofinansowania na to przedsięwzięcie - wobec tego zostało usunięte. Mając na uwadze zgłoszone uwagi wprowadzono korekty do projektu GPR uwzględniające je w całości.

W trakcie trwania konsultacji zgodnie z art. 17, ust. 4 ustawy o rewitalizacji, wystąpiono o zaopiniowanie projektu gminnego projektu rewitalizacji do odpowiednich instytucji. Lista instytucji opiniujących wraz ze stanowiskami przedstawiono w podrozdziale 1.1.

Zgodnie z art. 6, ust. 7 i 9, niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych, została opracowana informacja podsumowująca jej przebieg oraz zamieszczona na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Gmina Jaśliska wydała Zarządzenie nr 49/2017 Wójta Gminy Jaśliska z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie podania do publicznej wiadomości wyników konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaśliskach w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023 oraz Zarządzenie nr 91/2017 Wójta Gminy Jaśliskaz dnia 17 sierpnia 2017 r. w sprawie podania do publicznej wiadomości wyników konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Jaśliskach w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023.

5.4. Mechanizmy włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie miało w szerokim stopniu charakter partycypacyjny ze względu na fakt, iż część planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowana przez podmioty społeczne, które miały możliwość zgłoszenia projektów do GPR (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe). Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska powierza się Wójtowi Gminy poprzez Urząd Gminy Jaśliska i Radę Gminy. Na każdym z poziomów, w proces wdrażania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska zaangażowane będą ponadto następujące podmioty:

- Komitet Rewitalizacji,
- Partnerzy Programu,
- interesariusze procesu rewitalizacji, wśród których znajdują się m.in. podmioty tj.: mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej Gminy, lokalni aktywiści, przedsiębiorcy, instytucje kulturowe i edukacyjne, organizacje pozarządowe, media lokalne.

Wskazane powyżej podmioty w ramach procesu wdrażania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji pełnić będą następujące, odnoszące się do poszczególnych poziomów zarządzania dokumentem, funkcje:

- przekazywać informacje nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR oraz statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania wskaźników dla Programu;
- zgłaszać wnioski dotyczące zmian w GPR;
- zgłaszać propozycje projektów rewitalizacyjnych dotyczących podobszarów;
- aktywnie, zgodnie z posiadanymi kompetencjami włączać się w realizację zadań wpisujących się w GPR;
- zgłaszać Komitetowi ds. Rewitalizacji pojawienie się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w GPR.

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy w proces wdrażania GPR będzie zapewnione poprzez:

1. Realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub gospodarczy.
2. Funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji, o reprezentatywnym składzie, który będzie organizacyjnym łącznikiem między organami Gminy, a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji.
3. Organizację konsultacji społecznych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR (np. w sytuacji aktualizacji/modyfikacji programu).
4. Wsparcie zawiązywania partnerstwa projektowego integrującego sektory.
5. Prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych.
6. Aktywizację sektora społecznego poprzez ujęcie rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia nowego zadania do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję nowego przedsięwzięcia, opisaną zgodnie z kartą projektu Gminnego Programu Rewitalizacji może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zadań zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Komitetu Rewitalizacji w wyznaczonym przez niego terminie,

- po upływie tego terminu Komitet Rewitalizacji opiniuje zebrane propozycje zadań rewitalizacyjnych dla danego obszaru oraz zgłaszają własne zadania,
- na kolejnej sesji Rady Gminy, Komitet Rewitalizacji przedstawia zatwierdzone przedsięwzięcia i poddaje je pod głosowanie Rady Gminy Jaślicka, celem dołączenia ich do Programu Rewitalizacji.

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia propozycji zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jaślicka. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję zmian do Programu wraz z uzasadnieniem może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zmian zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Komitetu Rewitalizacji w wyznaczonym przez niego terminie,

- po upływie tego terminu Komitet Rewitalizacji opiniuje zebrane propozycje zmian dotyczących obszaru rewitalizacji.

Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślicka na lata 2016-2023 następuje w trybie jego ponownego uchwalenia przez Radę Gminy Jaślicka.

5.5. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych obszaru rewitalizacji, opartą na wskaźnikach oraz opinii mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Gminnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie:

- badania sondażowe i ankiety na temat oceny procesów rewitalizacji,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania zmian przez mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- festyny, święta miejscowości połączone z prezentacją efektów rewitalizacji,
- warsztaty z mieszkańcami.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania.

6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

6.1. Obszar zdegradowany

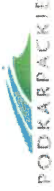
W pierwszej kolejności przy przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej wyznaczono wartości wskaźników z poszczególnych sfer. Miejscowości Surowica, Polany Surowiczne, Rudawka Jaśliska i Jasiel nie zostały ujęte w delimitacji ze względu na brak mieszkańców. Wskaźniki ujęte w poszczególnych sferach przedstawiają tabele poniżej. W celu porównania powyższych wyników dokonano ich normalizacji zgodnie z przyjętym wcześniej wzorem. Wartości znormalizowanych wskaźników przedstawiono w tabelach poniżej. Następnie wskaźniki znormalizowane zebrano we wskaźniki syntetyczne dla poszczególnych sfer.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACKIE

Unia Europejska
Fundusz Społeczności

Tabela 13. Zestawienie wyników wskaźników – sfera społeczna

Obszar	SFERA SPOŁECZNA							
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób	Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	Ludność w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	
Daliowa	13,17	1,80	7,19	2,16	0,72	26,35	0,36	
Jaśliska	10,47	2,61	5,22	1,74	0,65	41,86	1,09	
Lipowiec	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66,67	0,00	
Posada Jaśliska	8,81	1,32	4,20	0,96	0,36	35,64	0,12	
Szkiary	22,56	2,90	8,21	1,93	0,97	12,78	0,00	
Wola Nizna	7,65	1,09	2,17	0,00	0,00	17,35	0,00	
Wola Wyżna	9,09	5,56	5,56	0,00	0,00	18,18	0,00	
Czeremcha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Moszczaniec	6,21	9,72	4,17	0,93	0,00	18,62	0,00	
Darów	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
ŚREDNIA	10,46	2,60	4,86	1,21	0,43	28,94	0,30	

Tabela 14. Zestawienie wyników wskaźników – sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i gospodarcza

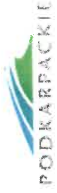
SFERA	TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA		GOSPODARCZA		PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNA			
	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r.	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Gęstość zaludnienia (os./km ²)	Jakość przestrzeni publicznej
Daliowa	0,00	0,00	17	0,36	0,36	98,46	14,72	2
Jaśliska	75,00	0,00	17	0,43	0,22	88,06	75,04	1
Lipowiec	0,00	0,00	20	0,00	0,00	80,00	0,37	3
Posada Jaśliska	66,00	0,00	17	0,48	0,36	88,55	57,20	2
Szklary	67,00	61,00	9	0,00	0,97	100,00	23,88	3
Wola Niżna	0,00	0,00	22	1,45	1,09	80,95	19,45	3
Wola Wyżna	0,00	0,00	17	0,00	0,00	100,00	1,54	2
Czeremcha	0,00	0,00	50	0,00	0,00	100,00	0,18	3
Moszczaniec	65,00	0,00	6	0,00	0,93	100,00	6,61	3
Darów	0,00	0,00	20	0,00	0,00	100,00	0,29	3
ŚREDNIA	50,93	5,48	15,87	0,48	0,52	89,63	13,90	2,5

Fundusze Europejskie
Pomoc techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 15. Zestawienie wyników wskaźników po normalizacji – sfera społeczna

Obszar	SFERA SPOLECZNA							
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób	Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	Ludność w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	
Daliowa	0,81	-0,48	1,23	1,63	1,26	0,14	-0,62	
Jaślska	0,40	-0,25	0,54	1,14	1,07	0,95	-2,83	
Lipowiec	-1,17	-0,99	-1,28	-0,91	-0,75	2,24	0,48	
Posada Jaślska	0,15	-0,62	0,18	0,22	0,25	0,62	0,11	
Szklary	2,22	-0,17	1,58	1,36	1,95	-0,57	0,48	
Wola Niżna	-0,02	-0,68	-0,52	-0,91	-0,75	-0,33	0,48	
Wola Wyzna	0,20	0,58	0,66	-0,91	-0,75	-0,29	0,48	
Czeremcha	-1,17	-0,99	-1,28	-0,91	-0,75	-1,24	0,48	
Moszczaniec	-0,24	1,76	0,17	0,18	-0,75	-0,27	0,48	
Darów	-1,17	1,84	-1,28	-0,91	-0,75	-1,24	0,48	

Tabela 16. Zestawienie wyników wskaźników po normalizacji – sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i gospodarcza

SFERA	TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA		GOSPODARCZA		PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			
	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r.	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Gęstość zaludnienia (os./km ²)	Jakość przestrzeni publicznej
Daliowa	0,81	0,33	0,20	-0,20	0,08	0,61	-0,21	0,75
Jaśliska	-1,42	0,33	0,24	-0,37	0,42	-0,70	2,22	2,24
Lipowiec	0,81	0,33	-0,05	0,62	0,94	-1,71	-0,79	-0,75
Posada	-1,15	0,33	0,22	-0,47	0,08	-0,64	1,50	0,75
Jaśliska	-1,18	-3,00	0,92	0,62	-1,38	0,81	0,16	-0,75
Szklary	0,81	0,33	-0,20	-2,69	-1,66	-1,59	-0,02	-0,75
Wola Niżna	0,81	0,33	0,25	0,62	0,94	0,81	-0,74	0,75
Wola Wyżna	0,81	0,33	-2,73	0,62	0,94	0,81	-0,80	-0,75
Czeremcha	-1,12	0,33	1,20	0,62	-1,28	0,81	-0,54	-0,75
Moszczaniec	0,81	0,33	-0,05	0,62	0,94	0,81	-0,79	-0,75
Darów	0,81	0,33	-0,05	0,62	0,94	0,81	-0,79	-0,75

W kolejnym kroku wyznaczono wskaźnik syntetyczny dla każdej sfery: społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. W tym celu zsumowano poszczególne wskaźniki we wszystkich jednostkach urbanistycznych w jeden wskaźnik syntetyczny i pomnożono (-1) w przypadku, gdy dany wskaźnik był destymulantom. Wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Zestawienie syntetycznych wskaźników

Obszar	Sfera społeczna	Sfera techniczno-środowiskowa	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Daliowa	0,57	0,57	0,00	0,31
Jaśliska	0,14	-0,54	-0,06	1,04
Lipowiec	-0,34	0,57	0,29	-0,58
Posada Jaśliska	0,13	-0,41	-0,13	0,42
Szklary	0,98	-2,09	0,77	-0,29
Wola Niżna	-0,39	0,57	-1,45	-1,01
Wola Wyżna	-0,01	0,57	0,44	0,44
Czeremcha	-0,84	0,57	-1,05	0,05
Moszczaniec	0,19	-0,40	0,91	-0,44
Darów	-0,43	0,57	0,29	0,05

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki delimitacji przeprowadzonej dla Gminy Jaśliska. Kolor niebieski dla poszczególnych obszarów w danej sferze, oznacza zdiagnozowane zjawiska negatywne. Obszar zdegradowany to taki, który charakteryzuje się występowaniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej.

Tabela przedstawiająca wyniki delimitacji dla Gminy Jaśliska, gdzie zdiagnozowane negatywne problemy w poszczególnych sferach zostały oznaczone symbolem "1", a ich brak symbolem "0". W jednostkach, których wystąpił problem w sferze społecznej oraz dodatkowo przynajmniej w jednej z pozostałych został uznany za zdegradowany. W Gminie Jaśliska za tereny zdegradowane uznano miejscowości Daliowa, gdzie problemy wykazano w każdej ze sfer, Jaśliska i Posada Jaśliska z problemami w trzech sferach oraz Szklary i Moszczaniec, gdzie prócz sfery społecznej negatywnie wyróżnia się sfera gospodarcza.

Tabela 18. Wyniki delimitacji dla Gminy Jaśliska – wyznaczenie obszarów zdegradowanych

Obszar	Sfera społeczna	Sfera techniczno-środowiskowa	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Obszar zdegradowany
Daliowa	1	1	0	1	1
Jaśliska	1	0	0	1	1
Lipowiec	0	1	1	0	0
Posada Jaśliska	1	0	0	1	1
Szklary	1	0	1	0	1
Wola Niżna	0	1	0	0	0
Wola Wyżna	0	1	1	1	0
Czeremcha	0	1	0	1	0
Moszczaniec	1	0	1	0	1
Darów	0	1	1	1	0

Zgodnie z ustawą o obszarach rewitalizacji, obszar objęty rewitalizacją może stanowić maksymalnie 20% obszaru Gminy oraz być zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców tej Gminy. Zgodnie z ustawą obszar rewitalizacji to obszar który obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, gdzie występuje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. W skład obszaru rewitalizacji mogą również wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe, powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

W Gminie Jaśliska obszary uznane za zdegradowane zajmują powierzchnię 1,24% powierzchni całej Gminy. Ludność zamieszkująca te tereny stanowi 86,51% wszystkich mieszkańców (tabela poniżej). Z tego powodu spośród terenów zdegradowanych należało wskazać obszar rewitalizacji, który nie przekracza 20% powierzchni Gminy oraz nie zamieszkuje go więcej niż 30% ludności. Obszar ten wskazano na podstawie analizy wskaźników referencyjnych dla obszaru zdegradowanego.

Tabela 19. Zestawienie liczby ludności i powierzchni obszarów zdegradowanych

Obszar	Liczba ludności obszaru zdegradowanego	Odsetek liczby ludności obszaru zdegradowanego	Powierzchnia jednostki (km ²)	Powierzchnia obszaru zdegradowanego (km ²)	Powierzchnia obszaru zdegradowanego [%]
Daliowa	278	12,06	18,88	0,50	0,30
Jaśliska	460	19,95	6,13	0,53	0,32
Posada Jaśliska	834	36,17	14,58	0,62	0,37
Szklary	207	8,98	8,67	0,22	0,13

Obszar	Liczba ludności obszaru zdegradowanego	Odsetek liczby ludności obszaru zdegradowanego	Powierzchnia jednostki (km ²)	Powierzchnia obszaru zdegradowanego (km ²)	Powierzchnia obszaru zdegradowanego [%]
Moszczaniec	216	9,37	15,04	0,18	0,11
Suma	1995	86,51	63,29	2,05	1,24

6.2. Obszar rewitalizacji

Zgodnie z Instrukcją Przygotowania Programów Rewitalizacji w Zakresie Wsparcia w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, gmina wyznacza obszar rewitalizacji w oparciu o dokumenty strategiczne, planistyczne oraz indywidualne kryteria wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej Gminy. Wymagane jest wykazanie, że obszar rewitalizacji charakteryzuje minimum cztery ze wskaźników, dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego. Zestawienie wskaźników z Instrukcji użytych w delimitacji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Zestawienie wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego do wybranych wskaźników oraz źródła pozyskania danych dla Gminy Jaśliska

Wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego			
Kategoria	Nazwa wskaźnika	Wartość referencyjna	Źródło danych
Demografia	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	> 27,9	Urząd Gminy Jaśliska
Rynek pracy	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	> 10,2	PUP Krosno
Pomoc społeczna	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	> 6,10	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśliskach
Podmioty gospodarcze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (2014 r.)	< 5,5	baza REGON

	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (2014 r.)	< 0,6	baza REGON
Bezpieczeństwo publiczne	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców	> 1,32	Komenda Miejska Policji w Krośnie
Uwarunkowania przestrzenne	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków zamieszkałych	> 76,36%	Urząd Gminy Jaśliska
Integracja społeczna	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	< 0,33	baza NGO
Ochrona środowiska	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	< 80,2	Urząd Gminy Jaśliska
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	< 68,7	Urząd Gminy Jaśliska

Dla wybranych wskaźników Instrukcja wskazuje wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego. Obszar rewitalizacji powinien charakteryzować wartości oszacowane mniej korzystne niż wartości referencyjne przedstawione w powyższej tabeli. Wśród wskaźników wskazanych przez Instrukcję wybrano pięć dla których wartości dla obszaru rewitalizacji są mniej korzystne od wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego (tabela poniżej). Obszar rewitalizacji w Gminie Jaśliska przyjmuje wartości mniej korzystne od wartości referencyjnej wskaźnika dla województwa podkarpackiego w przypadku:

1. Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Wskaźnik ten ma za zadanie zobrazować negatywne skutki narastających problemów społecznych, świadczy o pojawiających się patologiach społecznych, które wymagają działań naprawczych.

2. Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Wskaźnik wskazuje na pojawiające się problemy demograficzne sygnalizując potrzebę podjęcia działań mających na celu hamowanie odpływu ludności i zachęcanie do osiedlania w Gminie Jaśliska. Mieszkańcy w wyniku ankietyzacji wskazywali na problemy społeczne związane z emigracją ludzi młodych stąd uznaje się, że wskaźnik trafnie charakteryzuje specyfikę struktury demograficznej na obszarze rewitalizacji.

3. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Wybrany wskaźnik charakteryzuje problemy z infrastrukturą techniczną na obszarze rewitalizacji, które w największym stopniu dotyczą mieszkańców. Potrzeba działań została wskazana również przez ankietowanych mieszkańców. Planowane działania rewitalizacyjne będą miały na celu poprawę infrastruktury technicznej związanej z siecią kanalizacyjną, która pozytywnie wpłynie również na stan środowiska.

4. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r.

Wskaźnik wskazuje na dynamikę rozwoju gospodarczego, a co za tym idzie na atrakcyjność obszaru pod względem prowadzenia działalności gospodarczej, mieszkańcy w ankietyzacji wskazali, że problemami sfery gospodarczej są brak miejsc pracy oraz niewielka ilość małych i średnich przedsiębiorstw (a także brak wsparcia dla nich). Określenie nasilenia tych zjawisk na obszarze rewitalizacji pozwoli na rozwiązanie istniejącego problemu.

5. Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków zamieszkałych

Wskaźnik ten najtrafniej obrazuje specyfikę obszaru rewitalizacji oraz wskazuje na potrzeby związane ze sferą przestrzenno-funkcjonalną, która w dalszej perspektywie wpływa na pozostałe sfery.

Tabela 21. Zestawienie wybranych wskaźników spełniających warunki dla obszaru rewitalizacji i województwa podkarpackiego

	Nazwa wskaźnika	Rok	Źródło danych	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość referencyjna wskaźnika dla Województwa Podkarpackiego

Bezpieczeństwo publiczne	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	2014	Komenda Miejska Policji w Krośnie	1,78	1,32
Demografia	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	2014	Urząd Gminy Jaśliska	35,70	27,90
Ochrona środowiska	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2014	Urząd Gminy Jaśliska	0,00	68,70
Podmioty gospodarcze	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r.	2014	baza REGON	0,45	0,60
Uwarunkowania przestrzenne	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków zamieszkałych	2011	Urząd Gminy Jaśliska	90,30	76,36

6.3. Koncentracja zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji

Analiza wskaźnikowa pozwoliła wskazać obszary zdegradowane, a spośród nich wybrać obszar rewitalizacji. W Gminie Jaśliska wskazano do rewitalizacji miejscowości Jaśliska, Daliowa i niewielki fragment miejscowości Posada Jaśliska. Miejscowości te charakteryzują negatywne zjawiska w najważniejszej sferze jaką jest sfera społeczna, a dodatkowo w pozostałych sferach, co pozwala uznać te obszary za zdegradowane. Wśród obszarów zdegradowanych miejscowość Daliowa charakteryzuje się degradacją w trzech sferach, następnie miejscowość Jaśliska i Posada Jaśliska w dwóch na cztery analizowane sfery. Stąd miejscowość Jaśliska została wzięta w granicach obszaru zabudowy pod rewitalizację, miejscowość Posada Jaśliska w niewielkiej części przy północnej granicy z miejscowością Jaśliska w celu utrzymania spójności tego obszaru, natomiast miejscowość Daliowa jako teren zabudowany przy wschodniej granicy z miejscowością Jaśliska oraz tereny w centrum miejscowości Daliowa. Wyznaczony obszar rewitalizacji pozwoli przeprowadzić spójne ożywienie tego terenu z korzyścią dla całej Gminy. Miejscowości Jaśliska, Daliowa i Posada Jaśliska posiadają wspólne granice zajmując centralne tereny w stosunku do zabudowy Gminy, co sprawia, że odgrywają one strategiczną rolę w funkcjonowaniu mieszkańców. Uznanie wyznaczonego obszaru zdegradowanego za obszar rewitalizacji, pozwoli na przeprowadzenie kompleksowych działań, mających pozytywny wpływ w każdej ze sfer.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie

dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). W związku z art. 10 ww. ustawy wyznaczony został obszar na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych. W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji, którego granica przebiega wzdłuż obszaru zabudowanego na terenie miejscowości Jaśliska, Daliowa i przy północnej granicy miejscowości Jaśliska we wsi Posada Jaśliska w Gminie Jaśliska. Wyznaczono obszar do rewitalizacji o powierzchni 1,05 km², co stanowi 0,63% powierzchni Gminy, zamieszkiwany przez 675 osób, co stanowi 29,27% ludności (tabela poniżej), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Tabela 22. Zestawienie liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji

Obszar	Liczba ludności obszaru rewitalizacji	Odsetek liczby ludności obszaru rewitalizacji	Powierzchnia miejscowości	Powierzchnia obszaru rewitalizacji	Powierzchnia obszaru rewitalizacji [%]
Daliowa	195	8,46	18,88	0,50	0,30
Jaśliska	460	19,95	6,13	0,53	0,32
Posada Jaśliska	20	0,87	14,58	0,02	0,01
Suma	675	29,27	39,59	1,05	0,63

Zgodnie z zapisami Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa podkarpackiego na lata 2014-2010, Gmina wyznacza obszar rewitalizacji w oparciu o rozstrzygnięcia dokumentów strategicznych lub planistycznych albo indywidualne kryteria wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej gminy i przy uwzględnieniu wartości referencyjnych wskazanych przez IZ RPO. Wartości referencyjne są dodatkowym kryterium, które ma wskazać obszar rewitalizacji możliwy do wsparcia w ramach projektów przeznaczonych do dofinansowania. **Wymagane jest wskazanie, że wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje także minimum 4 z listy wskaźników IZ RPO, dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego.**

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji porównano wartości wskaźników ze średnią wartością tych wskaźników dla całej Gminy. Tabela poniżej przedstawia wartości wskaźników

z poszczególnych sfer dla podobszarów rewitalizacji Jaśliska, Daliowa, Posada Jaśliska oraz sumarycznie dla obszaru rewitalizacji, Gminy Jaśliska i województwa podkarpackiego.

Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji posłużono się piętnastoma wskaźnikami. Wskazane podobszary rewitalizacji charakteryzują się bardziej negatywną wartością od średniej wartości wskaźnika dla Gminy. Dla podobszaru Jaśliska w przypadku jedenastu wskaźników, dla podobszaru Daliowa dla jedenastu wskaźników, w przypadku Posady Jaśliska dla siedmiu wskaźników.

Obszar rewitalizacji Jaśliska charakteryzuje wartość bardziej niekorzystna od średniej dla Gminy w przypadku wskaźników:

- Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania (10,47)
- Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (2,61)
- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania (5,22)
- Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania (1,74)
- Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców (0,65)
- Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (41,86)
- Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (0,00)
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (0,43)
- Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców (0,22)
- Gęstość zaludnienia (os./km²) (75,04)
- Jakość przestrzeni publicznej (1)

Obszar rewitalizacji Daliowa charakteryzuje wartość bardziej niekorzystna od średniej dla gminy w przypadku wskaźników:

- Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania (13,17)

- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania (7,19)
- Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania (2,16)
- Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców (0,72)
- Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (0,00)
- Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (0,00)

- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (0,36)
- Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców (0,36)
- Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków zamieszkałych (98,46)
- Gęstość zaludnienia (os./km²) (14,72)
- Jakość przestrzeni publicznej (2)

Obszar rewitalizacji Posada Jaśliska charakteryzuje wartość bardziej niekorzystna od średniej dla gminy w przypadku wskaźników:

- Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (35,64)
- Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania (0,12)
- Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (0,00)
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (0,48)
- Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców (0,36)
- Gęstość zaludnienia (os./km²) (57,20)
- Jakość przestrzeni publicznej (2)

Wartość referencyjna wskaźnika dla Gminy Jaśliska jest mniej korzystna od wartości referencyjnej wskaźnika dla Województwa Podkarpackiego w przypadku wskaźników:

- Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania (10,46)

- Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (2,60)
- Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (28,94)
- Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania (0,30)
- Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (50,93)
- Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (5,48)

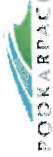
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (0,48)
- Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków zamieszkałych (89,63)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACKI

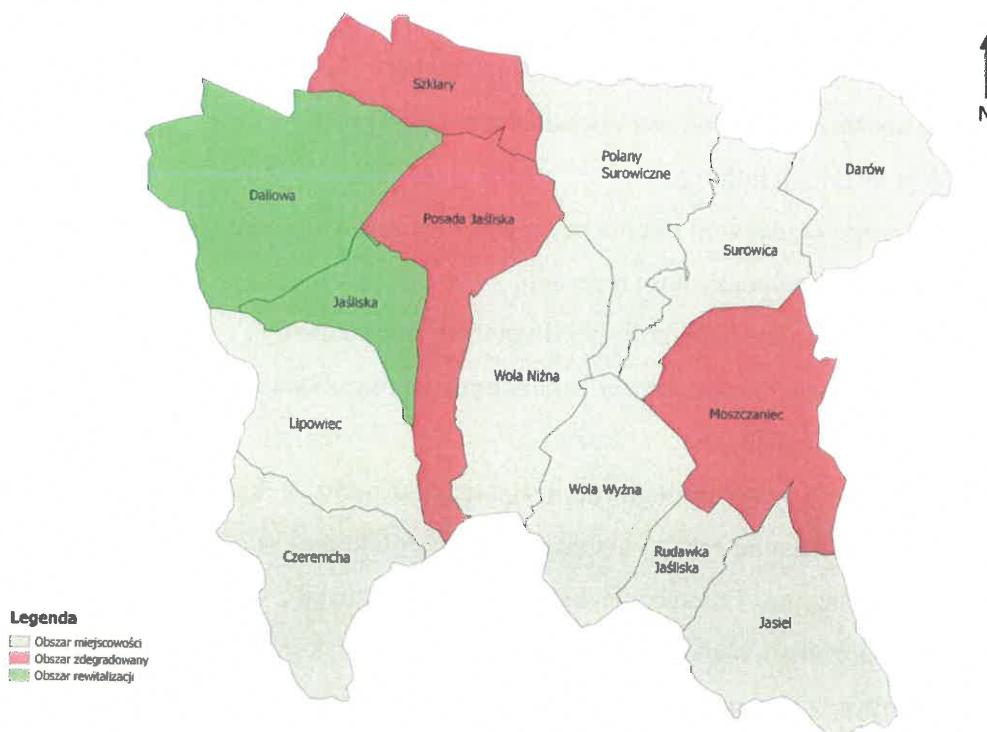
Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 23. Zestawienie wybranych wskaźników dla obszaru rewitalizacji oraz średniej dla Gminy Jasłiska i województwa podkarpackiego

	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji Jasłiska	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji Dąbowa	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji Posada Jasłiska	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji Gminy Jasłiska	Wartość referencyjna wskaźnika dla Województwa Podkarpackiego
Sfera społeczna						
Rynek pracy – dane z 2014r.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	10,47	13,17	8,81	10,09	10,20
Bezpieczeństwo publiczne – dane z 2014r.2014	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	2,61	1,80	1,32	1,78	1,32
Pomoc społeczna 2014	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	1,74	2,16	0,96	1,40	3,16
Demografia – dane z 2014r.	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	41,86	26,35	35,64	35,70	27,90
Integracja społeczna 2013	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	1,09	0,36	0,12	0,45	0,33
Sfera techniczno-środowiskowa						
Ochrona środowiska – dane z 2014r.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	68,70
Sfera gospodarcza						
Podmioty gospodarcze obszar wiejski – dane z 2014r.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	16,74	17,27	17,03	16,98	5,50
Sfera przestrzenno-funkcjonalna						
Uwarunkowania przestrzenne – dane z 2011r.	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków zamieszkałych	88,96	98,46	88,55	90,30	76,36

W związku z powyższą analizą jako obszar rewitalizacji zaproponowano miejscowości Jaśliska, Daliowa i niewielki fragment miejscowości Posada Jaśliska wytypowane spośród innych miejscowości uznanych za zdegradowane. Rycina 3 poniżej przedstawia podział Gminy Jaśliska na poszczególne miejscowości ze wskazaniem na obszar zdegradowany i rewitalizacji.

Rycina 3. Gmina Jaśliska z podziałem na obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji
Źródło: Opracowanie własne na podstawie map geoportal.gov.pl

7. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

7.1. Analiza potrzeb i problemów

Analiza sytuacji obszarów zdegradowanych przeprowadzona na podstawie danych wskaźnikowych oraz konsultacji społecznych i procesów włączających interesariuszy, pozwoliła określić następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Gminy,
- reorganizacja instytucji kultury,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie murów obronnych w centrum,
- organizacja miejsca wypoczynku i rekreacji,
- dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb mieszkańców,
- pobudzenie aktywności gospodarczej i ekonomicznej mieszkańców Gminy,
- poprawa dostępności usług.

Przedstawione cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działań zostały wypracowane na podstawie analizy sytuacji społecznej Gminy i są odpowiedzią na problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Ostatecznie kierunki działań zostały wyprowadzone w oparciu o wynik przeprowadzonych badań ankietowych mieszkańców, konsultacji społecznych i spotkań przeprowadzonych z interesariuszami rewitalizacji. W Gminnym Programie rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 wyszczególniono dwa cele strategiczne, obejmujące w szczególności sferę społeczną, ale także przestrzenno-funkcjonalną, gospodarczą i techniczną. Dla każdego z celów opisano kierunki działań, wskazujące rodzaj przedsięwzięć, które należy podejmować w procesie rewitalizacji. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Gminy jest konieczna ze względu na nasilające się problemy w tej sferze, przynoszące negatywne skutki na przestrzeni czasu. Gmina charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną oraz wysokim poziomem obciążenia demograficznego, ponadto poziom bezrobocia oraz korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz potrzeby ochrony macierzyństwa również jest wysoki. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji poprzez reorganizację instytucji kultury znajduje swoje uzasadnienie w potrzebie, jaką jest wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców Gminy. Gmina jako jednostka terytorialna istnieje od niedawna stąd potrzeba kreacji wizerunku obszaru jako atrakcyjnego zarówno do zamieszkania jak i odwiedzania. Uporządkowanie i organizacja centrum miejscowości pozwoli stworzyć miejsce pracy i wypoczynku oraz otworzy możliwości

do rozwoju lokalnych inicjatyw. Modernizacja istniejących budynków oraz ich adaptacja na cele kulturalno-naukowo-rekreacyjne przyczyni się do organizacji czasu wolnego mieszkańców, a tym samym podniesie atrakcyjność miejscowości. Planowane remonty dróg i chodników oraz budowa sieci kanalizacyjnej przyczyni się do wzrostu jakości życia mieszkańców całej Gminy.

Potrzeby rewitalizacyjne ujęte na obszarze zdegradowanym Gminy, współgrają z problemami i celami przyjętymi w dokumentach strategicznych Gminy Jaślika: Strategia Rozwoju Gminy Jaślika na lata 2016-2022 i Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jaślika na lata 2015-2024. Cele te znajdują swoje odniesienie również w kierunkach działań i sposobach ich realizacji.

Obszar rewitalizacji – Jaślika:

- **położenie obszaru:** zachodnia część Gminy,
- **powierzchnia obszaru:** ok.53 ha,
- **ludność obszaru:** 460 osób,
- **opis obszaru:** obszar stanowi ściśle centrum usługowo-administracyjne Gminy, cechujący się najwyższym wskaźnikiem ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, co jest wartością wyższą niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego, oraz najwyższym wskaźnikiem dotyczącym liczby stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Ponadto obszar charakteryzuje się wyższymi wartościami wskaźników niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego w przypadku wskaźników dotyczących bezrobocia, ochrony środowiska czy podmiotów gospodarczych. Badania ankietowe wskazują, że obszar ten wymaga rewitalizacji według 57,4% zapytanych osób. Propozycje działań na tym obszarze dotyczą przede wszystkim modernizacji centrum wsi, gdzie mieści się rynek wraz z zabudową. Organizacja działalności administracyjno-kulturowej poprawiłaby funkcjonowanie tego obszaru jak i terenu całej Gminy. Gmina Jaślika jako samodzielna jednostka samorządu terytorialnego powstała stosunkowo niedawno, uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz organizacja centrum znacząco wpłynie na wizerunek tego terenu oraz poziom i jakość życia jego mieszkańców. Modernizacji wymagają także dawno nieremontowane drogi, budynki użyteczności publicznej oraz oświetlenie ulic. Brakuje również miejsca w centrum Gminy, które posłużyłoby spotkaniom i integracji społeczności lokalnej. Mieszkańcy są

zainteresowani planowanymi działaniami rewitalizacyjnymi i aktywnie uczestniczą w konsultacjach społecznych.

Obszar rewitalizacji – Daliowa:

- **położenie obszaru:** północno-zachodnia część Gminy,
- **powierzchnia obszaru:** ok.50 ha,
- **ludność obszaru:** ok.278 osób,
- **opis obszaru:** obszar zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie sołectwa Jaśliska, charakteryzuje się zabudową jednorodziną, charakter rolniczy, który może pełnić rolę zaplecza ekologicznej uprawy oraz hodowli zwierząt, a także zaplecza turystycznego przy odpowiednim rozwoju infrastruktury. Obszar charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem bezrobocia w Gminie, wysokim udziałem osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, a także pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. Wśród odpowiedzi ankietowanych na temat obszaru, który powinien zostać poddany rewitalizacji, drugą najczęściej pojawiającą się odpowiedzią była Daliowa.

Obszar rewitalizacji – Posada Jaśliska:

- **położenie obszaru:** centralna część Gminy,
- **powierzchnia obszaru:** ok.2 ha,
- **ludność obszaru:** ok.20 osób,
- **opis obszaru:** obszar zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie sołectwa Jaśliska i Daliowa, które wyznaczono do rewitalizacji. Do rewitalizacji wyznaczono niewielki fragment tej miejscowości, gdzie planuje się przedsięwzięcia rewitalizacyjne mające wpływ na poprawę stanu kryzysowego zdiagnozowanego na tym terenie. Obszar całej miejscowości Posada Jaśliska został poddany analizie wskaźnikowej z której wynika, że teren charakteryzuje niższą liczbą organizacji pozarządowych niż średnia dla Gminy.

7.2.Potencjał obszaru

Obszar rewitalizacji oprócz tego, że musi charakteryzować się negatywnymi zjawiskami społecznymi oraz negatywnymi tendencjami w przynajmniej jednej z pozostałych sfer, powinien odznaczać się lokalnym potencjałem, który będzie filarem działań. Miejscowość Jaśliska jest siedzibą lokalnych władz gminnych, a więc z założenia powinna być wizytówką obszaru. Siedziba Gminy znajduje się poza centrum/rynkiem Jaślisk, na terenie rynku znajdują się budynki odpowiednie do przeniesienia tych instytucji – obecnie większość to pustostany.

Przestrzeń w obrębie murów obronnych wymaga działań naprawczych w celu podniesienia atrakcyjności centrum Gminy. Na obszarze Jaślik znajdują się obiekty z XVI w. (zabytkowe piwnice niemalże pod całym obszarem rynku), które warto byłoby odnowić jako wartość historyczną i potencjalną atrakcję turystyczną. Bardzo mocną stroną obszaru jest integracja społeczna i zainteresowanie swoją jednostką terytorialną przez mieszkańców. Frekwencja przy wyborach do samorządu terytorialnego była najwyższa z wszystkich jednostek powiatu krośnieńskiego. Świadczy to o zaangażowaniu w sprawy lokalnej społeczności, co należy uznać za potencjał i go rozwijać. Ponadto Jaślika można uznać za miejsce w którym mieszkańcy czują się dobrze, ponieważ obszar ten charakteryzuje się wysokim poziomem bezpieczeństwa, liczba czynów zabronionych w stosunku do liczby mieszkańców nie jest wysoka. należy zauważyć, że połowa organizacji pozarządowych działających w Gminie, usytuowana jest właśnie w tej części Gminy. Miejscowość Jaślika na tle całej Gminy zajmuje powierzchnię stanowiącą zaledwie 4,96% przy ilości mieszkańców stanowiących 19,95% wszystkich osób. W efekcie jest to najgęściej zaludniony obszar, co może powodować pogłębianie zjawisk negatywnych. Aby temu zapobiec proponuje się ożywienie czyli rewitalizację, jako obszaru ze zdiagnozowanymi problemami, które przy odpowiedniej interwencji mogą zostać zamienione w potencjał.

Spośród zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego wybrano jako obszar rewitalizacji również obszary położone na terenie sołectw: Daliowa i Posada Jaślika. Tereny te po przeprowadzeniu delimitacji wskazano jako zdegradowane, gdzie występuje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Kolejną przesłanką była opinia mieszkańców uzyskana w trakcie konsultacji społecznych oraz propozycja działań rewitalizacyjnych planowanych do przeprowadzenia na tych obszarach. Władze Gminy przyznały, że włączenie tych obszarów poprawi efektywność działań rewitalizacyjnych i pozwoli wyciągnąć ten teren ze stanu kryzysowego z korzyścią dla całej Gminy. Miejscowości: Jaślika, Daliowa i Posada Jaślika sąsiadują ze sobą, co wpłynie na koncentrację prowadzonych działań oraz kompleksowość. Niewielki fragment Posady Jaślika wskazano ze względu na planowaną inwestycję mającą na celu pobudzenie całego regionu. Fragment ten odgrywa znaczącą rolę w budowie i możliwości funkcjonowania sieci kanalizacyjnej planowanej na terenie Gminy. Biorąc pod uwagę kompleksowy rozwój obszaru rewitalizacji, obszaru ze zdiagnozowanymi negatywnymi problemami oraz całej Gminy, a także wewnętrzny potencjał rozwoju wybranych obszarów wskazano do rewitalizacji teren zabudowany miejscowości Jaślika, zachodnią i wschodnią część miejscowości Daliowa oraz niewielki fragment Posady Jaślika.

W celu przeprowadzenia pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji przedstawiono analizę SWOT, która ma na celu określenie czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy. Wyeksponowano lokalne potencjały, a także zjawiska kryzysowe (tabela poniżej).

Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji

SILNE STRONY	
1	Bogate środowisko naturalne objęte wieloma formami ochrony przyrody
2	Duże zasoby leśne
3	Gospodarstwa agroturystyczne
4	Bogate dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki i historia
5	Aktywność społeczna w postaci organizacji pozarządowych
6	Wysoki poziom bezpieczeństwa
7	Duże zaangażowanie w sprawy lokalnej społeczności, frekwencja w wyborach samorządowych 64,67%
8	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców wyższa od średniej wojewódzkiej
SŁABE STRONY	
1	Wysoki poziom obciążenia demograficznego
2	Wysoki odsetek osób bezrobotnych
3	Wysoki odsetek osób korzystających ze świadczeń społecznych
4	Peryferyjne położenie względem ośrodków gospodarczych
5	Brak dużych zakładów pracy
6	Brak kanalizacji
7	Brak pełnego podłączenia do sieci wodociągowej
8	Niski poziom obsługi komunikacyjnej
9	Sieć komunikacyjna wymagająca modernizacji
10	Brak miejsca zorganizowanego pod wypoczynek i rekreację
11	Brak reprezentatywnego miejsca będącego wizytówką miejscowości jak rynek
12	Brak bazy noclegowej o standardzie zbliżonym do hotelowego
SZANSE	
1	Realizacja działań skierowanych na aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców
2	Uchwalenie nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz MPZP
3	Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych
4	Rozwój promocji Gminy
5	Możliwość rozwoju turystyki i agroturystyki
6	Możliwość zagospodarowania terenów zielonych
7	Zaadaptowanie nieużytkowanego poddasza ZSP pod noclegi
8	Reorganizacja instytucji kultury poprzez zaadaptowanie budynków w rynku Jaślik na działalność kulturalną
9	Odnowa centrum Jaślik w obrębie murów obronnych (w tym organizacja nowoczesnego targowiska)
10	Możliwość przeniesienia UG do budynku w rynku Jaślik
11	Możliwość pozyskiwania kapitału zewnętrznego

ZAGROŻENIA	
1	Emigracja ludności oraz niski przyrost naturalny
2	Słaba integracja mieszkańców
3	Brak zagospodarowania przestrzennego terenów zielonych i rekreacyjnych na obszarze Gminy
4	Infrastruktura drogowa
5	Dalsza degradacja obszaru
6	Brak środków zewnętrznych
7	Rozwój i jego kierunki niezgodny z dotychczasowymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego

Na podstawie pogłębionej analizy sytuacji obszaru rewitalizacji zidentyfikowano następujące problemy:

- negatywne zjawiska społeczne związane z bezrobociem i korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej
- wysoki poziom obciążenia demograficznego
- ograniczona dostępność obiektów kulturalno-turystycznych oraz wypoczynkowych
- niska atrakcyjność przestrzeni publicznej
- brak infrastruktury technicznej

7.3. Podsumowanie

Poniższa tabela przedstawia nagromadzenie zjawisk kryzysowych na terenie rewitalizacji. Trzy miejscowości zajmują 23,86% powierzchni całej Gminy gromadząc 69,47% mieszkańców. Rewitalizacji zostanie poddany obszar zabudowany zajmujący 0,63% powierzchni skupiając 29,27% ludności Gminy. Teren ten łącznie z ludnością Posady Jaśliska skupia 64,61% wszystkich osób w wieku produkcyjnym, 62,33% wszystkich bezrobotnych, prawie połowę przestępstw na terenie Gminy oraz 70,54% wszystkich osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Jednocześnie obszar ten stwarza największy potencjał do rozwoju o czym może świadczyć skupienie organizacji pozarządowych, zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tabela 25. Zestawienie wartości wskaźnikowych dla obszarów rewitalizacji

	Daliowa	Jaślicka	Posada Jaślicka ²	suma	gmina Jaślicka	udział % wartości wskaźnika obszaru rewitalizacji
Liczba mieszkańców	278	460	864	1602	2306	69,47
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji	195	460	20	675	2306	29,27
Powierzchnia miejscowości	18,88	6,13	14,58	39,59	165,9	23,86
Powierzchnia obszaru	0,5	0,53	0,02	1,05	165,9	0,63
Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2014r.	167	258	477	902	1396	64,61
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w 2014r.	22	27	42	91	146	62,33
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	13,17	10,47	8,81	10,09	10,46	-
Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem	5	12	11	28	60	46,67
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2014 r.	20	24	35	79	112	70,54
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w 2014 r.	6	8	8	22	28	78,57
Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym w 2014 r.	2	3	3	8	10	80,00
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w 2014 r.	44	108	170	322	404	79,70
Liczba organizacji pozarządowych w 2014 r.	1	5	1	7	7	100,00
Odsetek budynków podłączonych do kanalizacji miejskiej w 2014 r.	0	0	0	0	5,83	0,00
Odsetek budynków podłączony do wodociągów w 2014 r.	0	75	66	47	27,3	-
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON 2014 r.	48	77	142	267	366	72,95
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w 2014 r.	1	2	4	7	11	63,64
Liczba przystanków komunikacji publicznej w 2014 r.	1	1	3	5	12	41,67
Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	98,46	88,06	88,55	90,30	93,60	-

² Miejscowość analizowana jako całość zgodnie z obliczeniami w diagnozie, obszar rewitalizacji obejmuje jednak niewielki fragment Posady Jaślicka

8. Wizja obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano problemy, na podstawie których została sformułowana wizja stanu obszaru jako efekt dążenia do postawionych celów i odpowiadającym kierunkom działań. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych jest wynikiem realizacji pogłębionej analizy problemowej Gminy Jaślicka, a także koncepcji planowanych i pożądaných efektów zakładanych działań. Powstała ona jako suma wyobrażeń uczestników procesu partycypacji na etapie przygotowywania niniejszego opracowania oraz przewidywanych przedsięwzięć i inicjatyw społecznych, planowanych do realizacji przez instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe. Wizja skupia się głównie na aspektach, które opierają się na ograniczeniu negatywnych zjawisk kryzysowych w różnych sferach, a także wzmocnieniu potencjału wewnętrznego w celu zrównoważonego rozwoju całej Gminy oraz zapobieganiu negatywnym zjawiskom w przyszłości. W rezultacie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych na obszarach, w których zaplanowano interwencję, dąży się do zapewnienia dogodnych warunków życia dla mieszkańców, wspierania aktywności społecznej i rozwoju działalności gospodarczej, a także podkreślenia potencjału turystycznego i rekreacyjnego Gminy Jaślicka. Obszar rewitalizacji po przeprowadzeniu planowanych procesów oraz wdrożeniu planowanych przedsięwzięć i inwestycji, jest obszarem, który został uzdrowiony. Ożywienie nastąpiło szczególnie w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej, ale także technicznej przy jednoczesnym zachowaniu cennych wartości przyrodniczych. Obszar ten staje się przestrzenią o dogodnych warunkach dla życia mieszkańców. Potencjał ludzki, kulturalny, turystyczny oraz przestrzenno-funkcjonalny przyciąga społeczność w każdym przedziale wiekowym. Realizacja wizji została wsparta poprzez szereg przedsięwzięć o wymiarze społecznym oraz infrastrukturalnym. Działalność w sferze społecznej ma na celu aktywizację mieszkańców, a poprawa infrastrukturalna przyczyni się do wzmocnienia działań społecznych poprzez wzrost poziomu i jakości życia.

W związku z powyższym po przeprowadzeniu analizy wewnętrznych potencjałów, zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań i potrzeb rozwojowych zidentyfikowanych na podstawie sytuacji w Gminie i obszarze rewitalizacji sformułowano następującą wizję obszaru:

WIZJA

Obszar rewitalizacji Gminy Jaśliska jest atrakcyjnym miejscem do życia i pracy mieszkańców, którzy aktywnie włączają się w jego rozwój. Wysoki poziom i jakość życia zostaną zachowane poprzez funkcjonalność i dostępność przestrzeni publicznych.

9. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych odpowiadają wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i mają służyć eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Głównym celem działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów społecznych oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zrównoważonego rozwoju całej Gminy. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez cele strategiczne, odpowiadające poszczególnym sferom procesu rewitalizacji. Osiągnięciu celów strategicznych służyć będą cele szczegółowe oraz odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych.

Cel główny jest złożony i wymaga kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przede wszystkim działania podejmowane w ramach Programu będą skupiały się na przeciwdziałaniu problemom społecznym, a pozostałe będą miały cel służebny dla tej sfery i docelowo będą wspomagać przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Wskazano trzy cele strategiczne:

1. Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy

- 1.1 Odnowienie więzi społecznych i aktywna integracja mieszkańców
- 1.2 Działalność edukacyjna w zakresie lokalnej kultury i dziedzictwa
- 1.3 Poprawa dostępności obiektów kulturalno-turystycznych
- 1.4 Rozwój działalności gospodarczej
- 1.5 Poprawa dostępności edukacyjnej

Kierunki działań:

- remont zabytkowych piwnic,
- stworzenie bazy turystyki aktywnej,
- stworzenie klubu seniora,
- utworzenie Centrum Integracji Społecznej,
- utworzenie miejsca przetwórstwa lokalnych produktów rolno-spożywczych,
- utworzenie przedszkola,
- organizacja zajęć pozalekcyjnych,
- rozwój lokalnego produktu.

2. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji

- 2.1 Poprawa stanu zagospodarowania centralnej części miejscowości Jaśliśka
- 2.2 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki terenów zielonych

2.3 Rozwój infrastruktury kulturalnej

2.4 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej

Kierunki działań:

- rewitalizacja rynku Jaślik,
- organizacja Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelnictwa w Jaślikach na bazie budynków w rynku Jaślik,
- przeniesienie siedziby Urzędu Gminy Jaśliska oraz GOPS do budynku gminnego w rynku,
- adaptacja terenu Starej Szkoły wraz z zabytkowymi piwnicami na potrzeby GOK i placu targowego,
- adaptacja chałupy nr 126 na potrzeby GOK,
- adaptacja domu ludowego na potrzeby GOK,
- rozwój bazy noclegowej,
- rozwój bazy gastronomicznej,
- poprawa transportu publicznego.

3. Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności

3.1 Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej

3.2 Budowa sieci kanalizacyjnej

3.3 Stworzenie dogodnych warunków infrastrukturalnych dla zabudowy i działalności gospodarczej

Kierunki działań:

- budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- modernizacja obiektów pod działalność gospodarczą,
- wymiana nawierzchni drogowej w centrum Jaślik,
- remont i modernizacja drogi powiatowej Jaśliska-Czeremcha,
- remont i modernizacja drogi gminnej Posada Jaśliska - Jaśliska,
- adaptacja budynków na cele gospodarcze.

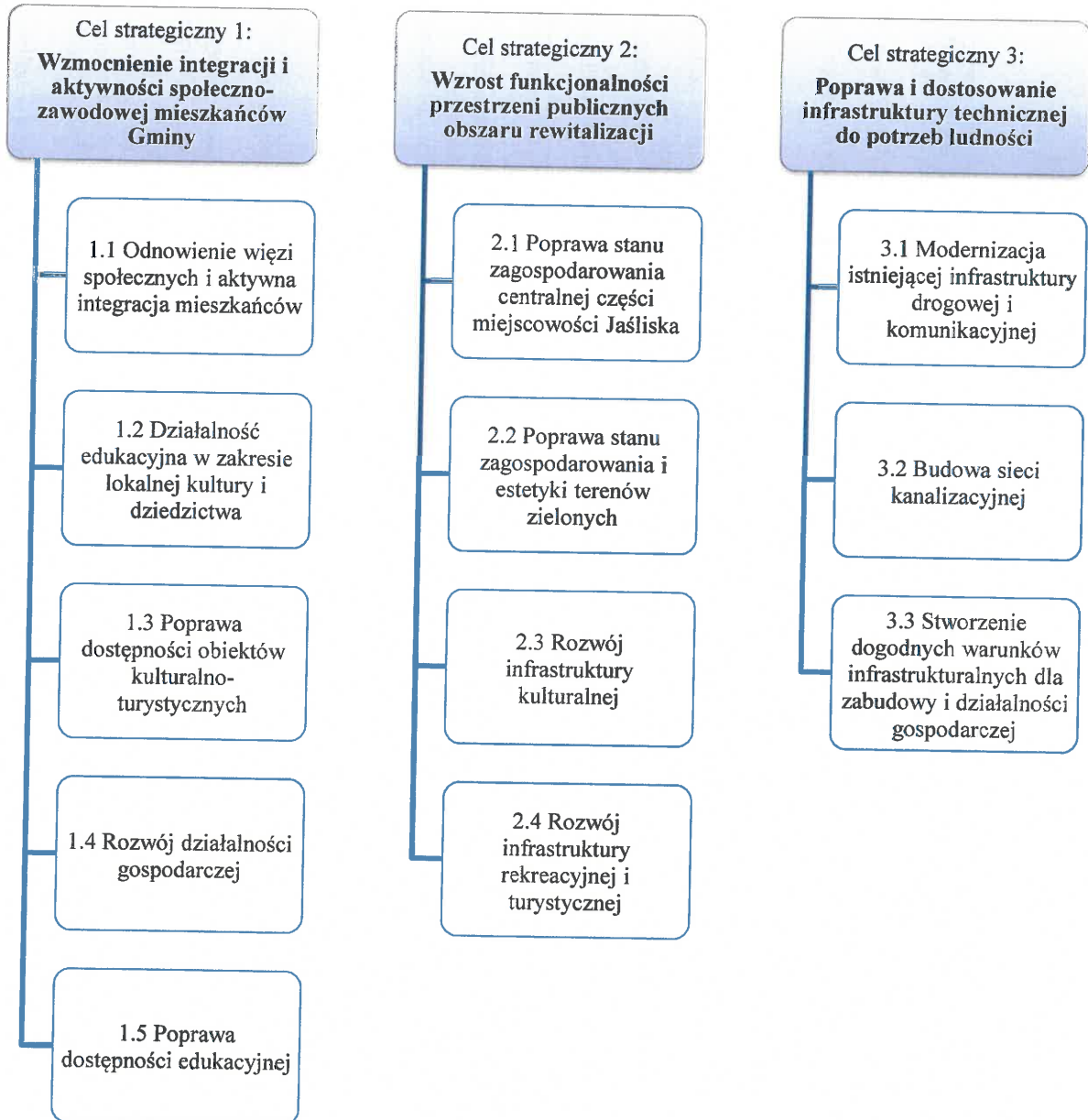

Tabela 26. Cele, kierunki działań i odpowiadające im projekty

Cel główny	Cel strategiczny	Cele szczegółowe	Kierunki działań	Nazwa projektu
ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów społecznych oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zrównoważonego rozwoju całej Gminy.	<p>1. Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy</p>	<p>1.1 Odnowienie więzi społecznych i aktywna integracja mieszkańców</p> <p>1.2 Działalność edukacyjna w zakresie lokalnej kultury i dziedzictwa</p> <p>1.3 Poprawa dostępności obiektów kulturalno-turystycznych</p> <p>1.4 Rozwój działalności gospodarczej</p> <p>1.5 Poprawa dostępności edukacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - remont zabytkowych piwnic, - stworzenie bazy turystyki aktywnej, - utworzenie Centrum Wychowawczo-Edukacyjnego - utworzenie miejsca przetwórstwa lokalnych produktów rolno-spożywczych, - utworzenie przedszkola, - organizacja zajęć pozalekcyjnych, - rozwój lokalnego produktu - prowadzenie kursów zawodowych 	<p>Projekt 1. Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jasłiskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze</p> <p>Projekt 2 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jasłiskach</p> <p>Projekt 3. Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jasłiskach</p> <p>Projekt 4. Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w gminie Jasłiska</p> <p>Projekt 5. Adaptacja budynków w Jasłiskach na cele edukacyjnej kulturalne.</p> <p>Projekt 6. Zmiana wizerunku rynku w Jasłiskach</p> <p>Projekt 10. Modernizacja budynku ZSP w Jasłiskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego</p> <p>Projekt 11 Adaptacja zabytkowych piwnic w Jasłiskach do działalności gospodarczej</p>
	<p>2. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji</p>	<p>2.1 Poprawa stanu zagospodarowania centralnej części miejscowości Jasłiska</p> <p>2.2 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki terenów zielonych</p> <p>2.3 Rozwój infrastruktury kulturalnej</p> <p>2.4 Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacja rynku Jasłisk, - organizacja Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelni w w Jasłiskach na bazie budynków w rynku Jasłisk, - adaptacja terenu Starej Szkoły wraz z zabytkowymi piwnicami na potrzeby GOK, - adaptacja chatupy nr 126 na potrzeby GOK, 	<p>Projekt 1. Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jasłiskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze</p> <p>Projekt 5. Adaptacja budynków w Jasłiskach na cele edukacyjnej kulturalne.</p> <p>Projekt 6. Zmiana wizerunku rynku w Jasłiskach</p> <p>Projekt 10. Modernizacja budynku ZSP w Jasłiskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego</p> <p>Projekt 11 Adaptacja zabytkowych piwnic w Jasłiskach do działalności gospodarczej</p>
	<p>3. Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności</p>	<p>3.1 Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej</p> <p>3.2 Budowa sieci kanalizacyjnej</p> <p>3.3 Stworzenie dogodnych warunków infrastrukturalnych dla zabudowy i działalności gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa - modernizacja obiektów pod działalność gospodarczą, - wymiana nawierzchni drogowej w centrum Jasłisk. 	<p>Projekt 1. Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jasłiskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze</p> <p>Projekt 4. Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w gminie Jasłiska</p> <p>Projekt 5. Adaptacja budynków w Jasłiskach na cele edukacyjnej kulturalne.</p> <p>Projekt 6. Zmiana wizerunku rynku w Jasłiskach</p> <p>Projekt 7. Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa</p> <p>Projekt 8. Udział w modernizacji drogi powiatowej relacji Jasłiska-Czeremcha</p> <p>Projekt 9. Modernizacja drogi gminnej realizacji Posada Jasłiska-Jasłiska oraz drogi w rynku</p> <p>Projekt 11. Adaptacja zabytkowych piwnic w Jasłiskach do działalności gospodarczej</p>

Źródło: opracowanie własne

10. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały wyznaczone na obszarze rewitalizacji - obszar zabudowany wsi Jaśliska, obszar zabudowany w części zachodniej i w części wschodniej wsi Daliowa. Cele jakie zostaną osiągnięte dzięki realizacji tych przedsięwzięć współgrają z wyznaczonymi celami strategicznymi. Poniżej przedstawiono podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacji, bez których osiągnięcie celów Programu nie będzie możliwe, a obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wydostać się z sytuacji kryzysowej oraz przedsięwzięcia uzupełniające, wszystkie przedstawia tabela poniżej. Opis każdego z projektów zamieszczonych poniżej zawiera: nazwę projektu, lokalizację, nazwę podmiotu realizującego, realizowane cele Programu, oddziaływanie przedsięwzięcia na poszczególne sfery, zakres zadań i ich szacunkowa wartość oraz okres realizacji, a także planowany rezultat i sposób pomiaru tego rezultatu.

Tabela 27. Spis przedsięwzięć planowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji

Nr	Przedsięwzięcia
<i>Przedsięwzięcia podstawowe</i>	
1	Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze
2	Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach
3	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach
<i>Przedsięwzięcia uzupełniające</i>	
4	Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w gminie Jaśliska
5	Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjnej kulturalne.
6	Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach
7	Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa
8	Udział w modernizacji drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha
9	Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku
10	Modernizacja budynku ZSP w Jaśliskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego
11	Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej

10.1. Przedsięwzięcia podstawowe

W wyniku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, zgodnie z zasadą partnerstwa i po uwzględnieniu opinii społecznej opracowano 3 projekty podstawowe. Wprowadzenie pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji, w sferach w których wykazano sytuacje kryzysowe, możliwe będzie jedynie po realizacji niżej opisanych projektów.

Tabela 28 Projekt 1- Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze.

PROJEKT 1	
Tytuł projektu	Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze.
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska – rynek, a w szczególności działki ewidencyjne nr: 295, 296/1, 296/2, 298/1, 295, 1453 (jest to katalog otwarty).
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cel szczegółowy: 1.2, 1.3); Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1, 2.3);
Główny problem	Głównym problemem jest brak odpowiedniego zaplecza, które może pełnić funkcje społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze w centrum życia społecznego w Gminie Jaśliska jakim jest rynek w Jaśliskach położony w strefie rewitalizacji.
Cel projektu	Celem jest zapewnienie zaplecza do realizacji zadań społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i gospodarczych w centrum życia społecznego w Gminie Jaśliska jakim jest rynek w Jaśliskach położony w strefie rewitalizacji. Celem szczegółowym jest zapewnienie możliwości realizacji projektu nr 2 i nr 3 z działań 9.5 oraz 8.4 RPO WP.
Oddziaływanie projektu	Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza
Zakres zadań	W ramach tego zadania wykonane zostaną kompleksowe prace budowlane i adaptacyjne przy obiektach i przestrzeni publicznej, która stanowi spójną całość przestrzenną i społeczną przy rynku w Jaśliskach. Zadanie obejmuje dostosowanie zdegradowanej, istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych zapewniając uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej, poprawę efektywności energetycznej, a w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii, nadanie nowych funkcji obszarowi poddanemu rewitalizacji wraz z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego poprzez montaż systemów do jego poprawy. Zadanie obejmuje również poprawę środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej (Jaśliska jako dawne miasteczko zachowało do dziś układ zabudowy małomiasteczkowej co będzie mieć odzwierciedlenie w nowym, stworzonym obecnie MPZP, który określi tę przestrzeń jako strefę zabudowy miejskiej) i udostępnienie terenów mieszkańcom. Inwestycje będą uwzględniały w możliwym dostępnym zakresie potrzeby osób niepełnosprawnych.

Zakres zadań obejmuje przebudowę i rozbudowę budynku „Starej Szkoły” w Jaśliskach na Centrum Edukacyjno-Wystawiennicze wraz z przebudową i zmianą sposobu użytkowania piwnic oraz zagospodarowaniem działki przy budynku tzw. Starej Szkoły, a w szczególności:

- 1) W budynku m.in. zapewnione zostanie miejsce na:
 - a) zaplecze biurowe GOK w Jaśliskach,
 - b) lokale na działalność GOK w Jaśliskach, a także zapleczem gastronomicznym,
 - c) bibliotekę publiczną,
 - d) izby regionalne i wystawy,
 - e) sale warsztatowe, świetlice itp. w których będą realizowane zajęcia w zakresie realizacji projektów nr 2 i 3 z działania 9.5 oraz 8.4 RPO WP 2014-2020,
 - f) lokale do prowadzenia działalności gospodarczej.
- 2) W zabytkowych sklepionych łukowo kamiennych piwnicach (wpisanych do rejestru zabytków) przeprowadzone zostaną prace konserwatorskie i restauratorskie. W kompleksie piwnic pod budynkiem tzw. Starej Szkoły i obok niego zapewnione zostaną pomieszczenia m.in. na:
 - a) sale edukacyjną w której będą realizowane szkolenia w zakresie realizacji projektów nr 2 i 3 z działania 9.5 oraz 8.4 RPO WP 2014-2020,
 - b) sale wystawiennicze.
- 3) Zagospodarowana zostanie przestrzeń publiczna przy tzw. Starej Szkole wraz z ciągami komunikacyjnymi do niej prowadzącymi. Zakres ten m.in. obejmuje:
 - a) budowę zewnętrznych wejść do piwnic z placu przy tzw. Starej Szkole,
 - b) budowę wiaty na wzór chałupy przysłupowej jako miejsca odpoczynku, spotkań, warsztatów i miejsca pozyskania informacji o Jaśliskach,
 - c) wykonanie częściowego ogrodzenia terenu dla poprawy estetyki przestrzeni i oddzielenia posesji prywatnych od przestrzeni publicznej,
 - d) wykonanie częściowego utwardzenia terenu po wykonaniu prac ziemnych, jako wykończenie terenów objętych pracami budowlanymi,
 - e) wykonanie oświetlenia ciągów komunikacyjnych,
 - f) wykonanie prac porządkowych, nasadzenia, uporządkowania i zagospodarowania terenów zielonych itp.
 - g) wykonanie ścieżki edukacyjnej "Śladami murów obronnych Jaślisk", a w tym wykonanie prac archeologicznych celem odsłonięcia i zabezpieczenia pozostałości murów obronnych,
 - h) wykonanie ciągów komunikacyjnych,
 - i) wykonanie podziemnych korytarzy łączących piwnice.
- 5) Montaż w obiektach i w przestrzeni publicznej poddanej rewitalizacji, w tym zadaniu, systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego m.in. monitoring.
- 6) Zakup wyposażenia i środków trwałych niezbędnych do realizacji zaplanowanych funkcji obiektów i przestrzeni publicznej – również pod kontem realizacji późniejszych działań z EFS.

Szczegółowy zakres zadania określony zostanie w dokumentacji aplikacyjnej do naboru wniosków do działania 6.3 RPO WP.

Centrum Edukacyjno- Wystawiennicze w Jaśliskach będzie funkcjonować jako komórka wewnętrzna GOK w Jaśliskach korzystająca z infrastruktury i

	obiektów wykonanych w tym projekcie z działania 6.3 RPO WP przez Gminę Jaśliska.
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 5 000 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2018-2020
Prognozowane rezultaty	- liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem - ok. 2000 osób/rok - liczba osób korzystających z warsztatów - ok. 80 osób/rok - liczba organizowanych spotkań/warsztatów/kursów - ok. 12 /rok - liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach -1 szt.
Prognozowane produkty	- powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 4700 m ² ,
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Bezpośrednie powiązanie z projektami finansowanymi z EFS	Projekt nr 1 pozostaje w bezpośrednim związku z: - projektem nr 2 planowanym do dofinansowania z działania 9.5 RPO WP, - projektem nr 3 planowanym do dofinansowania z działania 8.4 RPO WP. Warunkiem realizacji projektów nr 2 i 3 jest wcześniejsze zrealizowanie projektu 1 który stanowić ma miejsce realizacji projektów EFS.
Grupy docelowe	1. Społeczności lokalne - mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostali z terenu Gminy Jaśliska. 2. JST – Gmina Jaśliska. 3. Podmioty gospodarcze.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa VI. Spójność społeczna i przestrzenna Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej.

Tabela 29 Projekt 2- Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach

PROJEKT 2	
Tytuł projektu	Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach
Nazwa wnioskodawcy	Gminny Ośrodek Kultury i Czytelniectwa w Jaśliskach
Lokalizacja	Centrum Edukacyjno-Wystawiennicze w Jaśliskach utworzone w projekcie 1
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cel szczegółowy: 1.2, 1.3);
Główny problem	Brak możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych w miejscu zamieszkania. Niskie kwalifikacje i kompetencje zawodowe osób dorosłych w szczególności osób starszych. Niedostosowanie kwalifikacji i kompetencji do obecnych potrzeb rynku.
Cel projektu	Celem jest zapewnienie osobom dorosłym (w szczególności osobom starszym i o niskich kwalifikacjach) możliwości zdobywania, podnoszenia, uzupełniania

	kwalifikacji zawodowych w miejscu zamieszkania przy wykorzystaniu infrastruktury, obiektów i przestrzeni publicznej wykonanej w projekcie 1.
Oddziaływanie projektu	Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza
Zakres zadań	<p>Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczestników pozaszkolnych form kształcenia zawodowego i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, inne kursy niż w/w, umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. <p>Rodzaj kursów będzie określana na etapie realizacji projektu zgodnie z potrzebami osób zgłaszających się z własnej inicjatywy do Centrum Edukacyjno-Wystawienniczego oraz na podstawie zapotrzebowania składanego przez pracodawców lub inne podmioty o aktualnych potrzebach w zakresie kwalifikacji osób. W szczególności będą możliwe do zorganizowania następujące kursy i szkolenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> kurs Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy – kurs będzie skierowany do członków Ochotniczych Straży Pożarnych, oraz do pracowników jednostek organizacyjnych Gminy Jaśliska. Dzięki kursowi jednostki OSP z terenu Gminy Jaśliska będą mieć możliwość dokonania wpisu swoich jednostek na listę jednostek współpracujących z Państwowym Ratownictwem Medycznym. Kurs KPP pozwoli również na zwiększenie szans na zatrudnienie, kursy i szkolenia z branży turystycznej, będą to kursy i szkolenia: przewodników beskidzkich, pilotów wycieczek, kierowników wycieczek, kierowników kolonii, opiekuna kolonii, animatorów kultury, sportu i rekreacji, rezydentów biur podróży, gastronomiczno – hotelarski, savoir-vivre w hotelarstwie. Kursy skierowane będą do osób z terenu Gminy Jaśliska planujących rozpocząć działalność w zakresie branży turystycznej jak również do osób już zajmujących się turystyką na terenie Gminy Jaśliska. Osoby które skorzystają z kursów będą miały większe szanse na zatrudnienie oraz samozatrudnienie dzięki nabytym kwalifikacjom. kurs bibliotekarstwa i muzealnictwa. Kurs skierowany będzie głównie do pracowników Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelnictwa w Jaśliskach celem podniesienia kwalifikacji zawodowych w zakresie prowadzonej przez GOK Biblioteki Publicznej oraz izb regionalnych – zadanie inwestycyjne w tym zakresie określone w przedsięwzięciu nr 1. kurs na prawo jazdy kat. C, C+E wraz z uzyskaniem uprawnień do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi. Kursy na prawo jazdy kategorii C, C+E skierowane będą do członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Jaśliska działających w Jednostkach Operacyjno Technicznych. Zdobyte kwalifikacje do prowadzenia samochodów ciężarowych pozwoli na zwiększenie mobilności straży pożarnych, a także zwiększy szanse zatrudnienia. kurs na prawo jazdy kat. D1, i/lub D wraz z kursem kwalifikacji zawodowych. Kurs skierowany będzie do osób z terenu Gminy Jaśliska chcących podjąć działalność gospodarczą lub zatrudnienie w firmie z obszaru Gminy Jaśliska zajmującej się przewozami turystycznymi. <p>Ponadto będą mogły być organizowane warsztaty gastronomiczne i rękodzielnicze.</p> <p>Centrum Edukacyjno- Wystawiennicze w Jaśliskach będzie funkcjonować jako komórka wewnętrzna GOK w Jaśliskach korzystająca z infrastruktury i obiektów wykonanych w projekcie 1 z działania 6.3 RPO WP przez Gminę Jaśliska.</p>

	<p>W ramach kursów zatrudniane będą osoby do merytorycznego prowadzenia konkretnych kursów lub przeprowadzenie kursu zlecone zostanie firmie szkoleniowej.</p> <p>Obsługę organizacyjną, administracyjną i rekrutacyjną zapewni GOK w Jaśliskach przy pomocy swoich pracowników stałych i dodatkowych pracowników zatrudnionych do realizacji projektu i jego kontynuacji w okresie trwałości.</p> <p>Prowadzenie zajęć odbywać się będzie na bazie lokalowo – przestrzennej Centrum Edukacyjno-Wystawienniczego w Jaśliskach powstałego w projekcie 1 z działania 6.3 RPO WP – za wyjątkiem praktycznej części kursu na prawo jazdy.</p> <p>Szczegółowy zakres zadania określony zostanie w dokumentacji aplikacyjnej do naboru wniosków do działania 9.5 RPO WP.</p> <p>Zadanie będzie obejmowało również zakup wyposażenia i środków trwałych niezbędnych do realizacji kursów na etapie realizacji projektu.</p>
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 500000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2020-2023
Prognozowane rezultaty	- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych formach kształcenia – 50.
Prognozowane produkty	- liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie – 50.
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Bezpośrednie powiązanie z projektami finansowanymi z EFS	Projekt nr 2 pozostaje w bezpośrednim związku z projektem nr 1 planowanym do dofinansowania z działania 6.3 RPO WP ponieważ projekt nr 1 musi zapewnić warunki lokalowo – przestrzenne do jego realizacji. Działanie powiązane jest również z projektem dotyczącym kanalizacji – działanie 4.3.
Grupy docelowe	Osoby dorosłe zainteresowane z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem, lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych w szczególności osoby starsze i o niskich kwalifikacjach, a w przypadku braku zainteresowania tej grupy osób, także inne osoby dorosłe z obszaru rewitalizacji i pozostałego terenu Gminy Jaśliska.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa IX. Jakość edukacji i kompetencji w regionie. Działanie 9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych

Tabela 30 Projekt 3 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach

PROJEKT 3	
Tytuł projektu	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach
Nazwa wnioskodawcy	Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Jaśliskach
Lokalizacja	Centrum Edukacyjno-Wystawiennicze w Jaśliskach utworzone w projekcie 1
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cel szczegółowy: 1.2, 1.3);
Główny problem	Głównym problemem w tym zakresie jest powiększające się w środowisku problemy wychowawcze w rodzinach oraz brak placówek wsparcia dziennego.
Cel projektu	Celem jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przy wykorzystaniu infrastruktury, obiektów i przestrzeni publicznej wykonanej w projekcie 1.
Oddziaływanie projektu	Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza
Zakres zadań	<p>Zakres projektu obejmuje wzrost dostępności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz pozostałych obszarów z terenu Gminy Jaśliska, do specjalistycznych usług wspierających rodziny w postaci:</p> <p>1) pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego poprzez stworzenie nowych placówek wsparcia dziennego w formie:</p> <p>a) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,</p> <p>b) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę, realizującej działania animacyjne, rozwijające kompetencje kluczowe, takie jak: kompetencje społeczne i obywatelskie, inicjatywność i przedsiębiorczość oraz świadomość i ekspresję kulturalną.</p> <p>Po za zwiększeniem dostępności, przewiduje się również podniesienie jakości wyżej wymienionych usług.</p> <p>Na bazie Centrum Edukacyjno- Wystawienniczym zrealizowanym w ramach działania 6.3 RPO WP (projekt 1) utworzone m.in. zostaną:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koło muzyczne (realizowana w nim będzie nauka gry na instrumentach), - świetlica (prowadzone będą tam różnego rodzaju edukacyjne zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Przygotowywane będą występy na wydarzenia kulturalne, organizowane będą lokalne wycieczki i zajęcia sportowe, prace porządkowe przy zabytkach), - koła zainteresowań (realizowane wg. potrzeb m.in. koło turystyczne), - zespół muzyczny. <p>Obsługę organizacyjną, administracyjną i rekrutacyjną zapewni GOK w Jaśliskach przy pomocy swoich pracowników stałych i dodatkowych pracowników zatrudnionych do realizacji projektu i jego kontynuacji w okresie trwałości.</p> <p>Prowadzenie zajęć odbywać się będzie na bazie lokalowo – przestrzennej (lokale w budynku poddany rewitalizacji oraz przestrzeń wokół niego) Centrum Edukacyjno-Wystawienniczego w Jaśliskach powstałego w projekcie 1 z działania 6.3 RPO WP.</p>

	<p>Szczegółowy zakres zadania określony zostanie w dokumentacji aplikacyjnej do naboru wniosków do działania 8.4 RPO WP.</p> <p>Zadanie będzie obejmowało również zakup wyposażenia i środków trwałych niezbędnych do realizacji zajęć na etapie wnioskowania o dotację.</p>
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 200 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2020-2023
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> -liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 szt., - liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny w programie - 1 szt. - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzonymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 20 osób,
Prognozowane produkty	<ul style="list-style-type: none"> -liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 50os., - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny – 100 os. .
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Bezpośrednie powiązanie z projektami finansowanymi z EFS	Projekt nr 3 pozostaje w bezpośrednim związku z projektem nr 1 planowanym do dofinansowania z działania 6.3 RPO WP ponieważ projekt nr 1 musi zapewnić warunki lokalowo – przestrzenne do jego realizacji.
Grupy docelowe	<p>Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, c) osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, d) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością, e) osoby dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, f) osoby niesamodzielne, g) osoby korzystające z PO PŻ.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	<p>RPO WP 2014-2020</p> <p>Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna.</p> <p>Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.</p>

10.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

Tabela 31 Projekt 4 - Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w Gminie Jaśliska

PROJEKT	
Tytuł projektu	Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w Gminie Jaśliska
Nazwa wnioskodawcy	Fundacja Pomosty Karpat
Lokalizacja	Teren Fundacji Pomosty Karpat, Daliowa 13, Daliowa 15 i okoliczne tereny rolne.
Realizowane cele GPR	<p>Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cele szczegółowy: 1.1, 1.2, 1.4);</p> <p>Cel strategiczny 3: Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb mieszkańców gminy (cel szczegółowy: 3.3)</p>
Główny problem	<p>Głównym problemem na jaki odpowiedzią jest przedsięwzięcie to brak miejsc pracy na terenie rewitalizacji dla jego mieszkańców i brak rynku zbytu lokalnych produktów rolnych. Hodowla kóz i reintrodukcja krów podolskich na teren Beskidu Niskiego zapewni zatrudnienie osobom zajmującym się rolnictwem, bądź chcącym znaleźć zatrudnienie w tym obszarze.</p> <p>Na terenie całej Gminy brakuje miejsca i obiektu stwarzającego możliwości do produkcji i zbytu produktów lokalnych producentów rolnych. Projekt odpowiadałby na problem niskiej liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych poprzez pobudzenie przedsiębiorczości na bazie lokalnych zasobów przyrodniczych. Ponadto projekt przyczyni się do likwidacji problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej związanych ze słabym wyposażeniem budynków. Projekt umożliwi zaangażowanie lokalnych mieszkańców i ich doświadczenia przy pracach rolno-hodowlanych oraz wykorzystanie trwałych użytków zielonych w chwili obecnej będących w stanie nieużytkowania.</p> <p>Stworzy to możliwość do integracji społeczności gminnej wokół pracy wynikającej z tradycji i kultury regionu. Prowadzenie tego typu działalności w połączeniu z adekwatną edukacją i szkoleniami uwarząli mieszkańców gminy na zagadnienia wagi i znaczenia ochrony natury, bioróżnorodności i przyniesie wymierne efekty ekonomiczne zależne od ilości arealu dostępnego dla projektu.</p>
Cel projektu	<p>Założeniem tego działania jest zorganizowanie w oparciu o okoliczne trwałe użytki zielone ekologicznej hodowli kóz dostarczającej produktu do lokalnego przetwórstwa. Częścią projektu będzie również powrót rasy krów podolskich. Stanie się to również atrakcją turystyczną regionu Beskidu i platformą do edukacji. Celem tego działania jest próba odtworzenia istniejącego i niegdyś popularnego w regionie Karpat stada krów (mięsnych) podolskich. Obecnie na świecie rasa ta występuje jedynie na ograniczonych terenach Karpat na Ukrainie i w obrębie puszczy węgierskiej. Rasa ta jest przystosowana do tutejszych warunków klimatycznych i wymaga minimalnych zabiegów i infrastruktury oraz nakładu pracy związanej z ekstensywnym charakterem hodowli.</p> <p>Stworzenie na bazie istniejących i nowo utworzonych budynków obiektu pełniącego funkcje przetwórcze i wspomagające odnowę tradycji pastersko-przetwórczych. Podstawą przedsięwzięcia o roboczej nazwie Przywrócenie tradycji pastersko-przetwórczych jest analiza potrzeb lokalnych, z której wynika, że w powiecie krośnieńskim powszechna jest tradycja przetwórstwa w oparciu o lokalnie wyprodukowane produkty rolne i hodowlane (konfitury, przeciery, soki, dzemy, nalewki, sery, wypieki, miody) i wynika z tego potrzeba tworzenia miejsc pracy. Produkcja i przetwórstwo prowadzone są w oparciu o małe gospodarstwa, które nie są wyposażone w sprzęt i przestrzeń umożliwiającą właściwą i spełniającą wymogi sanitarne działalność przetwórczą, które umożliwiłoby wprowadzenie lokalnych produktów do</p>

	<p>obrotu handlowego, a co za tym idzie uzupełnienie budżetów lokalnych producentów. Stworzenie takiego miejsca, umożliwiłoby lokalnym rolnikom przetworzenie swoich produktów w wyżej wymieniony sposób, co pozwoliłoby na stymulację ekonomiczną lokalnej społeczności.</p> <p>Według posiadanych informacji w okolicy nie ma miejsca spełniającego takie wymogi. Jest to model sprawdzony i funkcjonujący w wielu innych społecznościach związanych z produkcją rolną poza granicami Polski. Proponowanym rozwiązaniem jest adaptowanie budynku i wyposażenie go w sprzęt spełniający wymogi sanitarno-epidemiologiczne w odniesieniu do przetwórstwa rolno-spożywczego na małą skalę, z którego mogliby korzystać lokalni producenci rolni przetwarzając dostarczone przez siebie produkty, również w oparciu o lokalne przepisy kulinarne. Gospodarka Gminy w dużej mierze opiera się na rolnictwie, brakuje miejsca zbytu produktów lokalnych rolników. Powstanie miejsca przetwarzającego lokalne produkty byłoby odpowiedzią na problem słabej aktywności gospodarczej i stanowiłby napęd do rozwoju lokalnego produktu.</p> <p>Mieszkańcy opierając się na lokalnych zasobach i ich zrównoważonym wykorzystaniu mogliby aktywnie włączyć się w działalność na rynku gospodarczym. W przypadku obszaru położonego w dużej odległości od większych ośrodków, gdzie komunikacja uniemożliwia codzienne dojazdy do pracy, zmuszając tym samym do migracji ludzi młodych, ważne jest aby stwarzać możliwości rozwoju w miejscu zamieszkania. Ponadto oprócz oddziaływania na sferę przestrzenno-funkcjonalną i gospodarczą przewiduje się pozytywny wpływ planowanych działań na sferę społeczną. Obiekt może docelowo zapewnić zatrudnienie mieszkańcom obszaru oraz wpłynąć na wzrost integracji społecznej mieszkańców.</p> <p>Na bazie planowanych przedsięwzięć planujemy również stworzyć centrum edukacyjne, które miałyby szansę przerodzić się w rolniczy uniwersytet ludowy skupiający się na zagadnieniach rolnictwa ekologicznego, ochrony środowiska, przywrócenia lokalnych tradycji rolno-hodowlanych.</p>
<p>Oddziaływanie projektu</p>	<p>Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza,</p>
<p>Zakres projektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zakup zwierząt i organizacja ekologicznej hodowli kóz dostarczającej produktu do przetwórczości lokalnej, - zakup krów (mięsnych) podolskich i organizacja ich hodowli, - dwóch wiat przENOśNYch niezbędnych dla zabezpieczania dobrostanu zwierząt przy utrzymaniu ekstensywnym - 8 paśników łąkowych dla kóz i 4 dla krów - 40 paneli łąkowych do koszarowania kóz i 30 do koszarowania krów - wybudowanie/wyposażenie jednego budynku obory dla kóz, - wyremontowanie/wyposażenie dwóch istniejących budynków zgodnie z wymogami UE dla hodowli kóz/krów, - budowa 5 mniejszych struktur (szopek, , wiat) na terenie pastwisk i gospodarstw uczestniczących w przedsięwzięciu, - budowa pomieszczenia magazynowego, - wyposażenie terenu hodowli w ogrodzenia elektryczne zapewniające racjonalną gospodarkę pastwiskami i chroniące przed rozproszaniem stada, - zaangażowanie lokalnych mieszkańców i ich doświadczenia przy pracach rolno-hodowlanych, - wykorzystanie nieużytków. <p>Docelowa wielkość stada kóz oceniana jest na ok. 200-300 zwierząt. Pozwoli to na zatrudnienie w wielkości 4-5 pełnych etatów oraz 5-7 pracowników sezonowych przy obsłudze stada. Powstały obiekt przetwórczy pozwoli na zatrudnienie dodatkowych 5-7 osób, a zainteresowanie lokalnych producentów rolnych w dostarczaniu swoich produktów do przetwarzania da zatrudnienie dodatkowych ludzi na bazie ich własnych gospodarstw. Początkowo planujemy sprowadzenie ok. 10 sztuk bydła podolskiego, które mogłyby dać początek budowaniu stada.</p>

	<p>- modernizacja budynku i wyposażenie go w sprzęt spełniający wymogi sanitarno-epidemiologiczne w odniesieniu do przetwórstwa rolno-spożywczego na małą skalę, - udostępnienie budynku na potrzeby lokalnych producentów rolnych, - utwardzenie na długości ok. 100 m drogi łączącej powstające i remontowane budynki z drogą 987.</p> <p>W planach na cel przetwórczy zostanie przeznaczony piętrowy budynek o powierzchni podstawy ok. 7x14m. Umiejscowiony jest on we wsi Daliowa w bezpośredniej bliskości szosy 987 czyniąc dostęp do niego łatwym dla samochodów dostawczych i ciągników.</p> <p>Adaptacja i remont budynku na potrzeby szkoleń i warsztatów oraz wyposażenie sali edukacyjnej w niezbędny sprzęt do wykładów i prezentacji, Organizacja szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego, tradycyjnych metod przetwórstwa, ochrony środowiska i zachowania bioróżnorodności.</p>
Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowy koszt projektu - 800.000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z projektu - 500 osób/rok, - liczba nowoutworzonych etatów pracy - 18 etatów,
Prognozowane produkty	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowopowstałych obiektów dużych obora - 1 obiekt, - liczba nowopowstałych obiektów małych (szopy/paśniki/wiaty – 5 obiektów - liczba pomieszczeń magazynowych - 1 obiekt, - liczba wyremontowanych/doposażonych obiektów – 2 obiekty - kursy, warsztaty, seminaria – 12/rok
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Bezpośrednie powiązanie z projektami finansowanymi z EFS	Dofinansowanie zadania z alternatywnie lub łącznie z działań 8.1 oraz 8.5 i 9.5 RPO WP.
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działań: a) 8.1, b) 8.5, c) 9.5, określonej szczegółowo w SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	<p>Alternatywnie lub uzupełniająco:</p> <p>RPO WP 2014-2020</p> <p>Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.</p> <p>Oś priorytetowa IX. Jakość edukacji i kompetencji w regionie. Działanie 9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych</p>

Tabela 32 Projekt 5 - Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturalne.

PROJEKT	
Tytuł projektu	Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturalne.
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska – rynek. W szczególności działki ewidencyjne nr: - 1454/3 oraz 1454/2, - 1461, 1462.
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cel szczegółowy: 1.2, 1.3); Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1, 2.3, 2.4);
Główny problem	Gmina Jaśliska będąc jednostką samorządu terytorialnego, która samodzielnie funkcjonuje od 2010 r. nie posiada wystarczającego zaplecza do działalności edukacyjno-kulturalnej. Budynek, który ma zostać poddany adaptacji należy zmodernizować ze względu na jego centralne położenie oraz degradację techniczną. Obiekt przez lata zmieniał swoje funkcje służąc jako GS, kino, bar, bank, biblioteka publiczna, szkoła, a obecnie w większości jest to pustostan popadający w ruinę, gdzie tylko część tego budynku jest stale wykorzystywana przez piekarnię oraz punkt apteczny. Prace adaptacyjne pozwolą na przeniesienie do tego budynku (znajdującego się w środkowej części rynku Jaślisk) części działalności edukacyjnej i kulturalnej. Kolejnym problemem jaki ma rozwiązać ten projekt jest brak zagospodarowania zabytkowego budynku, który może pełnić funkcje edukacyjno-kulturalne. Projekt ma również na celu krzewienie tradycji regionu oraz pobudzenie aktywności jego mieszkańców w oparciu o lokalne zasoby kulturowe.
Cel projektu	1. Podniesienie atrakcyjności kulturalnej regionu i zwiększenie dostępności dóbr kultury. 2. Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej. 3. Stworzenie zaplecza infrastrukturalnego sprzyjającego zwiększaniu aktywności mieszkańców w zakresie edukacji i kultury.
Oddziaływanie projektu	Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza
Zakres zadań	W ramach tego działania należy: 1. Wykonać kompleksowe prace budowlane przy zabytkowej zagrodzie nr 126 w Jaśliskach (budynek mieszkalno- gospodarczy i gospodarczy) -wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych i zakup wyposażenia, służące zachowaniu zabytku nieruchomego wraz z jego otoczeniem w celu udostępnienia go jako atrakcji kulturalnej regionu. W szczególności należy wykonać przebudowę i remont budynków adaptując obiekty do nowych funkcji. Obecnie obiekt jest pustostanem popadającym w ruinę, co psuje wygląd zabudowy Jaślisk i stwarza niekorzystny wizerunek Gminy. Chałupa wraz z całą zagrodą będzie służyć np. do: a) prowadzenia warsztatów kulinarnych -- kultywowania potraw lokalnych na bazie oryginalnego, tradycyjnego, murowanego pieca i narzędzi, b) zorganizowania ekspozycji z epok - przeznaczenie poddasza na cele ekspozycyjne, c) prowadzenia warsztatów z bednarstwa w pracowni znajdującej się w obecnym pomieszczeniu gospodarczym domu celem nawiązania do tradycji szlaku, d) prowadzenia warsztatów z kamieniarsstwa w tzw. kuźni (dawniej prawdopodobnie w budynku tym znajdowała się kuźnia obecnie należy wykorzystać ten budynek na pracownię kamieniarską z uwagi na wymogi

	p.poż.). Pracownia nawiązywać ma do tradycji kamieniarskich dawnego miasta. 2. Wykonać kompleksowe prace budowlane przy budynku GS znajdującego się w centralnej części rynku z przeznaczeniem na działalność kulturalną np. biblioteka publiczna, czytelnia, pomieszczenia dla stowarzyszeń działających w dziedzinie kultury itp.
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 4 500 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2018-2020
Prognozowane rezultaty	- liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem - ok. 3000 osób/rok
Prognozowane produkty	- liczba obiektów zmodernizowanych - 2 obiekty - liczba nowych obiektów użyteczności publicznej – 2 obiekty - liczba nowych obiektów kultury - 2 obiekty.
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Bezpośrednie powiązanie z projektami finansowanymi z EFS	Projekt nr 5 pozostaje stanowi uzupełnienie projektu nr 1 w pozostając w bezpośrednim związku z: - projektem nr 2 planowanym do dofinansowania z działania 9.5 RPO WP, - projektem nr 3 planowanym do dofinansowania z działania 8.4 RPO WP.
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działania 4.4 SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturalnego. Działanie 4.4 Kultura.

Tabela 33 Projekt 6 - Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach

PROJEKT	
Tytuł projektu	Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska – rynek. Działyki ewidencyjne nr: 283, 251/2, 392, 393, 395, 396/1, 391, 1454/2, 1453, 1455, 1460, 1463, 1146/2,
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1, 2.2, 2.4); Cel strategiczny 3: Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności (cel szczegółowy: 3.1, 3.2)
Główny problem	Gmina Jaśliska nie posiada reprezentatywnego centrum, które stanowiłoby wizytówkę obszaru oraz miejsce spotkań i organizacji wydarzeń. Reorganizacja tego terenu pozwoliłaby na stworzenie miejsca charakterystycznego dla Gminy, a przy tym stworzenia miejsca, które mogłoby służyć w celach organizacji wydarzeń kulturalno-rozrywkowych. W Gminie brakuje miejsca lokalnego rozwoju gospodarczego, które można zorganizować w rynku.
Cel przedsięwzięcia	Stworzenie miejsca reprezentatywnego dla Gminy. Organizacja miejsca handlu lokalnymi produktami, co docelowo ma wpłynąć na rozwój gospodarczy obszaru. Poprawa infrastruktury technicznej oraz wygospodarowanie miejsc

	postojowych. Przedsięwzięcie pozytywnie wpłynie na bezpieczeństwo mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna
Zakres zadań	Zakres zadań obejmuje m.in.: - modernizację płyty rynku, - remont i przebudowę przylegających do rynku dróg, chodników i placów przy budynkach publicznych i prywatnych, - reorganizacja ruchu i miejsc postojowych, - zapewnienie miejsca do odpoczynku, - ulokowanie fontanny i pomników charakterystycznych dla Jaślik, - wykonanie remontu sieci wodociągowej, - wykonanie kanalizacji ściekowej oraz deszczowej, - zlikwidowanie napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych, - wykonanie nowego oświetlenia i zorganizowanie nowej zieleni, - utworzenie placu targowego.
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 700 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty	- liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem - ok. 3000 osób/rok
Prognozowane produkty	- liczba obiektów zmodernizowanych - 1 obiekt - liczba nowych obiektów użyteczności publicznej - 1 obiekt - liczba nowopowstałych miejsc postojowych - ok. 10 miejsc - liczba obiektów ze zmodernizowaną infrastrukturą techniczną - 1 obiekt
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Bezpośrednie powiązanie z projektami finansowanymi z EFS	Projekt stanowi uzupełnienie przestrzeni publicznej nr 1 i pozostaje w bezpośrednim związku z: - projektem nr 2 planowanym do dofinansowania z działania 9.5 RPO WP, - projektem nr 3 planowanym do dofinansowania z działania 8.4 RPO WP.
Grupy docelowe	Społeczność lokalna, Gmina Jaśliska, turyści.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	PROW 2014-2020

Tabela 34 Projekt 7 - Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa

PROJEKT	
Tytuł projektu	Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska, Daliowa, Posada Jaśliska, Wola Niżna (zgodnie z projektem budowlanym)
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 3: Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności (cel szczegółowy: 3.2, 3.3)
Główny problem	Brak infrastruktury technicznej w postaci sieci kanalizacyjnej, poziom skanalizowania Gminy jest bardzo niski i opiera się na zbiorowej oczyszczalni ścieków w Daliowej, gdzie odprowadzane są ścieki z miejscowości Szklary.

	Obszar rewitalizacji Jaśliska i Daliowa charakteryzuje się wysokim skupieniem liczby mieszkańców.
Cel projektu	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. Podłączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji do sieci kanalizacyjnej, co wpłynie na wzrost poziomu życia oraz spadek degradacji w sferze technicznej. Działania mają na celu likwidację istniejących niedoborów w zakresie systemu odprowadzania ścieków z terenu miejscowości objętych projektem. Budowa sieci kanalizacyjnej ma na celu likwidację bezodpływowych zbiorników, a przede wszystkim eliminację odprowadzania ścieków bezpośrednio do gleby i wód powierzchniowych. Projektowana inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na środowisko. Zwiększenie stopnia skanalizowania przyczyni się do ograniczenia skażenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy stanu środowiska naturalnego.
Oddziaływanie projektu	Sfera: techniczna, środowiskowa
Zakres zadań	Zakres zadań obejmuje m.in.: - budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Daliowa, Jaśliska, Posada Jaśliska, Wola Niżna - budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach gdzie nie jest ekonomicznie zasadne podłączenie do sieci kanalizacyjnej,
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 15 000 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty	- liczba osób korzystających z projektu - ok. 2000 osób/rok
Prognozowane produkty	- długość nowopowstałej sieci kanalizacyjnej - ok. 31 km
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działania 4.3 SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturalnego. Działanie 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 35 Projekt 8 - Udział w remoncie i przebudowie - drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha

PROJEKT	
Tytuł projektu	Udział w modernizacji - drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska – rynek. Działki ewidencyjne nr: 1146/2, 251/2, 283, 251/1, 252/1, 35/1, 35/2, 34/3, 34/4, 252/1, 1146/3, 2/3, 3/1, 12/1, 1146/10, 1146/9, 1146/8.

Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1); Cel strategiczny 3: Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności (cel szczegółowy: 3.1)
Główny problem	Stan dróg w Gminie jest bardzo zły, wymagają one przebudowy jak i remontów. Droga powiatowa na odcinku Jaśliska - Czeremcha wymaga remontu oraz ze względu na wzmożony ruch samochodowy zwiększenia nośności wraz z infrastrukturą towarzyszącą jak chodniki czy oświetlenie.
Cel projektu	Celem jest poprawa stanu dróg, a przy tym poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji Jaśliska. Dąży się również do poprawy dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców terenu przyległego.
Oddziaływanie projektu	Sfera: gospodarcza, techniczna
Zakres zadań	W szczególności zadanie obejmuje następujące prace: - remont i przebudowa nawierzchni drogi wraz z rowami, - wprowadzenie korytek ściekowych w rowach i mostków zjazdowych do posesji, - wykonanie chodników i miejsc postojowych, - budowę obwodnicy Jaślisk (działki ew. 1146/10,1146/9,1146/8), - wykonanie stylowego oświetlenia.
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 12 000 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty	- liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem - ok. 3000 osób/rok
Prognozowane produkty	- liczba obiektów zmodernizowanych - 1 obiekt - liczba obiektów ze zmodernizowaną infrastrukturą techniczną - 1 obiekt - długość wyremontowanych dróg - ok. 2 km - długość nowopowstałych chodników - ok. 2 km
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działania 5.1 SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa IV. Infrastruktura komunalna Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa.

Tabela 36 Projekt 9 - Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku

PROJEKT	
Tytuł projektu	Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska – rynek. Działki ewidencyjne nr: 337, 338, 339, 340, 343, 344, 1455, 1453, 1512, 1514, 1518 oraz inne przyległe lub nowopowstałe w wyniku podziału niezbędne do realizacji zadania)

Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1); Cel strategiczny 3: Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności (cel szczegółowy: 3.1, 3.2, 3.3)
Główny problem	Zły stan nawierzchni drogi gminnej na obszarze rewitalizacji, brak odpowiedniej dostępności komunikacyjnej rynku i obszaru w granicach murów obronnych
Cel projektu	Poprawa stanu drogi, a przy tym bezpieczeństwa mieszkańców obszaru oraz poprawa dostępności obiektów administracji publicznej, kultury, edukacji i rekreacji.
Oddziaływanie projektu	Sfera: gospodarcza, techniczna
Zakres zadań	Zakres zadań obejmuje m.in.: - modernizację (m.in. remont i przebudowę) drogi, - zabezpieczenie skarpy przy kapliczce, - prace przy kamiennym murze oporowym, - budowa chodnika wraz z oświetleniem, - wykonanie remontu kanalizacji deszczowej i inne niezbędne prace.
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 1 500 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty	- liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem - ok. 3000 osób/rok
Prognozowane produkty	- liczba obiektów zmodernizowanych - 1 obiekt - liczba obiektów ze zmodernizowaną infrastrukturą techniczną - 1 obiekt - długość wyremontowanych dróg - ok. 2 km - długość nowopowstałych chodników - ok. 2 km
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działania 5.1 SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa IV. Infrastruktura komunalna Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa.

Tabela 37 Projekt 10– Modernizacja budynku ZSP w Jaśliskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego

PROJEKT	
Tytuł projektu	Modernizacja budynku ZSP w Jaśliskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Jaśliska
Lokalizacja	Jaśliska 171 – działka ewidencyjna 2500/2
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cel szczegółowy: 1.5);

	Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1);
Główny problem	Miejscowość Jaśliska charakteryzuje się największą gęstością zaludnienia i stanowi centrum całej Gminy stąd oferta gminnego przedszkola powinna być niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców
Cel projektu	Stworzenie gminnego przedszkola w celu podniesienia dostępności usług związanych z opieką dla najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji
Oddziaływanie projektu	Sfera: społeczna, techniczna,
Zakres zadań	Modernizacja i adaptacja budynku Zespołu Szkół Podstawowych celem utworzenia gminnego przedszkola.
Szacunkowy koszt projektu	Koszt około 600 000,00 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2019 do 2020
Prognozowane rezultaty	- liczba nowoutworzonych etatów pracy - ok. 2 osoby, - liczba dzieci w wieku 2-6 lat korzystających z przedszkola – 12-15 dzieci/rok - liczba osób korzystających z projektu - ok. 50 osób/rok,
Prognozowane produkty	- liczba zmodernizowanych budynków – 1 obiekt,
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działania 6.4 SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna. Działanie 6.4 Infrastruktura edukacyjna.

Tabela 38 Projekt 11 Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej

PROJEKT	
Tytuł projektu	Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej
Nazwa wnioskodawcy	Bieszczadzka Waderka Paulina Sroka
Obszar projektu	Jaśliska – rynek i teren przyrynkowy, a w szczególności działki ewidencyjne nr: 292, 293, 294, 295, 296/1, 296/2, 298/1, 298/2, 295, 300, 301/3, 307, 306, 314, 317, 318, 308, 328, 323, 1453, 1457, 1455, 1459, 1460.
Realizowane cele GPR	Cel strategiczny 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy (cel szczegółowy: 1.1, 1.3, 1.4); Cel strategiczny 2: Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji (cel szczegółowy: 2.1, 2.4); Cel strategiczny 3: Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności (cel szczegółowy: 3.3)
Główny problem	Głównymi problemami są:

	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone możliwości rozwoju MŚP z uwagi na zły stan obiektów i ich obecną funkcjonalność, - znaczna degradacja zabytkowych piwnic znajdujących się przy rynku Jaślick które mogły by być wykorzystane do działalności gospodarczej, - brak wspólnej, podziemnej komunikacji pomiędzy piwnicami (należącymi do różnych właścicieli) co uniemożliwia podjęcie działalności gospodarczej na bazie tych piwnic, - brak atrakcyjnych miejsc do prowadzenia kursów, szkoleń na terenie Gminy Jaśliska, - brak miejsc umożliwiających sprzedaż produktów regionalnych wytworzonych przez mieszkańców.
Cel projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie miejsc pracy dla mieszkańców na bazie kamiennych piwnic, 2. Zapewnienie atrakcyjnego miejsca na działalność gospodarczą. 3. Wzrost udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. 4. Stworzenie podziemnej sieci usług świadczonych przez różne podmioty. 5. Sieciowanie firm. 6. Stworzenie nowego produktu turystycznego.
Oddziaływanie projektu	Sfera: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza,
Zakres zadań	<p>Zakres zadań obejmuje m.in. remont wraz z przebudową sklepionych łukowo kamiennych piwnic wraz z budową podziemnego korytarza łączącego te piwnice. Piwnice należy zagospodarować m.in. na sale konsumpcyjne, i strefę rekreacyjną prozdrowotną (np. baseny, sauny, tężnie, grotty solankowe) dostępne dla kuracjuszy, mieszkańców i turystów czyli dla wszystkich.</p> <p>Zadanie planuje się zrealizować ze środków RPO WP, a w szczególności z działania 1.4.</p>
Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowy koszt budowy i wyposażenia to 3 000 000,0 zł
Szacunkowy czas realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowoutworzonych etatów pracy - 3 etaty - liczba wprowadzanych innowacji – 1 szt., - liczba osób korzystających z usług firmy - 2000 osób/rok,
Prognozowane produkty	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie – 1szt. - liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje – 1 szt. - liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy – 1, - liczba nowo wybudowanych budynków w rynku Jaślick – 1, - liczba nowych lokali gastronomicznych – 1, - liczba nowych obiektów noclegowych – 1.
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji projektu
Grupy docelowe	Projekt skierowany jest do grupy docelowej określonej dla działania 1.4 SZOOP RPO WP 2014-2020.
Nazwa osi działania programu w ramach, którego będą pozyskiwane środki	RPO WP 2014-2020 Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka. Działanie 1.4 Wsparcie MŚP.

11. System wdrażania i zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślika konieczne jest opracowanie zintegrowanego systemu wdrażania i ewaluacji. Kluczowe znaczenie w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji odgrywać będzie powołany Komitet Rewitalizacji, będący podmiotem Gminy współpracującym z interesariuszami. Realizację Programu powierza się Wójtowi Gminy poprzez działania wspomagające Rady i Urzędu Gminy. Na każdym z etapów, w proces wdrażania założeń Programu zaangażowani będą ponadto m.in. mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej Gminy, przedsiębiorcy, aktywiści, organizacje pozarządowe. Organy Gminy mają za zadanie ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocenę Gminnego Programu Rewitalizacji.

- Kompetencje Wójta Gminy Jaślika:
 - ogólna koordynacja nad wdrażaniem Programu,
 - uwzględnienie w planach budżetowych przedsięwzięć ujętych w Programie,
 - podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji Programu.
- Kompetencje Rady Gminy Jaślika:
 - uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślika,
 - przyjęcie zmian wprowadzanych po konsultacjach społecznych projektu,
 - opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji w Programie.
- Kompetencje Urzędu Gminy Jaślika:
 - nadzór nad realizacją Programu,
 - przygotowanie i koordynowanie wdrażania przedsięwzięć ujętych w Programie,
 - monitoring realizacji przedsięwzięć, organizacja systemu ewaluacji,
 - pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz zapewnienie środków w budżecie Gminy na realizację zaplanowanych przedsięwzięć,
 - prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania,
 - koordynacja działań promujących oraz mechanizmów włączania interesariuszy w proces rewitalizacji.
- Kompetencje Komitetu Rewitalizacji:
 - rola opiniodawczo-doradcza
 - zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie realizacji projektów.

11.1. Koszty zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji Programu

Zgodnie z przyjętą strukturą zarządzania Programem w jej skład wchodzi Wójt Gminy Jaślika, Rada Gminy Jaślika, pracownicy Urzędu Gminy Jaślika oraz Komitet Rewitalizacji.

Stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie stopnia jego realizacji. W tym celu Wójt Gminy Jaślika wyznaczy z pracowników Urzędu Gminy Jaślika odpowiednie osoby do sporządzenia wspomnianej oceny.

Struktura zarządzania Programem jest osadzona w strukturze organizacyjnej Gminy Jaślika. Tym samym wszelkie prace będą wykonywane w ramach kompetencji pracowników Urzędu Gminy Jaślika, Wójta Gminy Jaślika oraz Rady Gminy Jaślika.

W przypadku Komitetu Rewitalizacji stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zostały określone w drodze uchwały Rady Gminy Jaślika, poprzedzonej konsultacjami społecznymi. W zasadach tych znalazł się zapis ujmujący, że uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny tym samym za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych Gminy Jaślika, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z jednostek organizacyjnych Gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne Gminy Jaślika będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy Jaślika.

Poniższa tabela przedstawia harmonogram realizacji Programu.

Tabela 39. Ramowy harmonogram realizacji Programu

Lp.	Termin realizacji	Zadanie
1.	lipiec 2018 r.	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Jaślika w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślika na lata 2016-2023
2.	lipiec 2018r. – grudzień 2019 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
3.	Styczeń 2020 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2018

4.	Styczeń – grudzień 2019 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
5.	Styczeń 2020 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2019
6.	Styczeń – grudzień 2020 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
7.	Styczeń 2021 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2020
8.	IV kwartał 2021 r.	Przystąpienie do oceny realizacji Programu
9.	Styczeń 2022 r.	Zaopiniowanie przez Komitet Rewitalizacji oceny realizacji Programu
10.	I kwartał 2022 r.	Przystąpienie do aktualizacji Programu na wniosek Wójta Gminy Jaślika*
11.	III kwartał 2022 r.	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Jaślika w sprawie aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślika na lata 2016-2023
12.	IV kwartał 2023 r.	Opracowanie sprawozdania końcowego z realizacji Programu

Objaśnienia: * Decyzja o przystąpieniu do aktualizacji Programu zostanie podjęta przez Wójta w oparciu o sporządzoną ocenę zaopiniowaną przez Komitet Rewitalizacji

Zródło: opracowanie własne

12. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Harmonogram realizacji przedsięwzięć w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaślika na lata 2016-2023 został opracowany w celu monitoringu postępów. Dane pochodzą z fiszek projektowych zgłaszanych przez wnioskodawców oraz uwzględniają aktualny postęp względem pierwotnej wersji GPR. Sprawna realizacja przedsięwzięć zależała będzie w dużej mierze od sukcesów w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych przez wnioskodawców. Harmonogram przedstawia tabela poniżej.

Tabela 40. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaślika na lata 2016-2023

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	TERMIN REALIZACJI							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								

13. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji są środki europejskie, pochodzące przede wszystkim z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz środki własne Gminy i wnioskodawców. Inne możliwe źródła finansowania to: środki budżetu państwa, środki jednostek samorządu terytorialnego, a także środki prywatne. Szacunkowe ramy finansowe Programu rewitalizacji zostały zaprogramowane na cały okres realizacji tj. na lata 2016-2023. Poniższa tabela przedstawia wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne wraz z całkowitą kwotą realizacji przedsięwzięcia, udziałem finansowania z różnych źródeł oraz możliwymi innymi źródłami finansowania.

Gmina Jaśliska w przypadku nie otrzymania dotacji ze środków europejskich, skorzysta z możliwości finansowania ze środków krajowych oraz środków własnych.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 41. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć

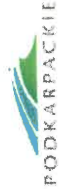
Nr	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Szacowane źródła finansowe z podziałem na źródła				Koszt całkowity	
			publiczne Gmina Jaśliśka	źródła funduszy UE				Alternatywne źródła finansowania
				% kosztów kwalifikowalnych	EFRR	finansowanie z z EFS		
Przedsięwzięcia podstawowe								
1	Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliśkach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze.	Gmina Jaśliśka	250 000,00	95%	4 750 000, 00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	- RPO WP Działanie 4.4, - MKIDN, - PWUOZ (w części dotyczącej zabytków), - Urząd Marszałkowski,	5 000 000,00 zł
2	Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliśkach	Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Jaśliśkach	25 000,00 GOK w Jaśliśkach z budżetu Gminy Jaśliśka	95%	-	475 000, 00 zł (RPO WP Działanie 9.5)	- MKIDN, - RPO WP, - PROW 2014- 2020,	500 000,00 zł
3	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliśkach	Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Jaśliśkach	10 000,00 GOK w Jaśliśkach z budżetu Gminy Jaśliśka	95%	-	190 000,00 zł(RPO WP Działanie 8.4)	- MKIDN, - RPO WP, - PROW 2014- 2020,	200 000,00 zł
Przedsięwzięcia uzupełniające								
4	Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w Gminie Jaśliśka	Fundacja Pomocy Karpat	-	95%	-	665 000 zł RPO WP Działanie 8.1	PROW 2014-2020 RPO WP Działanie 8.5, 9.5	700 000,00 zł

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

5	Adaptacja budynków w Jasłiskach na cele edukacyjne i kulturalne.	Gmina Jasłiska	675 000,00	85%	3 825 000,00 zł (RPO WP Działanie 4.4)	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	4 500 000,00 zł
6	Zmiana wizerunku rynku w Jasłiskach	Gmina Jasłiska	35 000,00	95%	665 000,00 zł PROW 2014-2020	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	700 000,00 zł
7	Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa	Gmina Jasłiska	1 500 000,00	90%	13 500 000,00 zł (RPO WP Działanie 4.3)	-	Program rozwoju obszarów wiejskich	15 000 000,00 zł
8	Udział w modernizacji - drogi powiatowej relacji Jasłiska - Czeremcha	Gmina Jasłiska Starostwo Powiatowe	200 000,00 1800 000,00	85%	10 200 000,00 (RPO WP Działanie 5.1)	-	Program rozwoju dróg gminnych i powiatowych, Program rozwoju obszarów wiejskich	12 000 000,00 zł
9	Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jasłiska – Jasłiska oraz drogi w rynku	Gmina Jasłiska	225 000,00	85%	1 275 000,00 (RPO WP Działanie 5.1)	-	Program rozwoju dróg gminnych i powiatowych, Program rozwoju obszarów wiejskich	1 500 000,00 zł
10	Modernizacja budynku ZSP w Jasłiskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego	Gmina Jasłiska	90 000,00	85%	510 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.4)	-	Fundusz Termomodernizacji i Remontów	600 000,00 zł
11	Adaptacja zabytkowych piwnic w Jasłiskach do działalności gospodarczej	Bieszczadzka Waderka Paulina Sroka	-	70%	2100000,00 (RPO WP Działanie 1.4)	-	PROW 2014-2020 RPO WP (pojawiające się dostępne programy) środki prywatne	3 000 000,00 zł

14. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi Gminy

Programu powinien cechować się komplementarnością pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jaślicka jest spójny z kierunkami i celami rozwoju Gminy zawartymi w dokumentach: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jaślicka, Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jaślicka, Strategią Rozwoju Gminy Jaślicka na lata 2016-2022 oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2024. Program jest spójny ze względu na uwzględnione założenia zawarte w w/w dokumentach.

Strategia Rozwoju Gminy Jaślicka na lata 2016–2022

Strategia rozwoju jest dokumentem, który wyznacza kluczowe kierunki rozwoju podstawowej jednostki samorządu terytorialnego. Określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje otwarte kierunki działania. Gmina realizując swoją misję wyznaczyła działania strategiczne w następujących obszarach:

1. Historia i tradycja obszaru;
2. Przemiany terytorialne i administracyjne;
3. Demografia;
4. Budżet Gminy;
5. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego;
6. Infrastruktura transportowa;
7. Transport publiczny;
8. Społeczeństwo informacyjne;
9. Gospodarka komunalna;
10. Zasoby mieszkaniowe;
11. Obiekty użyteczności publicznej;
12. Przedsiębiorczość i rynek pracy;
13. Turystyka;
14. Rolnictwo;
15. Gospodarka leśna;
16. Edukacja;

17. Opieka przedszkolna;
18. Opieka zdrowotna;
19. Sprawy społeczne;
20. Kultura;
21. Sport;
22. Bezpieczeństwo;
23. Organizacje społeczne;
24. Odnawialne źródła energii.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jaślicka

Zgodnie z Uchwałą nr V/19/11 Rady Gminy Jaślicka z dnia 18 stycznia 2011 r., Gmina Jaślicka przyjęła Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukła oraz Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukła jako własne w granicach administracyjnych Gminy Jaślicka. Gmina Jaślicka przystąpiła do opracowywania własnego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego 20.01.2017r

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy określa politykę przestrzenną Gminy oraz zasady zagospodarowania przestrzennego. Uwzględniając problemy i uwarunkowania rozwoju oraz plany i ambicje lokalnej społeczności, zostały wyznaczone główne cele rozwojowe Gminy: trwały, systematyczny wzrost standardów życia, pracy i wypoczynku mieszkańców Gminy i jej gości, w oparciu o:

- zasadę zrównoważonego rozwoju,
- wykorzystanie szans wynikających z położenia Gminy w euroregionie karpackim,
- unikalne możliwości rozwoju różnorodnych form turystyki.

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jaślicka

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jaślicka jest jednym z dokumentów stanowiących podstawę działania władz Gminy, na którego podstawie realizowane są publiczne inwestycje i wydawane decyzje o warunkach zabudowy. Plan zagospodarowania przestrzennego dokładnie określa przeznaczenie budynków i charakterystykę zabudowy określając, które obszary w Gminie zarezerwowane są pod budownictwo jednorodzinne, które pod terenu usługowe lub tereny aktywności gospodarczej. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zawarte w niniejszym dokumencie zostały zaplanowane

w zgodzie z postanowieniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Jaślicka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2024

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, które mają polegać na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, a co za tym idzie poprawa zatrudnienia i budowa lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom ze zdiagnozowanymi problemami społecznymi powinna opierać się na profilaktyce, monitorowaniu i reagowaniu na deficyty. W ramach opracowanej Strategii wyodrębniono cele strategiczne i odpowiadające im cele operacyjne:

1. przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom
 - Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy
 - Pobudzanie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy
 - Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej
 - Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem
 - Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie
2. wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
 - Wzrost kompetencji rodzicielskich
 - Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
 - Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację
 - Wspomaganie rodzin w procesie wychowania
 - Kształtowanie właściwych postaw społecznych
 - Promocja kultury
 - Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego
 - Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią
 - Wdrażanie do życia w rodzinie
 - Wychowanie zdrowotne
3. utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym
 - Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych
 - Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekłe chorym

- Poprawa funkcjonowania w środowisku
- Zapobieganie zjawisku pogłębiania się niepełnosprawności

4. rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

- Aktywizacja, integracja, wsparcie
- Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych

15. Komplementarność działań rewitalizacyjnych

Szczegółowa diagnoza, szeroka partycypacja społeczna oraz komplementarność działań rewitalizacyjnych należą do najważniejszych aspektów tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Komplementarność rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno-instytucjonalnego, międzyokresowego i źródeł finansowania. Uwzględnienie komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami na etapie planowania oraz wdrażania, przyczyni się do wzmocnienia skuteczności oraz efektywności realizacji rewitalizacji.

15.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym programie Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 została zapewniona dzięki skupieniu przedsięwzięć do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji - miejscowości Jaśliska oraz sąsiadującymi obszarami miejscowości Daliowa i Posada Jaśliska. Obszar zdegradowany został wyznaczony po przeprowadzeniu analizy delimitacyjnej w pięciu istotnych sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem uwag interesariuszy i mieszkańców wnoszonych podczas konsultacji społecznych. Uwzględnienie zarówno danych statystycznych jak i opinii ludności zapewnia trafność przestrzenną działań zaplanowanych w ramach Programu. Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane, odzwierciedlając problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki zarówno dla samego obszaru rewitalizacji jak i dla całej Gminy Jaśliska. W pierwszej kolejności planowane są działania o wymiarze infrastrukturalnym, które tworzą przestrzeń i dają możliwość rozwoju w sferze społecznej.

15.2. Komplementarność problemowa

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 została zapewniona również komplementarność problemowa zaczynając od etapu poszukiwania rozwiązań prowadzących do ograniczenia problemów i zaspokojenia potrzeb. Planowane

przedsięwzięcia wynikają wprost ze zdiagnozowanych problemów i jednocześnie są ze sobą powiązane i wzajemnie się dopełniają. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym. Diagnoza obszaru rewitalizacji wykazała nagromadzenie problemów w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej, w związku z czym w pierwszej kolejności skupiono się na działaniach skierowanych na ich minimalizację. Inwestycje zostały tak zaplanowane aby wpływać na różne funkcje obszaru rewitalizacji. Realizacja przedsięwzięć miękkich nakierowanych na aktywizację społeczną, poprawę jakości życia mieszkańców, promocję lokalnej kultury i tradycji zostanie osiągnięta poprzez uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz wygospodarowanie budynków pod użytek publiczny. Adaptacja, przebudowa oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej zakłada prowadzenie tam działań o charakterze społecznym. Jednym z kluczowych przedsięwzięć Gminy jest rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach, umożliwiająca realizację wyznaczonych w projekcie 2 i 3 działań społecznych. Docelowo zaplanowano stworzenie Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelnictwa w ramach, którego planowana jest szeroka działalność z zakresu aktywizacji mieszkańców poprzez stworzenie sal warsztatowych i świetlicowych, jak również lokali do prowadzenia działalności gospodarczej, czy biblioteki publicznej. GOK umożliwi prowadzenie szkoleń oraz kursów zawodowych podnoszących kwalifikacje mieszkańców, a więc zwiększy ich konkurencyjność na rynku pracy. W murach budynku możliwe również będzie utworzenie siedzib klubów i stowarzyszeń. Budynek GOK ma też służyć rodzinom poprzez prowadzone w nim usługi środowiskowe, opiekuńcze oraz usługi mające związek ze wsparciem osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Przewiduje się poszerzenie zasobów bibliotecznych oraz zaopatrzenie w ogólnodostępny sprzęt komputerowy, co służyć ma wyeliminowaniu wykluczenia społecznego. Ponadto miejsce to posłuży promocji historii i kultury obszaru oraz uatrakcyjnieniu pod względem turystycznym. W realizacji wyżej wymienionych celów pomogłaby również adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturowe. W celu walki z bezrobociem oraz aktywizacji lokalnej społeczności, jak również podniesienia walorów turystycznych Gminy i wypromowaniem lokalnych produktów planuje się zaangażowanie mieszkańców w projekt mający na celu przywrócenie tradycji pastersko-przetwórczych na terenie sołectwa Daliowa. Aktualnie na terenie Gminy brakuje miejsca oraz obiektu, które mogłyby pozwolić na tego typu działalność. W ramach rozwoju bazy wypoczynkowo-turystycznej planuje się również utworzenie miejsc noclegowych w pomieszczeniach sypialnych z XVI -XIX wieku oraz stworzenie miejsca reprezentatywnego dla Gminy w obrębie rynku. Rynek miałby być nie tylko miejscem

przyciągającym turystów, ale również miejscem zbytu dla lokalnych produktów. Na aspekt turystyki pozytywnie również wpłynie utworzenie nowego produktu turystycznego na terenie zabytkowych piwnic w Jaśliskach. W ramach działań w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej przewidziano przeprowadzenie remontu i przebudowy drogi gminnej Posada Jaśliska - Jaśliska oraz modernizację drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha.. Modernizacja tych dróg wpłynie na poprawę jakości powiązań komunikacyjnych z pozostałą częścią Gminy, a także nastąpi poprawa bezpieczeństwa pieszych, jak i kierujących pojazdami. Dodatkowo przeprowadzona modernizacja pozwoli na poprawę mobilności mieszkańców. Działania rewitalizacyjne związane z remontem infrastruktury technicznej posłużą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i zwiększenia ładunku przestrzennego, a także będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. W tym celu przewiduje się również budowę sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa, w której znajduje się oczyszczalnia ścieków. Taka inwestycja wpłynie pozytywnie na rozwój całej Gminy, poprawi warunki techniczne oraz środowiskowe na terenie Daliowej oraz pozostałych miejscowości, gdzie w przyszłości podłączenie i rozwój sieci będzie łatwiejszy. Dla dzieci i ich rodziców zaplanowano utworzenie przedszkola gminnego na terenie budynku ZSP w Jaśliskach, do tej pory oferta dotycząca przedszkoli na terenie gminy była niewystarczająca. W Gminie Jaśliska zaplanowano kompleksowe działania, które nie pomijają żadnej z grup. W celu pobudzenia aktywności ekonomicznej i gospodarczej mieszkańców Gminy i okolic zaplanowano stworzenie miejsc przystosowanych do prowadzenia działalności gospodarczej oraz nowych miejsc pracy na terenie zabytkowych piwnic w Jaśliskach.

15.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania, tym samym zostanie zapewniona współpraca i współdziałanie różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej. Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska odpowiada Sekretarz Gminy, osoba ta również będzie koordynować działalność związaną z rewitalizacją.

Rada Gminy odpowiadać będzie za wdrażanie i monitorowanie działań rewitalizacyjnych. Zapewni to skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Powołany Komitet ds. Rewitalizacji odpowiedzialny za upowszechnianie wiedzy na temat Programu i jego realizacji oraz prowadzenia konsultacji społecznych, tym samym włączając nowe podmioty i

interesariuszy w proces rewitalizacji. Za pozyskiwanie dofinansowania na ujęte w programie zadania rewitalizacyjne, a także monitoring zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji odpowiedzialny będzie pracownik ds. inwestycji gminnych oraz zastępca Wójta. Każdy potencjalny partner Programu będzie miał zapewniony dostęp do informacji na temat realizacji założeń programu oraz szansę uczestniczenia w działaniach edukacyjno - szkoleniowych, z których dowie się w jaki sposób zgłaszać zadania.

15.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza spójność przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych we wcześniejszych okresach programowania, z celami, kierunkami i przedsięwzięciami podejmowanymi w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Gmina Jaśliska funkcjonuje jako jednostka gminna od 2010 r., w poprzednim okresie programowania nie wystąpiła o udzielenie wsparcia finansowego w ramach polityki spójności Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego w latach 2007-2013. Pomimo tego, przedsięwzięcia w poprzednich okresach odnajdują swoją ciągłość w niniejszym dokumencie. Do 2010 r. Gmina Jaśliska należała do Gminy Dukla i realizowała Strategię Rozwoju Gminy Dukla na lata 2007-2010. W związku z tym dokumentem, rewitalizacja Jaślisk jest kontynuacją działań określonych w poprzednim okresie programowania co przedstawiono w tabeli 42.

Tabela 42 Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 ze Strategią Rozwoju Gminy Dukla na lata 2007-2010

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2007-2010	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023
Obszar strategiczny nr I - Infrastruktura techniczna Cel operacyjny I.1 - Dostosowanie stanu dróg gminnych do potrzeb ruchu drogowego Działanie I.1.1 Odbudowa infrastruktury drogowej w Gminie Dukla Działanie I.1.2 Poprawa bezpieczeństwa na drogach	Projekt 8. Udział w modernizacji drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha Projekt 9. Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku
Obszar strategiczny nr I - Infrastruktura techniczna Cel operacyjny I.2 - Poprawa stanu środowiska naturalnego Działanie I.2.1 Rozwój sieci kanalizacyjnej Działanie I.2.2 Rozwój sieci wodociągowej	Projekt 6. Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach Projekt 7. Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa

<p>Obszar strategiczny nr I - Infrastruktura techniczna Cel operacyjny I.3 - Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju aktywności gospodarczej na terenie gminy</p>	<p>Projekt 1. Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze Projekt 4. Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w gminie Jaśliska Projekt 5. Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturalne Projekt 11. Adaptacja zabytkowych piwnic Jaśliskach do działalności gospodarczej</p>
<p>Obszar strategiczny nr II - Społeczeństwo Cel operacyjny II. 1 Podniesienie jakości usług edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i zdrowotnych Działanie II.1.1 Edukacja Działanie II.1.2 Kultura</p>	<p>Projekt 1. Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze Projekt 5. Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturalne. Projekt 10. Modernizacja budynku ZSP w Jaśliskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego Projekt 11. Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej</p>
<p>Obszar strategiczny nr II - Społeczeństwo Cel operacyjny II.2 - Poprawa warunków socjalno-bytowych Działanie II.2.2 Walka z patologiami społecznymi</p>	<p>Projekt 2. Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach Projekt 3. Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach</p>
<p>Obszar strategiczny nr III - Aktywność gospodarcza Cel operacyjny III.1 Wykorzystanie walorów gminy w celu pobudzenia aktywności gospodarczej mieszkańców oraz zróżnicowania profilu działalności gospodarczej gminy</p>	<p>Projekt 4. Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w gminie Jaśliska</p>

Działanie III.1.1 Nakłady inwestycyjne związane z turystyką i wypoczynkiem

Projekt 6. Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach
 Projekt 11. Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej

Niniejszy dokument jest komplementarny pod względem ciągłości celów, a planowane przedsięwzięcia będą kontynuacją tych realizowanych w poprzednim okresie. Obecne przedsięwzięcia zaproponowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 są komplementarne z działaniami, jakie we wcześniejszych latach podejmowała Gmina. Projekt „Śpiewająca Polska” jest komplementarny z działaniami mającymi na celu wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy takimi jak projekt 2 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach, Projekt 1 Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze czy Projekt 11 Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej. Działania te mają też na celu wzmocnienie funkcji kulturowej Gminy jak i podniesienie jakości życia mieszkańców oraz ich zintegrowanie poprzez wspólne uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych. Również rewitalizacja rynku przyczyni się do wzmocnienia funkcji kulturalnych, co z kolei jest komplementarne z wcześniejszymi działaniami prowadzonymi przez Gminę tj. Zakup mobilnej sceny oraz wyposażenia służącego do organizacji plenerowych imprez przez Gminę Jaśliska.

Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez doposażenie pomieszczenia kuchennego w Domu Ludowym w PJ, pełniącego funkcję świetlicy wiejskiej oraz zorganizowanie warsztatów kulinarnych – działanie to doskonale współgra z tymi, które zostały zaproponowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jaśliska. Komplementarność ta polega m.in. na wspólnych celach przedsięwzięć takich jak integracja lokalnej społeczności oraz wzrost ich aktywności zarówno w życiu społecznym jak i zawodowym.

Również przedsięwzięcia infrastrukturalne tj. Udział w remoncie i przebudowie - drogi powiatowej, Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku są komplementarne z wcześniejszymi przedsięwzięciami. Wszystkie te działania, zarówno te zrealizowane jak i planowane mają na celu poprawić dostępność przestrzenną oraz polepszyć i dostosować infrastrukturę techniczną do potrzeb ludności.

Projekt 7 - Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa- działanie to ma związek z wcześniejszymi podejmowanymi na terenie gminy przedsięwzięciami takimi jak Budowa oczyszczalni ścieków dla Gminy Jaśliska. Mają one na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz w sposób bezpośredni oddziałują na sferę środowiskową.

Podsumowując, wszystkie projekty zaproponowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 są komplementarne ze wcześniejszymi działaniami Gminy oraz są ich kontynuacją. Dzięki czemu dojdzie do efektu synergii w działaniach, co z kolei przyczyni się do zwiększenia ich pozytywnych efektów, których skutki będą długofalowo oddziaływać na mieszkańców oraz przyszłe pokolenia. Poniższa tabela przedstawia wybrane projekty i przedsięwzięcia realizowane przez Gminę Jaśliska.

Tabela 43. Projekty i przedsięwzięcia realizowane do tej pory przez Gminę Jaśliska

Tytuł projektu (zakres)	Rok	Źródło dofinansowania
Indywidualizacja nauczania w klasach I-III SP	2011-2013	POKL
Przedszkole w szkole	2014	POKL

modernizacja drogi polnej do gruntów rolnych w obrębie PJ i WN	2011	Województwo Podkarpackie
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębie PJ dz. O nr ewid. 4090,3953,4275	2012	Województwo Podkarpackie
Pomoc finansowa na realizację programu "Bezpieczne boiska Podkarpacia w 2012 r"	2012	Województwo Podkarpackie
I etap modernizacji i remontu wewnątrz świetlicy wiejskiej w Szklarach	2013	Województwo Podkarpackie
Remont wewnątrz świetlicy wiejskiej w Szklarach	2015	Województwo Podkarpackie
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębach J, PJ	2015	Województwo Podkarpackie
Śpiewająca polska	2011	Narodowe Centrum Kultury
Remont drogi gminnej dojazdowej w Posadzie Jaśliskiej k/Farbańca	2011	Wojewoda Podkarpacki
Remont drogi k/Kółka nr 3492 w PJ i Remont drogi na wierzch górę k. Madeja i Wasiurdziaka nr 2760 w PJ	2011	Wojewoda Podkarpacki
Odbudowa drogi gminnej pod las dz. Nr ew. 320/1 wraz z odbudową mostu w miejscowości Daliowa	2013	Wojewoda Podkarpacki
Remont mostu w miejscowości Jaśliska	2014	Wojewoda Podkarpacki
Przebudowa drogi gminnej "do Biłasa" w miejscowości PJ oraz remont mostu "koło Farbańca" w miejscowości PJ	2014	Wojewoda Podkarpacki
Przebudowa drogi w miejscowości Jaśliska oraz remont mostu w PJ	2015	Wojewoda Podkarpacki
Przebudowa drogi w miejscowości Posada Jaśliska	2015	Wojewoda Podkarpacki
Budowa oczyszczalni ścieków oraz remont kanalizacji sanitarnej na osiedlu byłego PGR w Szklarach, przebudowa wewnętrznych dróg osiedlowych oznaczonych jako działki nr 125/16 i nr 4/39 oraz przebudowa drogi do oczyszczalni ścieków oznaczonej jako działka nr 13/29 na osiedlu byłego PGR w Szklarach	2011	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Rzeszowie
Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej na docinku oczyszczalni ścieków dla działki nr 13/13 na osiedlu mieszkaniowym byłego PGR w Szklarach	2013	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Rzeszowie
Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Szklary obsługującej osiedle mieszkaniowe byłego PGR w Szklarach	2012	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Rzeszowie
Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie Gminy Jaśliska - etap I	2011	WFOŚiGW w Rzeszowie
Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jaśliska	2011	WFOŚiGW w Rzeszowie
Uzupełnienie podstawowego wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej w Jaśliskach i Posadzie Jaśliskiej	2012	WFOŚiGW w Rzeszowie
Odbudowa ujęcia wody powierzchniowej na potoku Hyżne w miejscowości Szklary	2012	WFOŚiGW w Rzeszowie
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębie PJ, J, WN	2013	WFOŚiGW w Rzeszowie
Uzupełnienie podstawowego wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej w Jaśliskach i Posadzie Jaśliskiej		WFOŚiGW w Rzeszowie
Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jaśliska	2013	WFOŚiGW w Rzeszowie
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębie PJ i WN	2014	WFOŚiGW w Rzeszowie
Zakup motopompy dla OSP w PJ	2014	WFOŚiGW w Rzeszowie
Uzupełnienie podstawowego wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej w Jaśliskach i Posadzie Jaśliskiej	2014	WFOŚiGW w Rzeszowie
Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jaśliska	2015	WFOŚiGW w Rzeszowie
Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w PJ	2015	WFOŚiGW w Rzeszowie
Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości PJ	2013	PROW 2007-2013
Budowa chodnika w miejscowości J i PJ	2013	PROW 2007-2013
Zapewnienie podstawowego systemu zbiórki i wywozu odpadów komunalnych na terenie Gminy Jaśliska	2012	PROW 2007-2013
Budowa i wyposażenie placu zabaw dla dzieci w Gminie Jaśliska	2012	PROW 2007-2013
Budowa oczyszczalni ścieków dla Gminy Jaśliska	2013	PROW 2007-2013

Remont połączony z modernizacją istniejącej świetlicy wiejskiej w Daliowej	2013	PROW 2007-2013
Przygotowanie i wydanie publikacji informacyjno-promocyjnej dot. Gminy Jaśliska	2013	PROW 2007-2013
Przygotowanie i wydanie publikacji informacyjno-promocyjnej dot. Gminy Jaśliska	2013	PROW 2007-2013
Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez wyposażenie pomieszczenia kuchennego w Domu Ludowym w PJ, pełniącego funkcję świetlicy wiejskiej oraz zorganizowanie warsztatów kulinarnych	2013	PROW 2007-2013
Przebudowa domów ludowych wraz z utwardzeniem powierzchni gruntów przyległych w PJ i WN oraz budowa placu zabaw w PJ	2013	PROW 2007-2013
Budowa oświetlenia drogowego w PJ i J	2013	PROW 2007-2013
Budowa chodnika w miejscowości PJ	2013	PROW 2007-2013
Budowa mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii w Gminie Jaśliska	-	PROW 2007-2013
Budowa trybuny z zapleczem przebieralniowo-sanitarnym przy boisku piłkarskim przy SPiG w Jaśliskach	2012	Minister sportu i turystyki - FRKF
Budowa zadaszenia nad trybunami wraz z zapleczem socjalno-higienicznym i budowa ogrodzenia boiska przy ZSP w Jaśliskach	2013	Minister sportu i turystyki - FRKF
Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu Moje Boisko - Orlik 2012	2012	Minister sportu i turystyki - środki budżetu państwa
Zakup mobilnej sceny oraz wyposażenia służącego do organizacji plenerowych imprez przez Gminę Jaśliska	2013	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego - FPK
Opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Jaśliska	2014	POIS 2007-2013
PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej	2013-2015	RPO 2007 - 2013

15.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji została zapewniona poprzez łączenie różnych źródeł finansowania: środków publicznych oraz prywatnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, jakie zostały zaplanowane, przedstawiono wraz z możliwymi źródłami finansowania w tabeli 41. Zgodnie z założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji została przewidziana możliwość wykorzystania funduszy: publicznych wspólnotowych Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności, w ramach RPO WP oraz publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in.: wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, zabytków, mieszkalnictwa itd.). Przy pozyskaniu środków finansowych na realizację ujętych w programie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyklucza się możliwość ich podwójnego finansowania. Gmina głównie zakłada wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Ważne jest również zaangażowanie środków prywatnych, które pozwolą na wzrost efektywności zaangażowanych środków

publicznych. W trakcie trwania Programu, zakłada się również prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, Gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starać się pozyskać Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z różnymi podmiotami. Tabela 44. przedstawia komplementarność projektów podstawowych EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020 i projektów podstawowych EFS.

Tabela 44. Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020 i projektów EFS

Przedsięwzięcie z EFRR planowane do finansowania w ramach działania 6.3 (albo 6.5) RPO WP 2014-2020	Projekt(y) planowane do finansowania z EFS
Tytuł projektu: Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze	Tytuł projektu/projektów wraz z podaniem źródła finansowania (Program, Działanie)
Wskazanie miejsca realizacji na obszarze rewitalizowanym Jaśliska – rynek	Projekt 2 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach (RPO WP Działanie 9.5) Projekt 3 Poprawa dostępu usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach (RPO WP Działanie 8.4)
Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej	
<p>Kompleksowo zaplanowane projekty przewidziane do zrealizowania w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Jaśliska będą w znaczący sposób oddziaływać na pobudzenie pozytywnych zmian w sferze społecznej gminy Jaśliska, a szczególnie w obrębie obszaru rewitalizacji, czyli na terenie Jaślisk, Daliowej i miejscowości Posada Jaśliska.</p> <p>Projekt 2. „Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach” jest kierowany do ogółu ludności gminy i odpowiada na sytuację kryzysową związaną z bezrobociem występującym w tym rejonie. Podnoszenie kwalifikacji oraz zdobywanie nowych umiejętności związanych np. z przebranżowieniem będzie miało znaczny wpływ na zmniejszenie stopy bezrobocia na terenie obszaru rewitalizacji i na obszarze całej gminy. Ponadto zajęcia dodatkowe będą miały pozytywny wpływ na zwiększenie integracji pośród mieszkańców gminy, co łączy się z walką z wykluczeniem społecznym, jak również z podniesieniem poziomu przywiązania do miejsca zamieszkania. Zwiększenie aktywności mieszkańców w sferze zawodowej będzie miało wpływ na rozwój lokalnej gospodarki, a co za tym idzie na zwiększenie atrakcyjności obszaru gminy, nie tylko pod względem mieszkalnictwa czy turystyki, ale również pod kątem inwestorów zewnętrznych.</p> <p>Projekt 3. „Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach” odpowiada na problemy społeczne wykryte na obszarze rewitalizacji. Głównie ma on na celu walkę z wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa wśród mieszkańców gminy Jaśliska, poprzez wsparcie rodzin w zakresie wychowywania i kształtowanie osób młodych, które są przyszłością gminy. Obydwa te problemy zostały wykryte na etapie diagnozy sytuacji w gminie. Nasilenie ich na terenie obszaru rewitalizacji sprawiła, że postanowiono podjąć działania mające na celu walkę właśnie z kryzysem występującym w tym zakresie.</p> <p>Członkostwo w kołach zainteresowań i klubach sprawi, że osoby najmłodsze będą mogły poznać nowe ciekawe obszary aktywności, które w przyszłości mogą przerodzić się w prawdziwą pasję i uwarunkować kierunek rozwoju tych osób. Warto wspomnieć, że członkostwo w tego typu zajęciach dodatkowych nie tylko pozwala na rozwój intelektualny i fizyczny (w zależności od profilu zajęć), ale również uczy młode osoby pracy zespołowej, odpowiedzialności za swoje działania, zasady przyczyny i skutku, otwartości, kreatywności i wielu innych przydatnych w życiu dorosłym umiejętności miękkich. Kolejną wartością wynikającą z tego typu działalności jest poczucie przynależności, które w dzisiejszych czasach cyfryzacji jest tak ważne dla osób młodych.</p> <p>Inną formą aktywności proponowaną w ramach projektu są zajęcia z zakresu przedsiębiorczości, inicjatywności czy świadomości i ekspresji kulturalnej, które zaliczają się do podstawowych kompetencji kluczowych. Umiejętności te pomogą walczyć z kryzysem gospodarczym obecnym na terenie gminy Jaśliska, bowiem kluczem do rozwoju jest nie tylko odpowiednie ukierunkowanie obywateli, ale również pokazanie im jak nabyte kompetencje wykorzystać w tworzeniu własnych działalności gospodarczych i w szeroko rozumianym życiu zawodowym, co przełoży się na podniesienie atrakcyjności gminy oraz rozwoju lokalnej gospodarki i turystyki. Żaden projekt ukierunkowany na rozwój obywateli nie może zostać przeprowadzony bez odpowiedniej infrastruktury. Projektem umożliwiającym wcielenie w życie projektów 2 i 3 jest projekt 1 „Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze”. W związku z powyższym projekt 1. odpowiada na wszystkie wyżej wymienione sytuacje kryzysowe w gminie. Ponadto oprócz działań w zakresie infrastruktury w ramach projektu pierwszego planuje się również przeprowadzenie szkoleń, które w jeszcze większym stopniu pomogą osobom bezrobotnym przekwalifikowanie i odnalezienie odpowiedniego dla siebie zawodu. Dodatkowo projekt pierwszy odpowiada na kryzys wykryty w sferze</p>	

przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej poprzez uporządkowanie terenu, zwiększenie jego atrakcyjności oraz przystępności. W ramach walki z kryzysem w tym zakresie powstaną nowe miejsca związane z kulturą, wypoczynkiem, rekreacją, turystyką i edukacją. Natomiast w sferze środowiskowej poprzez poprawę efektywności energetycznej budynku „Starej Szkoły”, która zostanie przekształcona w Centrum Edukacyjno-Wystawiennicze w Jaśliskach.

Problemy gminy Jaśliska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej generują problemy w sferze gospodarczej, a mianowicie brak możliwości lub duże ograniczenia w podjęciu pracy, czy też założeniu własnej działalności gospodarczej z uwagi na brak odpowiednio przystosowanej pod ten cel infrastruktury. Niski poziom i jakość życia prowadzi do migracji ludzi młodych, wzrostu bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców. Obszar ze względu na swoje położenie względem większych ośrodków miejskich narażony jest na wykluczenie kulturalno-rozrywkowe, w przypadku, gdy usług tych brakuje również na poziomie lokalnym, może pojawić się wykluczenie społeczne i wzrost zachowań patologicznych. Obszar w sferze społecznej charakteryzuje się wysokim bezrobociem, wysokim udziałem osób korzystających ze świadczeń socjalnych, wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym oraz stosunkowo wysoką liczbą popełnianych czynów zabronionych. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie fundamentem działań naprawczych w gminie Jaśliska, działania inwestycyjne pozwolą podejmować kolejne kroki skierowane na rozwój kulturalny, edukacyjny i gospodarczy obszaru. Rynek w Jaśliskach stanowi centrum dla mieszkańców najgęściej zaludnionego terenu. Dlatego przedsięwzięcie zrealizowane właśnie w tym miejscu miałyby wpływ na największą liczbę ludności, w tym na ludność zamieszkującą obszar rewitalizacji.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji

Cele przewodnie, jakie zostały obrane w Gminny Programie Rewitalizacji są przede wszystkim ukierunkowane na poprawę sytuacji w sferze społecznej gminy. Głównie skupiono się tu na wzmocnieniu integracji aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców gminy (Cel 1). Projekty, które w bezpośredni sposób umożliwią zrealizowanie wyznaczonego strategicznego celu 1 to projekt 2 i projekt 3. Działania planowane w ramach wspomnianych projektów pomogą odnowić więzi społeczne oraz umożliwią aktywną integrację mieszkańców poprzez udział w szeroko planowanych zajęciach dodatkowych. Organizacja kół zainteresowań, kursów i szkoleń zawodowych oraz turystyczno-kulturalnych podniesie, jakoś działań edukacyjnych w zakresie lokalnej kultury i dziedzictwa oraz poprawi dostępność do edukacji na odpowiednim poziomie w innych zakresach. Dodatkowo dzięki działaniom podjętym w ramach projektów ułatwiony zostanie proces wychowawczy młodzieży i dzieci, rodzice otrzymają pomoc w tym zakresie poprzez organizację czasu wolnego młodzieży jak i profesjonalne poradnictwo w kwestiach wychowawczo-opiekuńczych. Realizacja projektu Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze jest niezbędna dla realizacji założonych celów Programu Rewitalizacji. Głównym celem, w jaki wpisuje się to przedsięwzięcie jest cel strategiczny 2 - wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji, gdzie cele szczegółowe odnoszą się do poprawy stanu zagospodarowania centralnej części miejscowości Jaśliska, rozwoju infrastruktury kulturalnej oraz rekreacyjnej i turystycznej. Działania te w dłuższej perspektywie mają na celu dążenie do stworzenia dogodnych warunków infrastrukturalnych dla zabudowy działalności gospodarczej, ale także działalności edukacyjnej w zakresie lokalnej kultury czy rozwoju aktywności obszaru na podstawie zasobów naturalnych. Aby umożliwić zrealizowanie wszystkich 3 postawionych celów strategicznych, które zostały założone w niniejszym opracowaniu, konieczne jest wykonanie wszystkich podstawowych projektów rewitalizacyjnych, głównie z uwagi na bezpośrednie powiązanie projektów miękkich (2 i 3) z projektem infrastrukturalnym (1).

Wszystkie te działania odpowiedzą na kryzys związany ze sferą gospodarczą gminy i umożliwią mieszkańcom podjęcie pracy w nowopowstałych działalnościach gospodarczych czy w zaplanowanym do otwarcia Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym. Dodatkowo działania te wzmocnią więzi międzyludzkie oraz przywiązanie do miejsca zamieszkania lokalnej ludności, co zmniejszy migracje osób młodych do większych miast o aktualnie atrakcyjniejszym profilu.

Opis komplementarności projektów

Projekty planowane do realizacji w obrębie rynku w Jaśliskach są spójne wzajemnie pod względem przestrzennym i problemowym. Mają za zadanie niwelację problemów przede wszystkim społecznych, jednak w pierwszej kolejności poprzez podjęcie działań inwestycyjnych. Planowana modernizacja budynku "Starej Szkoły" znajdującego się na terenie rynku w Jaśliskach i przystosowanie go do pełnienia nowych funkcji Centrum Edukacyjno-Wystawienniczego oraz Gminnego Ośrodka Kultury, odpowiada na zapotrzebowanie przestrzenne projektu 2 i 3. W nowoutworzonym Centrum Edukacyjno-Wychowawczym prowadzone będą kursy zawodowe podnoszące kwalifikacje mieszkańców gminy i zwiększające ich konkurencyjność na rynku pracy. Na terenie centrum przewiduje się również prowadzenie kół zainteresowań, świetlic, klubów oraz ognisk wychowawczych. Organizowanie będą tu zajęcia wychowawcze, animacyjne i in.. W związku z aktualnym

brakiem odpowiedniej przestrzeni, którą można by wykorzystać na wcześniej wymienione cele, stwierdza się, że działania te są komplementarne z projektem 1 i nie mogą zostać zrealizowane bez jego ukończenia.

16. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Zastosowanie systemu monitorowania etapów realizacji procesu rewitalizacji jest niezbędne do jego prawidłowego przeprowadzenia. Nadzór będzie polegać głównie na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizacji ustalonych projektów. Analiza pozwoli na wczesne wykrywanie niezgodności, a tym samym przyczyni się do ich wczesnego rozwiązywania i zapobiegania powstawaniu kolejnych. Wyróżniono formy monitorowania:

- bieżąca inspekcja aktualnych inwestycji, gromadzenie informacji dotyczących postępów w ich realizacji, a także zapewnienie zgodności z założeniami i harmonogramem,
- kontrola finansowania projektów oraz trwałości planowanych rezultatów.

Poszczególne przedsięwzięcia będą objęte jednakowym systemem ewaluacji, odpowiedzialni za to będą pracownicy Urzędu Gminy, zajmujący się sprawami rewitalizacji. Dokonywać oni będą ewaluacji poszczególnych przedsięwzięć. Na tym etapie zastosowane zostaną następujące mechanizmy włączenia interesariuszy: aktywność pracowników Urzędu Gminy zajmujących się sprawami rewitalizacji oraz działania związane z informowaniem mieszkańców o przebiegu realizacji Programu i jego wynikach.

Szczególna rola w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych projektów.

Na poziomie monitorowania GPR głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Komitet Rewitalizacji, a w odniesieniu do osiągnięcia celów operacyjnych rewitalizacji Rada Gminy Jaślicka i Wójt Gminy Jaślicka. Rola Komitetu Rewitalizacji obejmować będzie jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Komitet wspierać będą wyznaczeni przez Wójta Gminy Jaślicka pracownicy Urzędu Gminy Jaślicka.

Po zakończeniu realizacji Gminnego Programu rewitalizacji zostanie przeprowadzona ewaluacja całościowa, która posłuży rozliczeniu wyników prac związanych z Programem. Formą oceny efektów realizacji projektów będzie wypełniona karta oceny realizacji przedsięwzięcia, porównania wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi. Wynikiem oceny będzie raport końcowy z realizacji Programu, umieszczony na stronie internetowej Gminy i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Jaślicka. Za zarządzanie realizacją Programu oraz koordynację działalności związanej z rewitalizacją, osobą odpowiedzialną będzie

Sekretarz Gminy Jaśliska. Osoba ta będzie dokonywała ewaluacji poszczególnych przedsięwzięć uwzględniając następujące kryteria:

Tabela 45. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia

Ocena przedsięwzięcia	Tak	Nie
Trafność interwencji - czy cele interwencji były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?		
Skuteczność - czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć		
Uzyskania wskaźników - czy uzyskano planowane wskaźniki rewitalizacji:		
~ czy planowane wskaźniki korelują ze stwierdzonymi problemami na obszarze rewitalizacji		
~ czy uzyskano planowane produkty danego przedsięwzięcia		
~ czy uzyskano planowane rezultaty danego przedsięwzięcia		
~ czy planowane wskaźniki odzwierciedlają poprawę stwierdzonej sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji		
Użyteczność - czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów		
Trwałość - czy osiągnięte efekty przedsięwzięcia mają trwały charakter		

Monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami zajmować się będzie Komitet Rewitalizacji.

Monitoring polegać będzie na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu danych ilościowych na temat wdrażanych projektów oraz założonych celów rewitalizacji.

Wprowadzenie systemu monitoringu i powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować problem dezaktualizacji założeń GPR. Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz poprawę jakości, skuteczności i spójności GPR. Jej zadaniem jest zweryfikowanie, czy w wyniku podejmowanych działań osiągnięto oczekiwane rezultaty, które mają wpłynąć na osiągnięcie celów postawionych w Programie. W ramach realizacji Programu corocznie sporządzane będą sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023) Gminny Program Rewitalizacji podlega aktualizacji i stopnia realizacji, dokonanej przez Wójta Gminy Jaśliska, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w GPR.

Za ocenę stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będą pracownicy Urzędu Gminy Jaśliska, wskazani przez Wójta.

Tym samym ocena Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowana została w IV kwartał 2021 r. Ocena sporządzona przez Wójta Gminy Jaślicka podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Urzędu Gminy Jaślicka w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 22 ust. 21).

W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga aktualizacji Wójt Gminy Jaślicka wystąpi do Rady Gminy Jaślicka z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku dołączając opinię Komitetu Rewitalizacji (art. 22 ust. 3).

Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji nastąpi w trybie, w jakim był on uchwalany (art. 23 ust. 1).

Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji nie będzie wymagała uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:

- nie będzie dotyczyć podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazanych w art. 15 ust. 1 pkt 5, lit. a (art. 23 ust. 2 pkt 1),
- nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji (art. 23 ust. 2 pkt 2).

Zgodnie z art. 24 koszty sporządzenia oraz zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji pokrywane są z budżetu Gminy.

W 2023 r. zostanie opracowane sprawozdanie końcowe z realizacji całego programu. Celem tej oceny będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia Programu, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania odnośnie dalszych kierunków polityki rozwoju gminy, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Programu.

Za organizację procesu ewaluacji końcowej odpowiadać będą wyznaczeni przez Wójta Gminy Jaślicka pracownicy Urzędu Gminy Jaślicka oraz Rady Gminy Jaślicka, jako organ przyjmujący wyniki oceny.

Raport z realizacji Programu powinien zostać upubliczniony i opublikowany na stronie internetowej Urzędu Gminy Jaślicka oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Monitoring oraz ocena wykonania Programu nastąpi na podstawie wartości wskaźników produktu i rezultatu. Dane zostaną pozyskane od wnioskodawców przedsięwzięcia, a przede wszystkim z Urzędu Gminy Jaślicka, gdzie wyznaczeni pracownicy będą corocznie pozyskiwać i gromadzić dane. Źródło danych dla działań inwestycyjnych stanowić będzie protokoły końcowego odbioru robót budowlanych, natomiast działań społecznych - listy obecności

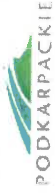
prorowadzone podczas organizowanych spotkań i warsztatów. Ponadto dane dotyczące konsultacji oraz prac społecznych, zostaną pozyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ocena wskaźników będzie polegać na porównaniu wartości przed przeprowadzeniem procesu rewitalizacji oraz uzyskanych po jego zakończeniu.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 46. Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu do oceny i monitoringu

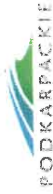
Założenia GPR - cele strategiczne	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Źródło danych	Wartość bazowa		Wartość docelowa
Wskaźniki oddziaływania						
Cel 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	os.	Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie	obszary Jaśliśka: 10,47 Daliowa: 13,17 Posada Jaśliśka: 8,81	10,09	poniżej wartości bazowej
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	os.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśliśkach	obszary Jaśliśka: 5,22 Daliowa: 7,19 Posada Jaśliśka: 4,20	5,03	poniżej wartości bazowej
	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców	szt.	Powiatowa Komenda Policji w Krośnie	obszary Jaśliśka: 2,61 Daliowa: 1,80 Posada Jaśliśka: 1,32	1,78	poniżej wartości bazowej
Cel 2. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	org.	baza NGO	obszary Jaśliśka: 1,09 Daliowa: 0,36 Posada Jaśliśka: 0,12	0,45	powyżej wartości bazowej
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2014 r.	szt.	Urząd Gminy w Jaśliśkach	obszary Jaśliśka: 0,43 Daliowa: 0,36 Posada Jaśliśka: 0,48	0,45	powyżej wartości bazowej
		szt.	Urząd Gminy w Jaśliśkach	obszary Jaśliśka: - Daliowa: -	-	powyżej 4

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

PODKARPACIE

Unia Europejska
Fundusz Społeczności

Cel 3. Poprawa i dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb ludności	Liczba zmodernizowanych budynków dostosowanych do potrzeb instytucji publicznych i społecznych	%	Urząd Gminy w Jasłiskach	Obszar rewitalizacji	Posada Jasłiska: -
				Gmina: -	Jasłiska: 0,00
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej			obszary	Daliowa: 0,00
				Obszar rewitalizacji	Posada Jasłiska: 0,00
				Gmina: 5,48	0,00
					> 30%

Wskaźniki produktu - przedsięwzięcia podstawowe					
liczba obiektów zmodernizowanych	szt.	wnioskodawca	0	-	8
liczba obiektów przystosowanych do osób niepełnosprawnych	szt.	wnioskodawca	0	-	1
liczba nowopowstałych miejsc postojowych	szt.	wnioskodawca	0	-	10
długość nowopowstałej sieci kanalizacyjnej	km	wnioskodawca	0	-	10
liczba nowych obiektów noclegowych	szt.	wnioskodawca	0	-	3
liczba punktów informacji turystycznej	szt.	wnioskodawca	0	-	2
powierzchnia pomieszczeń ekspozycyjnych	m ²	wnioskodawca	0	-	100
liczba obiektów widowiskowych	szt.	wnioskodawca	0	-	2
liczba wyremontowanych kompleksów zabytkowych piwnic	szt.	wnioskodawca	0	-	1
liczba nowopowstałych obiektów turystyki aktywnej	szt.	wnioskodawca	0	-	1
liczba obiektów przystosowanych do zajęć dla seniorów	szt.	wnioskodawca	0	-	1
długość zmodernizowanej drogi	m	wnioskodawca	0	-	50
liczba nowych placów zabaw	szt.	wnioskodawca	0	-	1
liczba sal wyposażonych na potrzeby zajęć pozalekcyjnych	szt.	wnioskodawca	0	-	1
Wskaźniki rezultatu - przedsięwzięcia podstawowe					
liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem	os./rok	wnioskodawca	0	-	3000
liczba osób korzystających z warsztatów	os./rok	wnioskodawca	0	-	800
liczba organizowanych spotkań/warsztatów	szt./rok	wnioskodawca	0	-	22
liczba osób korzystających z sali widowiskowej	os./rok	wnioskodawca	0	-	1200
liczba nowoutworzonych etatów pracy	szt.	wnioskodawca	0	-	27
liczba nowopowstałych miejsc noclegowych	szt.	wnioskodawca	0	-	30
liczba seniorów korzystających z zajęć	os./rok	wnioskodawca	0	-	15
liczba dzieci w wieku 2-6 lat korzystających z przedszkola	os./rok	wnioskodawca	0	-	12
liczba dzieci korzystających ze stworzonego obiektu	os./rok	wnioskodawca	0	-	15

17. Ocena Oddziaływania na Środowisko

Zgodnie z zasadami zawartymi w *Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania. W wyniku uzyskanych opinii odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaślika na lata 2016-2023.

W tej sprawie wydane zostały następujące dokumenty:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 19 kwietnia 2017 r. znak WOOŚ.410.1.94.2017.BK.2 uzgodnił iż dla dokumentu Gminnego Programu rewitalizacji Gminy Jaślika na lata 2016-2023, nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 47 i art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zakres i charakter działań rewitalizacyjnych przewidzianych do wykonania w ramach Programu nie wymuszają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie – zgodnie z pismem z dnia 06.04.2017 r. znak SNZ.9020.1.90.2017.RD stwierdził iż dokument Gminnego Programu Rewitalizacji nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Tym samym nie wymaga przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

18. Zmiany w uchwałach

18.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21. ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie Kodeksu Cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji gminy Jaślicka na lata 2016-2023 nie wymusza zmian w wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Jaślicka na lata 2016-2021 przyjętym uchwałą nr XIX/104/16 Rady Gminy Jaślicka z dnia 29 lutego 2016 r.

18.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3

Komitet Rewitalizacji, to ciało doradczo-opiniotwórcze, przewidziane w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jako podmiot wspierający Wójta Gminy w podejmowaniu decyzji i wydawaniu opinii o działaniach rewitalizacyjnych. Komitet ds. Rewitalizacji, zgodnie z prawodawstwem, został powołany w drodze uchwały przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Uchwała w sprawie określenia zasad powoływania i działania Komitetu Rewitalizacji i ustanowienia jego Regulaminu, podlegała konsultacjom społecznym. Wójt Gminy Jaślicka wydał zarządzenie w sprawie podania do publicznej wiadomości informacji o ich przebiegu. Uchwała nr XXXV/211/17 z dnia 10 marca 2017 r. Rady Gminy Jaślicka w sprawie określenia zasad powoływania, zasad działania Komitetu Rewitalizacji i ustanowienia jego Regulaminu, weszła w życie z dniem podjęcia i została podana do publicznej wiadomości. W wyniku przeprowadzonego naboru do składu Komitetu Rewitalizacji przyjęto deklarację sześciu członków:

- Piotr Urban – przedstawiciel: Urzędu Gminy Jaślicka (Sekretarz Gminy) i przedstawiciel organizacji pozarządowych (prezes Stowarzyszenia Na Trakcie Węgierskim, prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Jaślickach),
- Kamila Kuchta – przedstawicielka: jednostki organizacyjnej gminy (Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaślickach),
- Jacek Gutowski – przedstawiciel: środowisk naukowych (dr nauk przyrodniczych), organizacji pozarządowych (członek Stowarzyszenia Na Styku Kultur), gospodarstw agroturystycznych (prowadzi gospodarstwo Gutkowa Koliba),

- Marek Kubin – przedstawiciel: organizacji pozarządowych (prezes Fundacji Pomosty Karpat) i przedstawiciel środowisk naukowych (wieloletni pracownik naukowy w USA),
- Jan Farbaniec - sołtys sołectwa Jaśliska,
- Stanisław Lorenc – przedstawiciel: gospodarstwa agroturystycznego Zaścianek oraz organizacji pozarządowych (członek zarządu Stowarzyszenia Rozwoju Jaślik i Okolic.

Gminny Program Rewitalizacji gminy Jaśliska nie wprowadza zmian w wyżej wymienionej uchwale.

18.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska, nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, jednakże Gmina zastrzega sobie możliwość jej powołania, zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 9 października o rewitalizacji.

18.4. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji gminy Jaśliska na lata 2016-2023, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jaśliska.

18.5. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednakże gmina zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian, w razie zmian/aktualizacji w dokumencie GPR.

Spis rycin

Rycina 1. Powiat krośnieński na tle województwa podkarpackiego i Gmina Jaślicka na tle powiatu ..	15
Rycina 2. Podział Gminy Jaślicka na miejscowości.....	16
Rycina 3. Gmina Jaślicka z podziałem na obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	94

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz opinii uzyskanych do projektu GPR Gminy Jaślicka	12
Tabela 2. Miejscowości Gminy Jaślicka wraz z powierzchnią, liczbą ludności i gęstością zaludnienia	17
Tabela 3. Lista zebranych wskaźników wraz z wartością dla Gminy Jaślicka.....	22
Tabela 4. Wskaźniki jakimi posłużono się do analizy sytuacji w Gminie Jaślicka w poszczególnych sferach	23
Tabela 5. Liczba ludności w Gminie.....	26
Tabela 6. Finanse publiczne w Gminie Jaślicka w latach 2011-2014	41
Tabela 7. Wydatki budżetu Gminy Jaślicka w 2014 r.	42
Tabela 8. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w Gminie Jaślicka	44
Tabela 9. Ocena jakości powietrza w strefie podkarpackiej	46
Tabela 10. Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie Gminy Jaślicka w 2015 r.	48
Tabela 11. Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych.....	69
Tabela 12. Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć społecznych	70
Tabela 13. Zestawienie wyników wskaźników – sfera społeczna.....	79
Tabela 14. Zestawienie wyników wskaźników – sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i gospodarcza.....	80
Tabela 15. Zestawienie wyników wskaźników po normalizacji– sfera społeczna.....	81
Tabela 16. Zestawienie wyników wskaźników po normalizacji – sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i gospodarcza.....	82
Tabela 17. Zestawienie syntetycznych wskaźników	83
Tabela 18. Wyniki delimitacji dla Gminy Jaślicka – wyznaczenie obszarów zdegradowanych.....	84
Tabela 19. Zestawienie liczby ludności i powierzchni obszarów zdegradowanych.....	84
Tabela 20. Zestawienie wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego do wybranych wskaźników oraz źródła pozyskania danych dla Gminy Jaślicka	85
Tabela 21. Zestawienie wybranych wskaźników spełniających warunki dla obszaru rewitalizacji i województwa podkarpackiego	87
Tabela 22. Zestawienie liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji.....	89
Tabela 23. Zestawienie wybranych wskaźników dla obszaru rewitalizacji oraz średniej dla Gminy Jaślicka i województwa podkarpackiego (dane 2014).....	93
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji	99
Tabela 25. Zestawienie wartości wskaźnikowych dla obszarów rewitalizacji.....	101
Tabela 26. Cele, kierunki działań i odpowiadające im projekty	107
Tabela 27. Spis przedsięwzięć planowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	108
Tabela 28 Projekt 1- Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaślickach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze.....	109

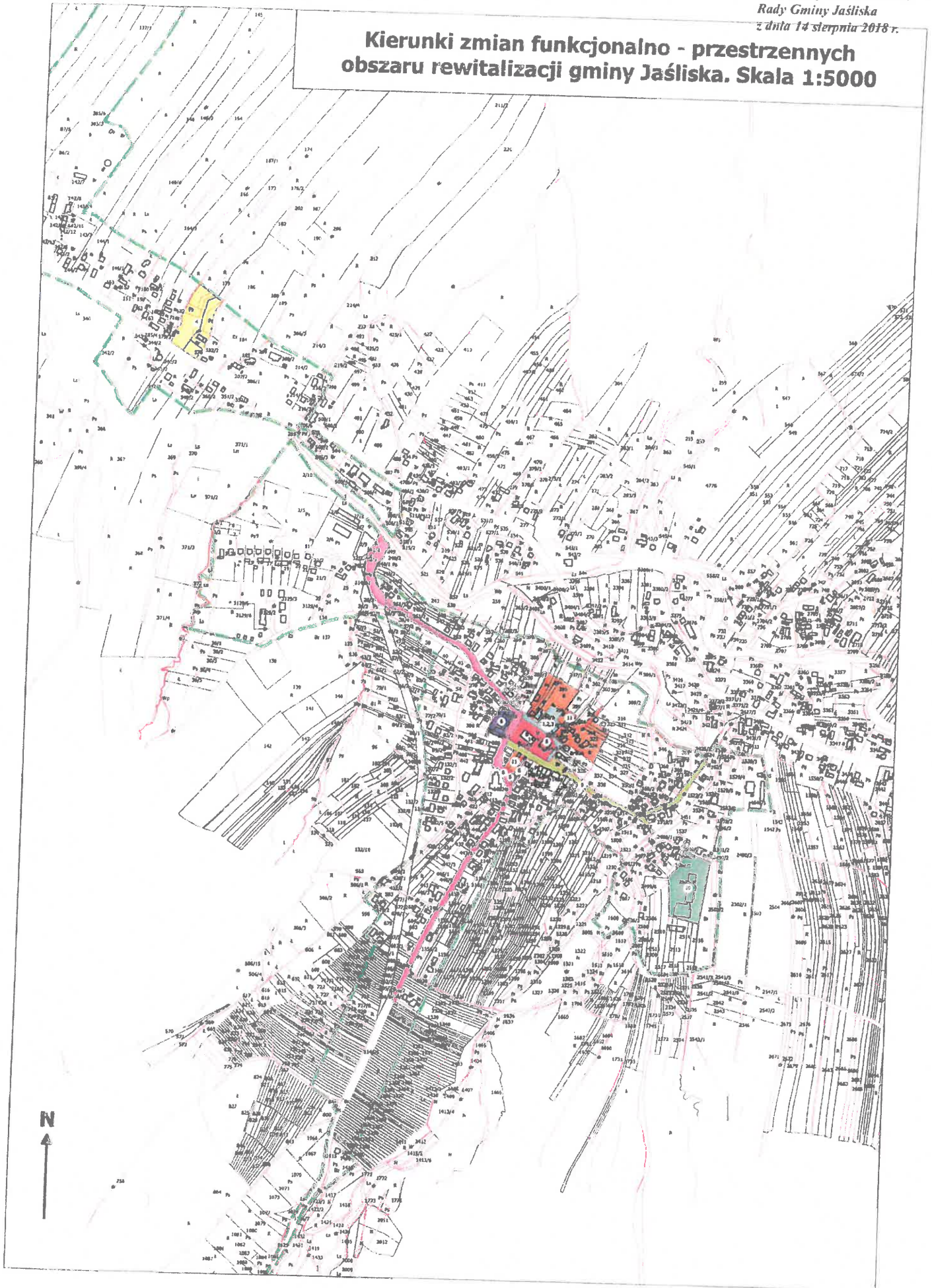
Tabela 29 Projekt 2- Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach	111
Tabela 30 Projekt 3 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach	114
Tabela 31 Projekt 4 - Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w Gminie Jaśliska.....	116
Tabela 32 Projekt 5 - Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturalne.	119
Tabela 33 Projekt 6 - Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach.....	120
Tabela 34 Projekt 7 - Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Daliowa.....	121
Tabela 35 Projekt 8 - Udział w remoncie i przebudowie - drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha.....	122
Tabela 36 Projekt 9 - Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku	123
Tabela 37 Projekt 10– Modernizacja budynku ZSP w Jaśliskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego	124
Tabela 38 Projekt 11 Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej.....	125
Tabela 39. Ramowy harmonogram realizacji Programu	128
Tabela 40. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaśliska na lata 2016-2023.....	130
Tabela 41. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć.....	132
Tabela 42 Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jaśliska na lata 2016-2023 ze Strategią Rozwoju Gminy Dukla na lata 2007-2010.....	141
Tabela 43. Projekty i przedsięwzięcia realizowane do tej pory przez Gminę Jaśliska.....	143
Tabela 44. Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020 i projektów EFS.....	147
Tabela 45. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia.....	151
Tabela 46. Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu do oceny i monitoringu	154

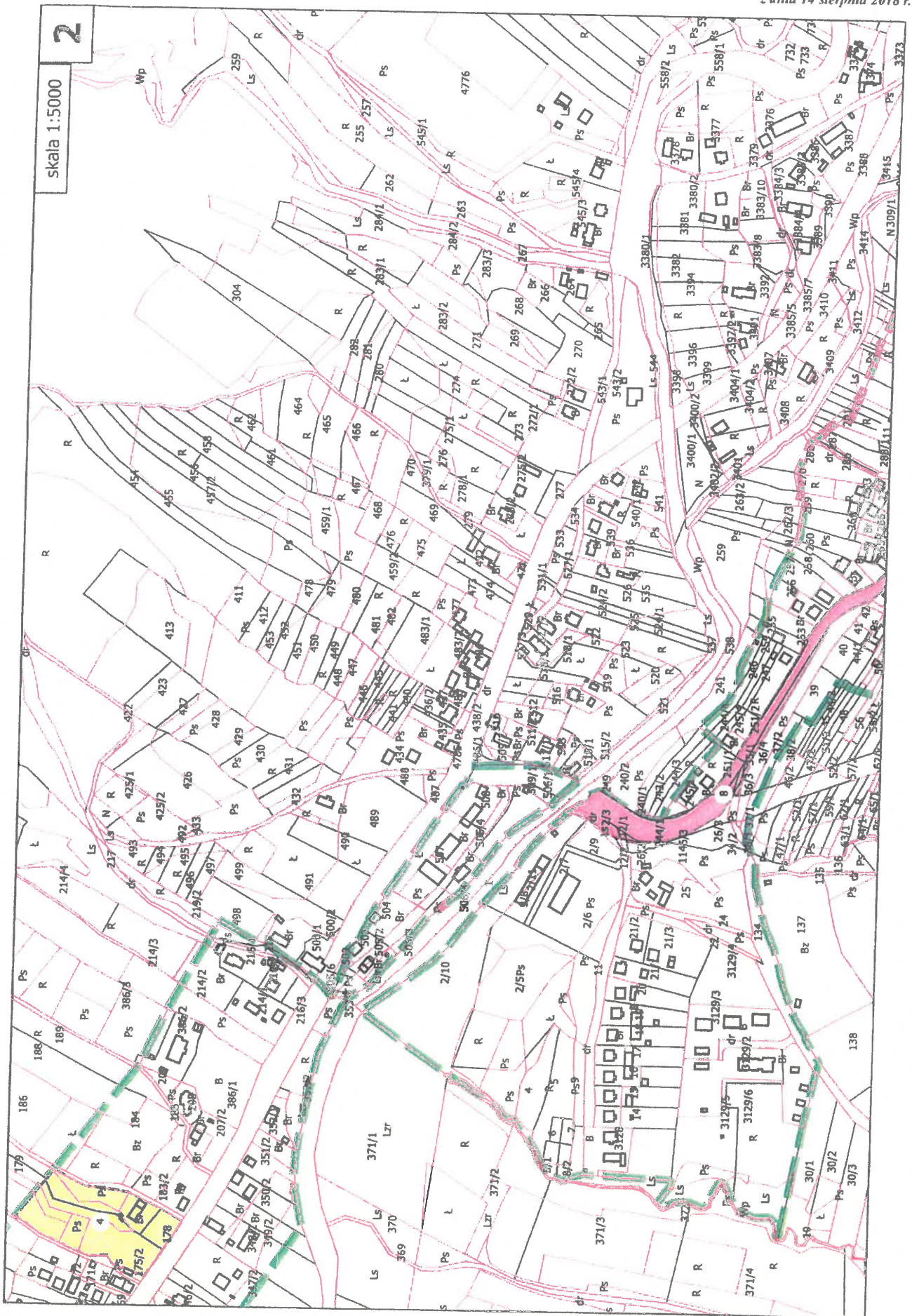
Spis wykresów

Wykres 1. Ludność Gminy Jaśliska w poszczególnych przedziałach wiekowych	27
Wykres 2. Rozkład grup wiekowych w poszczególnych jednostkach Gminy Jaśliska w 2014 r.....	28
Wykres 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym.....	29
Wykres 4. Saldo migracji w Gminie Jaśliska w latach 2010-2015	30
Wykres 5. Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	31
Wykres 6. Przedsiębiorstwa w Gminie Jaśliska w 2014 r. w podziale na sektory	32
Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na 100 osób	33
Wykres 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	34
Wykres 9. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	35
Wykres 10. Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	35
Wykres 11. Odsetek osób korzystających z poszczególnych form pomocy społecznej	36

Wykres 12. Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 100 mieszkańców	37
Wykres 13. Wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej	38
Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	40
Wykres 15. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	40
Wykres 16. Wskaźnik syntetyczny w sferze gospodarczej	43
Wykres 17. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	44
Wykres 18. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	45
Wykres 19. Wskaźnik syntetyczny w sferze techniczno - środowiskowej	51
Wykres 20. Gęstość zaludnienia (os./km ²)	52
Wykres 21. Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	53
Wykres 22. Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	54
Wykres 23. Jakość przestrzeni publicznej	55
Wykres 24. Wskaźnik syntetyczny w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	56
Wykres 25. Atrakcyjność Gminy Jaślika wg ankietowanych	61
Wykres 26. Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby opracowania programu na rzecz żywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego Gminy	62
Wykres 27. Obszary, które wymagają rewitalizacji wg osób ankietowanych	62
Wykres 28. Sfera, która najbardziej potrzebuje rewitalizacji wg osób ankietowanych	63
Wykres 29. Problemy jakie występują w sferze społecznej wg ankietowanych	64
Wykres 30. Problemy jakie występują w sferze gospodarczej wg ankietowanych	65
Wykres 31. Problemy jakie występują w sferze technicznej wg ankietowanych	66
Wykres 32. Problemy jakie występują w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wg ankietowanych	67
Wykres 33. Problemy jakie występują w sferze środowiskowej wg ankietowanych	67
Wykres 34. Proponowane przedsięwzięcia i projekty inwestycyjne wg osób ankietowanych	68
Wykres 35. Proponowane przedsięwzięcia i projekty społeczne wg osób ankietowanych	68

Kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych obszaru rewitalizacji gminy Jaślicka. Skala 1:5000

Kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych obszaru rewitalizacji gminy Jaśliska. Skala 1:5000

Legenda

	1	Rewitalizacja przestrzeni przyrynkowej w Jaśliskach na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze
	2	Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach
	3	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny w Centrum Edukacyjno-Wystawienniczym w Jaśliskach
	4	Przywracanie tradycji pastersko-przetwórczych w Gminie Jaśliska
	5	Adaptacja budynków w Jaśliskach na cele edukacyjne i kulturalne.
	6	Zmiana wizerunku rynku w Jaśliskach
	8	Udział w modernizacji - drogi powiatowej relacji Jaśliska - Czeremcha
	9	Modernizacja drogi gminnej relacji Posada Jaśliska – Jaśliska oraz drogi w rynku
	10	Modernizacja budynku ZSP w Jaśliskach celem przystosowania do realizacji zadań przedszkola gminnego
	11	Adaptacja zabytkowych piwnic w Jaśliskach do działalności gospodarczej
		Obszar rewitalizacji

Mapa poglądowa - schemat łączenia części

